

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS

Keskkonna- ja energiaalase riigiabi suunised aastateks 2014–2020

(2014/C 200/01)

Sisukord

SISSEJUHATUS	2
1. REGULEERIMISALA JA MÕISTED	3
1.1. Reguleerimisala	3
1.2. Suunistes käsitletud abimeetmed	5
1.3. Mõisted	5
2. KESKKONNA- JA ENERGIAALANE RIIGIABI, MILLEST TULEB TEATADA	10
3. KOKKUSOBIVUSE HINDAMINE ALUSLEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 3 PUNKTI C ALUSEL	11
3.1. Ühised hindamis põhimõtted	11
3.2. Üldised siseturuga kokkusobivuse sätted	12
3.3. Abi taastuvatest allikatest toodetud energiale	23
3.4. Energiatõhususe meetmed, sealhulgas koostootmine ning kaugküte ja -jahutus	28
3.5. Abi ressursitõhususele ja eelkõige abi jäätmekäitlusele	30
3.6. Abi süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele	31
3.7. Keskkonnamaksude vähendamise või nendest vabastamise ja taastuenergia toetuse rahastamise vähendamise kaudu antav abi	32
3.8. Abi energiataristule	36
3.9. Abi tootmise piisavuse tagamiseks	38
3.10. Kaubeldavate lubade süsteemina antav abi	41
3.11. Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi	41
4. HINDAMINE	42
5. KOHALDAMINE	43
6. ARUANDLUS JA JÄRELEVALVE	44
7. LÄBIVAATAMINE	44

SISSEJUHATUS

(1) Vältimaks olukorda, mille puhul riigiabi tekitab konkurentsimoonusi siseturul ja mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust määral, mis on vastuolus ühiste huvidega, on Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikli 107 lõikes 1 sätestatud, et riigiabi on keelatud. Teatavatel juhtudel võib riigiabi siiski olla aluslepingu artikli 107 lõigete 2 ja 3 kohaselt siseturuga kokkusobiv.

(2) Vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile c võib komisjon pidada siseturuga kokkusobivaks riigiabi, millega soodustatakse teatavate majandustegevuste arengut Euroopa Liidus, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(3) Strateegia „Euroopa 2020“⁽¹⁾ keskendub tingimuste loomisele arukaks, jätkusuutlikuks ja kaasavaks majanduskasvuks. Selleks on seatud mitmed peamised eesmärgid, sealhulgas kliimamuutuste ja energiasäästvuse eesmärgid: i) vähendada ELi kasvuhoonegaaside heitkoguseid 20 % võrra võrreldes 1990. aasta tasemega; ii) suurendada taastuenergia osakaalu ELi energiatarbimises 20 %ni; iii) suurendada ELi energiatõhusust 20 % võrra võrreldes 1990. aasta tasemega. Neist riikide jaoks siduvatest eesmärkidest esimest kaht rakendati kliima- ja energiapaketi⁽²⁾.

(4) Komisjon esitas 22. jaanuaril 2014 teatises „Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030“⁽³⁾ („2030. aasta raamistik“) ettepanekud energia- ja kliimaeesmärkideks, mis tuleb saavutada 2030. aastaks. 2030. aasta raamistiku põhieesmärgid on: i) vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 40 % võrreldes 1990. aasta tasemega; ii) suurendada taastuenergia osakaalu kogu ELis vähemalt 27 %ni; ning iv) võtta kasutusele uus juhtimissüsteem ja uued näitajad konkurentsivõimelise ja turvalise energiasüsteemi tagamiseks.

(5) Käesolevate suuniste jaoks on eriti olulised põhjenduses (3) nimetatud peamised eesmärgid. Et aidata neid eesmäärke saavutada, käivitati strateegia „Euroopa 2020“ seitsme juhtalgatuse seas juhtalgatus „Ressursitõhus Euroopa“⁽⁴⁾. Ressursitõhusa Euroopa juhtalgatusega luuakse poliitikaraamistik, millega toetatakse üleminekut ressursitõhusale ja vähese CO₂-heitega majandusele, mis võimaldab

a) parandada majanduse toimimist, vähendades samas loodusvarade kasutamist;

b) leida ja luua uusi majanduskasvu- ja innovatsioonivõimalusi ning tugevdada ELi konkurentsivõimet;

c) tagada peamiste loodusvaradega varustamise kindlus;

d) võidelda kliimamuutustega ja piirata mõju, mida avaldab loodusvarade kasutamine keskkonnale.

(6) Tuleks meenutada, et ressursitõhususe tegevuskavas⁽⁵⁾ nagu ka mitmes nõukogu järelduses soovitatakse keskkonnakahjulikud toetused järk-järgult kaotada⁽⁶⁾. Käesolevates suunistes tuleks seetõttu arvesse võtta keskkonnakahjulike toetuste negatiivset mõju, pidades samal ajal silmas vajadust kaaluda juhtalgatustes tuvastatud kompromisse eri valdkondade ja strateegiate vahel. Abi fossiilkütuste kaevandamiseks ei kuulu käesolevate suuniste reguleerimisalasse.

⁽¹⁾ KOM(2010) 2020 (lõplik), 3.3.2010.

⁽²⁾ Otsus nr 406/2009/EÜ, 23. aprill 2009 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 136) ja direktiiv 2009/28/EÜ, 23. aprill 2009 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

⁽³⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030“ (COM(2014) 15 (final), 22.1.2014).

⁽⁴⁾ KOM(2011) 21, 26.1.2011.

⁽⁵⁾ KOM(2011) 571 (lõplik), 20.9.2011.

⁽⁶⁾ Euroopa Ülemkogu 23. mai 2013. aasta järeldustes kinnitati vajadust järk-järgult lõpetada keskkonnale või majandusele kahjulike toetuste maksmine, sealhulgas fossiilkütuste puhul, et soodustada investeringuid uude ja arukasse energiataristusse.

(7) Tegevuskavas kutsutakse liikmesriike üles parandama ELi õigusaktide rakendamise tulemuslikkust⁽⁷⁾. Et riigiabi meetmetega ei kaasneks keskkonnakahju, peavad liikmesriigid tagama ka ELi keskkonnavalaste õigusaktide järgimise ja hindama keskkonnamõju, kui nii on ELi õigusaktidega ette nähtud, ning kindlustama kõigi asjao- maste lubade olemasolu.

(8) Teatistes „Energia 2020 – säästva, konkurentsivõimelise ja kindla energia strateegia”⁽⁸⁾, mis on ressursitõ- husa Euroopa juhtalgatuse osa, jõuti juba järeldusele, et varustuskindla, taskukohase ja säästva energiaturu eesmärki ei ole võimalik saavutada muul viisil kui moderniseerides elektrivõrke, asendades vananenud elektrijaam- mad konkurentsivõimeliste ja keskkonnahoidlikumate alternatiividega ning parandades energiatõhusust kogu ener- giaahela lõikes.

(9) 2030. aasta raamistikus kutsutakse üles seadma kõrgeid eesmärke kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenda- miseks kooskõlas energia tegevuskavaga aastani 2050. Kõnealuse eesmärgi saavutamiseks tuleks järgida kulutõhu- sat lähenemisviisi, mis võimaldab liikmesriikidel paindlikult määrata kindlaks konkreetselt nende tingimustele vastava vähese CO₂-heitel majandusele ülemineku kava ning edendada teadus- ja innovatsioonipoliitikat, et toetada pärast 2020. aastat kehtima hakkavat kliima- ja energiapoliitikat. Kõnealused suunised järgivad nimetatud põhimõtteid ning loovad aluse 2030. aasta raamistikule.

(10) Komisjon kehtestab käesolevates suunistes tingimused, mille kohaselt energia- ja keskkonnavalast riigiabi võib pidada siseturuga kokkusobivaks vastavalt aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktile c.

(11) Teatistes riigiabi ajakohastamise kohta⁽⁹⁾ tõi komisjon välja riigiabi kontrolli ajakohastamise kolm eesmärki:

a) edendada jätkusuutlikku, arukat ja kaasavat majanduskasvu konkurentsivõimelisel siseturul;

b) keskenduda komisjoni eelkontroll nendele juhtumitele, millel on suurim mõju siseturule, tugevdades samal ajal koostööd liikmesriikidega riigiabi eeskirjade täitmise tagamisel;

c) ühtlustada eeskirju ja võimaldada kiiremat otsustamist.

(12) Eelkõige sooviti teatiseiga luua ühine lähenemisviis eri suuniste ja raamistike läbivaatamisel, eesmärgiga tugevdada siseturgu ning tõhustada avaliku sektori kulutusi, suurendades riigiabi panust ühist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamise, uurida põhjalikumalt ergutavat mõju, piirata abi vajaliku miinimumini ning vältida abi võimalikke negatiivseid mõjusid konkurentsile ja kaubandusele. Käesolevates suunistes sätestatud kokkusobivustin- gimused põhinevad nimetatud ühistel hindamis põhimõtetel.

1. REGULEERIMISALA JA MÕISTED

1.1. Reguleerimisala

(13) Käesolevad suunised kehtivad keskkonnakaitse- või energiaalaste eesmärkide saavutamiseks eraldatud riigiabi suhtes kõigis aluslepinguga reguleeritud sektorites, kuivõrd võetavad meetmed kuuluvad jaotise 1.2 alla. Seetõttu kohaldatakse neid ka selliste sektorite puhul, kus kehtivad riigiabi käsitlevad ELi erieeskirjad (transport⁽¹⁰⁾, söetööstus, põllumajandus, metsandus, kalandus ja vesiviljelus), kui selliste erieeskirjadega ei ole sätestatud teisiti.

⁽⁷⁾ Muud õigusaktid, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/28/EÜ (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnis- tamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16) („Taastuvenergia direktiiv”) artikli 17 lõiked 1–8, sisaldavad näiteks biokütuste säästlikkust ja mittediskrimineerimist käsitlevaid nõudeid.

⁽⁸⁾ KOM(2010) 639, 10.11.2010.

⁽⁹⁾ KOM(2012) 209, 8.5.2012.

⁽¹⁰⁾ Eelkõige ei mõjuta käesolevad suunised ühenduse suuniseid raudtee-ettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 184, 22.7.2008, lk 13). Raudteesuunised võimaldavad anda mitmesugust liiki abi, sealhulgas abi raudteetranspordi väliskulude vähendamiseks. Selline abi on hõlmatud raudteesuuniste jaotisega 6.3 ning selle eesmärk on võtta arvesse asjaolu, et raudteetransport võimaldab vältida osa välisku- ludest, võrreldes konkureerivate transpordiliikidega. Kui kõik raudteesuuniste jaotises 6.3 sätestatud tingimused on täidetud ning abi antakse ilma diskrimineerimiseta, võivad liikmesriigid anda väliskulude vähendamise abi.

(14) Põllumajandus- ning kalandus- ja vesiviljelussektoris kohaldatakse käesolevaid suuniseid keskkonnakaitseks eraldatava abi suhtes, mis antakse ettevõtjatele, kes tooteid töötlevad ja turustavad, ning teatavatel tingimustel esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele. Kõnealuste sektorite suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

- a) kalandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtjate puhul on abi lubatud ülemmäär juhul, kui kõnealune abi antakse kulude katteks, mis on abikõlblikud vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 1198/2006⁽¹¹⁾ või seda asendavale määrusele⁽¹²⁾, käesolevates suunistes ja kõnealuses määruses sätestatud määradest kõrgeim abimäär;
- b) põllumajandusliku esmatootmise valdkonnas ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi kaasrahastatud meetmete puhul ning metsandusabimeetmete puhul kehtivad käesolevad suunised üksnes sel määral, mil ühenduse suunistes riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013⁽¹³⁾, nende muudatustes või neid asendavates suunistes ei sätestata konkreetseid eeskirju;
- c) kalanduse ja vesiviljeluse valdkonna esmatootmises kohaldatakse käesolevaid suuniseid ainult juhul, kui ei ole kehtestatud konkreetseid sätteid keskkonnakaitse- või energiaalaste eesmärkide saavutamiseks antava abi kohta.

(15) Käesolevaid suuniseid ei kohaldata järgmiste valdkondade suhtes:

- a) keskkonnasäästlike toodete, vähem loodusvarasid kulutavate masinate ja transpordivahendite projekteerimine ja tootmine ning tehaste ja muude tootmisüksuste tegevus ohutuse ja hügieeni parandamisel⁽¹⁴⁾;
- b) õhu-, maantee-, raudtee-, siseveeteede ja meretranspordi taristutega seotud keskkonnakaitse meetmete rahastamine;
- c) luhtunud kulud, mis on määratletud komisjoni teatises, mis käsitleb luhtunud kuludega seotud riigiabi analüüsimise metoodikat⁽¹⁵⁾;
- d) teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi suhtes⁽¹⁶⁾ kohaldatakse eeskirju, mis on sätestatud ühenduse raamistikus teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta⁽¹⁷⁾;
- e) bioloogilise mitmekesisuse meetmeteks antav riigiabi⁽¹⁸⁾.

(16) Keskkonna- ja energiaalast abi ei pruugita anda raskustes olevatele äriühingutele, nagu on määratletud käesolevate suuniste kontekstis kohaldatavates suunistes raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta⁽¹⁹⁾, nagu neid on vastavalt muudetud või asendatud.

⁽¹¹⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1198/2006, 27. juuli 2006, Euroopa Kalandusfondi kohta (ELT L 223, 15.8.2006, lk 1).

⁽¹²⁾ Vt komisjoni määruse ettepanek Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, KOM(2011) 804 lõplik.

⁽¹³⁾ ELT C 319, 27.12.2006, lk 1. See kehtib ka raamistiku kohta, mis asendab 2006. aasta raamistikku, mille kehtivus lõpeb 31. detsembril 2013.

⁽¹⁴⁾ Keskkonnakaitseks antav riigiabi on üldiselt vähem moonutatav ja tõhusam, kui seda mitte keskkonnasäästliku toote tootjale, vaid selliste toodete tarbijatele/kasutajatele. Lisaks saab ka keskkonnamärgiste ja toodete kohta esitatavate väidetega aidata tarbijatel/kasutajatel teha teadlikke ostuotsuseid ning suurendada nõudlust keskkonnasäästlike toodete järele. Kui sellised märgised ja väited on hästi kavandatud ning tarbijad neid tunnustavad, mõistavad, usaldavad ja peavad oluliseks, võivad need olla mõjukas vahend (tarbijate) käitumise keskkonnasäästlikumaks muutmiseks. Selgetel kriteeriumidel põhineva ja (kolmandate isikute poolse) väliskontrolliga hõlmatud märgistamis-/sertifitseerimiskava kasutamine on ettevõtjate jaoks üks kõige paremaid võimalusi tarbijatele ja sidusrühmadele näidata, et nad täidavad kõrgeid keskkonnastandardeid. Seda silmas pidades ei käsitle komisjon käesolevates suunistes keskkonnasäästlike toodete projekteerimist ja tootmist.

⁽¹⁵⁾ Komisjon võttis teatise vastu 26. juulil 2001 ja teavitas sellest liikmesriike 6. augusti 2001. aasta kirjaga (viide SG(2001) D/290869).

⁽¹⁶⁾ Suuniseiga nähakse ette preemia ökoinnovatsiooni projektidele, mis on väga keskkonnasäästlikud ja väga innovaatilised investeeringud.

⁽¹⁷⁾ ELT C 323, 30.12.2006, lk 1.

⁽¹⁸⁾ Sellist abi saab käsitleda üldist majandushuvi pakkuvate teenuste eeskirjade kohaselt; vt riigiabi juhtumid SA.31243 (2012/N) ja NN8/2009.

⁽¹⁹⁾ Komisjoni teatis — Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2).

(17) Hinnates abi ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks, võtab komisjon arvesse tagasimaksmata abisummat ⁽²⁰⁾.

1.2. Suunistes käsitletud abimeetmed

(18) Komisjon on kindlaks määranud mitu keskkonna- ja energeetikameedet, mille puhul võib riigiabi teatavatel tingimustel olla kokkusobiv aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c:

- a) ELi keskkonnanormatiivide ületamiseks või ELi normatiivide puudumisel keskkonnakaitse taseme parandamiseks (sh uute sõidukite omandamiseks) antav abi;
- b) abi tulevaste ELi normatiivide ennetähtaegseks kasutuselevõtuks;
- c) keskkonnauuringuteks antav abi;
- d) saastatud alade puhastamiseks antav abi;
- e) taastuvatest energiaallikatest toodetud energiale antav abi;
- f) energiatõhususe meetmeks, sealhulgas koostootmiseks ning kaugkütteks ja -jahutuseks antav abi;
- g) abi ressursitõhususele, eelkõige jäätmekäitlusele;
- h) süsinikdioksiidi kogumiseks, transpordiks ja säilitamiseks antav abi, sealhulgas süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise ahela üksikuteks osadeks antav abi;
- i) keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastuse vormis antav abi;
- j) abi taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia toetuse rahastamise vähendamise vormis;
- k) abi energiataristule;
- l) abi tootmise piisavuse tagamiseks;
- m) kaubeldavate lubadena antav abi;
- n) ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi.

1.3. Mõisted

(19) Käesolevates suunistes kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „keskkonnakaitse” – tegevus, mille eesmärk on hüvitada või ära hoida abisaaja enda tegevusest looduskeskkonnale või loodusvaradele tekkida võivat kahju, vähendada sellise kahju tekkimise riski või kaasa tuua loodusvarade tõhusam kasutamine, sealhulgas energia säästmise meetmed ja taastuvate energiaallikate kasutamine;
- (2) „energiasääst” – säästetud energia hulk, mis määratakse mõõtes ja/või hinnates tarbimist enne ja pärast energiatõhususe parandamise meetme rakendamist, tagades samas energiatarbimist mõjutavate välistingimuste normaliseerimise;
- (3) „ELi normatiiv” –
 - a) ELi kohustuslik normatiiv, millega kehtestatakse keskkonnakaitse tase, mille individuaalsed ettevõtjad ⁽²¹⁾ peavad saavutama, või

⁽²⁰⁾ Sellega seoses vt otsus ühendatud kohtuasjades T-244/93 ja T-486/93: TWD Textilwerke Deggendorf GmbH vs. komisjon, EKL 1995, lk II-2265, ja komisjoni teatis „Ebaseaduslik ja ühisturuga kokkusobimatu riigiabi: abi tagasinõudmist käsitlevate komisjoni otsuste tõhus rakendamine liikmesriikides” (ELT C 272, 15.11.2007, lk 4).

⁽²¹⁾ Sellest tulenevalt ei käsitata ELi tasandil kehtestatud normatiive ega eesmarke, mis on kohustuslikud liikmesriikidele, kuid mitte üksikutele ettevõtjatele, ELi normatiividena.

- b) direktiiviga 2010/75/EL⁽²²⁾ ette nähtud kohustus kasutada parimat võimalikku tehnikat ning tagada, et saasteainete heitkogused ei ole suuremad kui juhul, kui kasutatakse parimat võimalikku tehnikat. Juhul, kui parima võimaliku tehnikaga seonduv tase on kindlaks määratud direktiivi 2010/75/EL kohaselt vastu võetud rakendusaktides, kehtivad käesolevate suuniste kohaldamisel kõnealused tasemed; kui selliseid tasemeid väljendatakse vahemikuna, kohaldatakse piirmäära, mis vastab parima võimaliku tehnika saavutamise kõige madalamale tasemele.
- (4) „ökoinnovatsioon” – kõik innovatsioonitegevuse vormid, mis toovad kaasa või mille eesmärk on tuua kaasa oluliselt parem keskkonnakaitse tase, sealhulgas uued tootmisprotsessid, uued tooted või teenused ja uued juhtimis- ja ettevõtlusmeetodid, mille kasutamine või rakendamine aitab tõenäoliselt vältida või oluliselt vähendada keskkonnoahtusid, saastust ja muid ressurside kasutamisest tulenevaid negatiivseid mõjusid seotud tegevuste kogu elutsükli jooksul.
- Käesolevais mõistes ei loeta innovatsiooniks järgmist:
- i. väikesed muudatused või täiustused;
 - ii. juba kasutusel olevatele tootmis- või logistikasüsteemidele väga sarnaste süsteemide lisamisest põhjustatud toodangu või teenuste mahu kasv;
 - iii. äripraktika, töökorralduse või välissuhete muudatused, mis põhinevad ettevõttes juba kasutusel olevatel organisatsioonilistel meetoditel;
 - iv. muudatused juhtimisstrateegias;
 - v. ühinemised ja omandamised;
 - vi. protsessi kasutamise lõpetamine;
 - vii. lihtne kapitali asendamine või suurendamine;
 - viii. ainult ressurssihindade muutustest põhjustatud muudatused, kohandamine, regulaarsed hooajalised ja muud tsüklilised muudatused;
 - ix. kauplemine uute või oluliselt täiustatud toodetega;
- (5) „taastuvad energiaallikad” – tuuleenergia, päikeseenergia, aerotermiline, geotermiline ja hüdrotermiline energia, ookeanienergia, hüdroelektrijaamad, biomass, prügilagaas, rooveepuhasti gaas ja biogaasid;
- (6) „biomass” – põllumajandusest (kaasa arvatud taimsed ja loomsed ained), metsatööstusest ja sellega seotud tootmisest, sealhulgas kalandusest ja vesiviljelusest pärit toodete, jäätmete ja jääkide biolagunev osa ning tööstus- ja olmejäätmete biolagunev osa;
- (7) „biokütus” – transpordis kasutatav vedel- ja gaaskütus, mis on toodetud biomassist;
- (8) „vedel biokütus” – energia, sealhulgas elektri-, soojus- ja jahutusenergia (välja arvatud transpordi jaoks kasutatava energia) saamiseks kasutatav vedelkütus, mis on toodetud biomassist;
- (9) „säästlik biokütus” – biokütus, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ⁽²³⁾ (taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta) artiklis 17 ja kõigis selle muudatusetes⁽²⁴⁾ sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele;
- (10) „koostöömehhanism” – mehhanism, millega täidetakse direktiivi (EÜ) 2009/28 artiklite 6, 7 ja 8 tingimusi;
- (11) „energiatootmine taastuvatest energiaallikatest” – üksnes taastuvaid energiaallikaid kasutavates elektrijaamades toodetud energia ning kütteväärtusena see osa energiast, mis toodetakse taastuvatest energiaallikatest hübriidelektrijaamades, kus kasutatakse ka traditsioonilisi energiaallikaid. Mõiste hõlmab taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiat, mida kasutatakse salvestussüsteemide täitmiseks, kuid ei hõlma salvestussüsteeme kasutades saadud elektrienergiat;

⁽²²⁾ Direktiiv 2010/75/EL, 24. november 2010, tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EÜ) 2009/28 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

⁽²⁴⁾ Säästlikkuse kriteeriume kohaldatakse kooskõlas direktiiviga (EÜ) 2009/28 ka vedelate biokütuste suhtes.

- (12) „koostootmine” ehk soojus- ja elektrienergia koostootmine – soojusenergia ning elektri- ja/või mehaanilise energia samaaegne tootmine ühes protsessis;
- (13) „suure tõhususega koostootmine” – koostootmine, mis vastab suure tõhususega koostootmise määratlusele, mis on esitatud direktiivi 2012/27/EL⁽²⁵⁾ artikli 2 lõikes 34;
- (14) „energiatõhus kaugküte ja -jahutus” – kaugküte- ja -jahutussüsteem, mis vastab direktiivi 2012/27/EL⁽²⁶⁾ artikli 2 lõigetes 41 ja 42 sätestatud tõhusa kaugkütte ja kaugjahutuse määratlusele. Mõiste hõlmab kütte- ja jahutusrajatise ning kütte ja jahutuse tootmisüksustest tarbija ruumidesse viimiseks vajalikku jaotusvõrku (sh võrguga seotud rajatise);
- (15) „keskkonnamaks” – maks, mille maksubaasil on selgelt kahjulik mõju keskkonnale või mille eesmärk on maksustada teatavat tegevust, teatavaid kaupu või teenuseid selleks, et nende hinna sisse arvestataks keskkonnakulud, ja/või selleks, et tootjad ja tarbijad oleksid orienteeritud keskkonda säästvamale tegevusele;
- (16) „Eli madalaim maksustamistase” – Eli õigusaktidega kehtestatud madalaim maksustamistase; energiatoodete ja elektrienergia puhul on Eli madalaim maksustamistase nõukogu direktiivi 2003/96/EÜ⁽²⁷⁾ I lisas sätestatud madalaim maksustamistase;
- (17) „väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad” (edaspidi VKEd) – ettevõtjad, mis vastavad nõuetele, mis on sätestatud komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitusel mikroettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta⁽²⁸⁾;
- (18) „suurettevõtja” ja „suurettevõte” – ettevõtjad, mis ei kuulu VKEde määratluse alla;
- (19) „üksikabi” – abi, mida antakse kas kava alusel või sihtotstarbelise abina;
- (20) „abi osakaal” – abi kogusumma, mis on väljendatud protsendina abikõlblikest kuludest. Kasutatud arvudest ei arvata maha makse või muid tasusid. Kui abi antakse muus vormis kui toetusena, on abi suuruseks abi toetusekvivalent. Mitmes osas makstava abi väärtus arvutatakse selle andmise aja väärtuse kohaselt. Diskonteerimisel ja sooduslaenus sisalduva abisumma arvutamisel kasutatav intressimäär on andmise ajal kehtinud viitemäär. Abi osakaal arvutatakse ühe abisaaja kohta;
- (21) „tegevustulu” – abikõlblike kulude arvutamisel tulud, mis tulenevad eelkõige kulude kokkuhoiust või täiendavast kõrvaltoodangust, mis on otseselt seotud täiendavate investeeringutega keskkonnakaitsesse, ning muudest toetusmeetmetest tulenevast kasust, olenemata sellest, kas abimeetmed kujutavad endast riigiabi või mitte (tegevusabi samadele abikõlblikele kuludele, soodustariifid või muud toetusmeetmed);
- (22) „tegevuskulu” – abikõlblike kulude arvutamisel eelkõige täiendavad tootmiskulud, mis tekivad lisainvesteeringutest keskkonnakaitsesse;
- (23) „materiaalne vara” – abikõlblike kulude arvutamisel investeeringud maasse, mis on tingimata vajalikud keskkonnakaitselaste eesmärkide saavutamiseks, investeeringud hoonetesse, tehastesse ja seadmetesse, mis on ette nähtud saaste ja häiringute vähendamiseks või kõrvaldamiseks, ning investeeringud tootmise meetodite kohandamiseks keskkonnakaitselise eesmärgil;
- (24) „immateriaalne vara” – abikõlblike kulude arvutamisel tehnosiirdega seotud kulud, mis tekivad tegutsemislubade ning patenteeritud ja patenteerimata oskusteabe omandamisel, kui sellised kulud vastavad järgmistele tingimustele:
- a) asjaomast immateriaalset vara tuleb lugeda amortiseeruvaks varaks;
- b) see tuleb osta turutingimuste kohaselt ettevõtjalt, mida omandaja otseselt ega kaudselt ei kontrolli;

⁽²⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/27/EL, 25. oktoober 2012, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiivi 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

⁽²⁶⁾ ELT L 315, 14.11.2012, lk 1.

⁽²⁷⁾ Nõukogu direktiiv 2003/96/EÜ, 27. oktoober 2003, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51).

⁽²⁸⁾ ELT L 124, 20.5.2003, lk 36.

- c) see tuleb kanda ettevõtja varadesse, see peab jääma abisaaja rajatisse ning seda tuleb seal kasutada vähemalt viis aastat. See tingimus ei kehti, kui immateriaalne vara on tehniliselt vananenud. Kui vara kõnealuse viie aasta jooksul müüakse, tuleb müügist saadud tulu abikõlblikest kuludest maha arvata ja vajaduse korral tuleb abi osaliselt või tervikuna tagasi maksta;
- (25) „kulude arvessevõtmine” – põhimõte, mille kohaselt saastava ettevõtja tootmiskulud sisaldavad ka kõiki keskkonnakaitsega seotud kulusid;
- (26) „saastaja” – isik, kes otseselt või kaudselt kahjustab keskkonda või loob tingimused niisuguse kahjustuse tekkimiseks ⁽²⁹⁾;
- (27) „saaste” on sellisel juhul saastaja otseselt või kaudselt keskkonnale tekitatud kahju või selliste tingimuste loomine, mis viivad looduskeskkonnale või loodusvaradele niisuguse kahju tekkimiseni;
- (28) „põhimõte „saastaja maksab”” – põhimõte, mille kohaselt saaste põhjustaja maksab saaste töötlemisega seotud kulud;
- (29) „saastatud ala” – ala, kus inimtekkelisi ohtlikke aineid esineb sellisel määral, et kõnealune ala kujutab endast tõsist ohtu inimeste tervisele või keskkonnale, võttes arvesse maa praegust ja heakskiidetud tulevast kasutusviisi;
- (30) „sihtotstarbeline üksikabi” – abi, mida ei anta abikava alusel;
- (31) „energiataristu” – füüsilised seadmed või rajatised, mis asuvad liidus või ühendavad liitu ja üht või mitut kolmandat riiki ning kuuluvad järgmistesse kategooriatesse:
- a) elekter:
- i) taristu direktiivi 2009/72/EÜ ⁽³⁰⁾ artikli 2 punktis 3 määratletud edastamiseks;
 - ii) taristu direktiivi 2009/72/EÜ ⁽³⁰⁾ artikli 2 punktis 5 määratletud jaotamiseks;
 - iii) elektrisalvestusrajatised, mis on määratletud kui rajatised elektri alaliseks või ajutiseks salvestamiseks maapealsetesse või maa-alustesse taristutesse või geoloogiliselt, tingimusel et need on vahetult ühendatud kõrgepinge õhuliinidega, mis on projekteeritud pingele 110 kV või rohkem;
 - iv) igasugused punktides a–c kindlaksmääratud süsteemide ohutuks, kindlaks ja tõhusaks tööks vajalikud seadmed või paigaldised, sh kaitse-, seire- ja juhtimissüsteemid kõigi pingetasemete juures ning alajamad ja
 - v) arukad võrgud, mis on määratletud kui igasugused ülekande- ning madal- ja keskpingeelektri jaotamise seadmed, liinid, kaablid või paigaldised, mis võimaldavad elektrivõrgus kahesuunalist digitaalset kommunikatsiooni ning elektri tootmise, ülekandmise, jaotamise ja tarbimise reaalaajalist või peaaegu reaalaajalist, interaktiivset ja arukat seiret ja juhtimist, et arendada välja võrk, millesse on tõhusalt integreeritud kõikide sellega ühendatud kasutajate – tootjate, tarbijate ja tootvate tarbijate – käitumine ja tegevus, et saada majanduslikult tõhus säästev elektrisüsteem, mis on väikeste kadudega, kvaliteetne, varustuskindel ja ohutu;
- b) gaas:
- i) ülekande- ja jaotustorustikud maa- ja biogaasi transportimiseks osana võrgust, v.a maagaasi tootmistapis kasutatavad kõrgsurvetorud;
 - ii) punktis i nimetatud kõrgsurve-gaasijuhtmetega ühendatud maa-alused gaasihoidlad;

⁽²⁹⁾ Nõukogu soovitus, 3.3.1975, kulude arvestamise ja riigiasutuste keskkonnaküsimuste alase tegevuse kohta (EÜT L 194, 25.7.1975, lk 1).

⁽³⁰⁾ Direktiiv 2009/72/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

- iii) veeldatud või surumaagaasi vastuvõtu, hoiustamise ja taasgaasistamise või dekompressiooni rajatised ning
 - iv) igasugused süsteemi ohutuks, kindlaks ja tõhusaks tööks või kahesuunaliste voogude läbilaske võimsuse tagamiseks vajalikud seadmed või paigaldised, sh kompressorjaamad;
- c) nafta:
- i) toornafta transporditorud;
 - ii) toornaftatorude käitamiseks vajalikud pumbajaamad ja hoidlad ning
 - iii) igasugused kõnealuse süsteemi nõuetekohaseks, kindlaks ja tõhusaks tööks vajalikud seadmed ja paigaldised, sh kaitse-, seire- ja juhtimissüsteemid ning vastassuunavooge võimaldavad seadmed;
- d) CO₂: süsinikdioksiidi säilitamiskohta transportimiseks ette nähtud torujuhtmestik, kaasa arvatud sellega seotud pumbajaamad, mis on mõeldud süsinikdioksiidi juhtimiseks sobivatesse maa-alustesse geoloogilistesse formatsioonidesse püsivaks säilitamiseks;
- (32) „rahastamispuudujääk” – diskonteeritud (harilikult kapitalikulu alusel) positiivsete ja negatiivsete rahavoogude vahe investeeringu eluea jooksul;
- (33) „CO₂ kogumine ja säilitamine” – tehnoloogiad fossiilkütustel või biomassil põhinevatest tööstuskäitistest, sealhulgas elektrijaamadest, eralduva süsinikdioksiidi (CO₂) kogumiseks, selle transportimiseks sobivasse hoidlasse ja CO₂ juhtimiseks sobivasse maa-alusesse geoloogilisse formatsiooni CO₂ püsivaks säilitamiseks;
- (34) „tootmise piisavus” – tootmisvõimsuse tase, mida peetakse piisavaks, et vastata liikmesriigi nõudluse tasemele antud perioodil, ning mille aluseks on tavapärasel statistilisel näitajal, mida kasutavad organisatsioonid, nt Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik, mille olulist rolli ühtse elektrituruloomisel tunnistavad liidu institutsioonid;
- (35) „tootja” – ettevõtja, kes toodab elektrienergiat kommertseesmärkidel;
- (36) „võimsuse tagamise mehhanism” – mehhanism, mille eesmärk on tagada teatav piisav tootmise tase riiklikul tasandil;
- (37) „bilansivastutus” – vastutus tootmise, tarbimise ja bilansihalduri kommertstehingute vaheliste tasakaaluhälvete eest antud tasakaalustamisperioodil;
- (38) „standardne bilansivastutus” – mittediskrimineeriv bilansivastutus kõigi tehnoloogiate puhul, millega seoses ühtki tootjat ei vabastata vastutusest;
- (39) „bilansihaldur” – turuosaline või tema valitud esindaja, kes vastutab tasakaalustamatuse eest;
- (40) „tasakaalustamatus” – tootmise, tarbimise ja bilansihalduri kommertstehingute vahelised hälbed antud tasakaalustamisperioodil;
- (41) „tasakaalustamatuse arveldamine” – finantsarveldusmehhanism, mille eesmärk on nõuda tagasi bilansihaldurite bilansi tasakaalustamatuse tasakaalustamiskulud;
- (42) „tasakaalustamatuse arveldamise periood” – ajahüük, mida kasutatakse bilansihaldurite bilansi tasakaalustamatuse arvutamiseks;

- (43) „konkureeriv pakkumismenetlus” – mittediskrimineeriv pakkumismenetlus, millega nähakse ette piisava arvu ettevõtjate osalemine ning mille puhul abi antakse kas pakkujate esialgse pakkumuse või enampakkumishinna alusel. Lisaks on pakkumismenetlusega seotud eelarve või maht siduvaks piiranguks, mis toob kaasa olukorra, kus kõik pakkujad ei saa abi saada;
- (44) „tööde algus” – kas investeeringuga seotud ehitustööde alustamine või esimene kindel kohustus tellida seadmeid või muu kohustus, mis teeb investeeringu pöördumatuks, olenevalt sellest, kumb on varajasem. Mõiste ei hõlma maa ostmist ega ettevalmistustöid, nagu lubade hankimine ja esialgsete teostatavussuuringute tegemine. Ülevõtmiste puhul tähendab „tööde algus” omandatud ettevõttega vahetult seotud vara omandamise hetke;
- (45) „näidisprojekt” – projekt, millega tutvustatakse liidus esmakordselt kasutatavat tehnoloogiat ning mille innovaatilisus ületab oluliselt praegust tehnoloogilist taset.
- (46) „abi saavad piirkonnad” – ajavahemikuks 1.7.2014–31.12.2020 heakskiidetud regionaalabi kaardis määratletud piirkonnad, mille suhtes kohaldatakse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkte a ja c;
- (47) „regionaalabi kaart” – liikmesriigi määratud piirkondade loetelu, mis on kooskõlas tingimustega, mis on sätestatud regionaalabi suunistes aastateks 2014–2020 ⁽³¹⁾.

2. KESKKONNA- JA ENERGIAALANE RIIGIABI, MILLEST TULEB TEATADA

- (20) Abikava alusel antava üksikabi kohta kehtib teatamiskohustus vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3, kui abi ületab järgmisi teavitamiskünniseid ⁽³²⁾ ning kui seda ei anta konkureeriva pakkumismenetluse alusel:
- a) investeerimisabi – kui abisumma ületab 15 miljonit eurot ettevõtja kohta;
- b) tegevusabi taastuva elektrienergia tootmiseks ja/või taastuva soojusenergia ühendatud tootmiseks, kui abi antakse taastuva elektrienergia rajatistele, mille taastuva elektrienergia tootmisvõimsus ületab 250 MW;
- c) tegevusabi biokütuse tootmiseks, kui abi antakse biokütuse tootmise kaitistele, mille toodang ületab 150 000 tonni aastas;
- d) tegevusabi koostootmiseks, kui abi antakse koostootmisjaamale, mille koostoodetud elektri võimsus ületab 300 MW. Soojusenergia koostootmiseks antavat abi hinnatakse vastavalt teatisele elektrivõimsuse kohta;
- e) abi energiataristule, kui abisumma ületab 50 miljonit eurot ettevõtja ja investeerimisprojekti kohta;
- f) abi süsinikdioksiidi kogumiseks ja säilitamiseks, kui abisumma ületab investeerimisprojekti kohta 50 miljonit eurot;
- g) tootmise piisavuse meetme vormis antav abi, kui abisumma ületab ettevõtja kohta 15 miljonit eurot.
- (21) Jaotisega 3.7 hõlmatud maksuvabastuste, keskkonnamaksu vähenduste ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia rahastamisest antavate vabastuste suhtes ei kehti eraldi teatamisele kuuluva abi tingimused. Sellist maksualaste meetmete vormis eraldatud abi, mida jaotises 3.7 ei ole käsitletud, tuleb siiski eraldi hinnata, kui kõnealuses jaotises nimetatud künniseid on ületatud. See kehtib ka olenemata sellest, kas konkreetse abisaaja suhtes kohaldatakse samal ajal alandatud maksumäära või maksuvabastust vastavalt jaotisele 3.7.

⁽³¹⁾ ELT C 209, 23.7.2013, lk 1.

⁽³²⁾ Võimsuspiiri arvutamiseks tuleb iga projekti puhul arvesse võtta abikõlblikku (üksuste) koguvõimsust.

(22) Käesolevates suunistes esitatakse siseturuga kokkusobivuse kriteeriumid keskkonna ja energeetika abikavadele ja üksikabile, mis kuuluvad teatamiskohustuse alla vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3.

3. KOKKUSOBIVUSE HINDAMINE ALUSLEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 3 PUNKTI C ALUSEL

(23) Keskkonnakaitsele ja energeetikale antavat riigiabi peetakse aluslepingu artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses siseturuga kokkusobivaks, kui käesolevas peatükis esitatud ühiste hindamispõhimõtete kohaselt aitab see paremini kaasa liidu keskkonna- ja energeetikaeesmärkide saavutamisele, mõjutamata kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Arvesse võetakse abi saavate piirkondade konkreetseid ebasoodsaid tingimusi.

(24) Selles peatükis selgitatakse, kuidas komisjon kohaldab käesolevate suuniste reguleerimisalasse kuuluvaid meetmeid hinnates jaotises 3.1 esitatud ühiseid hindamispõhimõtteid ning sätestab vajaduse korral eritingimused üksikabi saamiseks (kas abikava alusel või sihtotstarbeliselt).

(25) Jaotises 3.2 esitatakse üldised kokkusobivuse tingimused, mis on kohaldatavad kõigile käesolevate suuniste reguleerimisalasse kuuluvatele abimeetmetele, välja arvatud juhul, kui 3. peatüki konkreetsemates jaotistes üldiseid kokkusobivuse tingimusi täpsustatakse või muudetakse. Seega kohaldatakse jaotist 3.2 eelkõige järgmiste meetmete suhtes, mis ei ole hõlmatud 3. peatüki konkreetsemate jaotistega:

- a) keskkonnauuringuteks antav abi;
- b) saastatud alade puhastamiseks antav abi;
- c) abi ettevõtjatele, kes teevad ELi normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset liidu normatiivide puudumisel;
- d) ELi tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi.

3.1. Ühised hindamispõhimõtted

(26) Hinnates, kas teatatud abimeedet saab pidada siseturuga kokkusobivaks, analüüsib komisjon üldiselt, kas meetme ülesehitus tagab selle, et abimeetme positiivne mõju ühist huvi teeniva eesmärgi saavutamisele kaalub üles võimalikud negatiivsed mõjud kaubandusele ja konkurentsile.

(27) 8. mai 2012. aasta teatise riigiabi ajakohastamise kohta⁽³³⁾ rõhutati vajadust kindlaks teha ja määratleda ühised põhimõtted, mida komisjon kohaldab kõigi abimeetmete kokkusobivuse hindamisel. Seetõttu peab komisjon riigiabimeedet siseturuga kokkusobivaks üksnes juhul, kui see vastab kõigile järgmistele kriteeriumidele:

- a) panus ühistes huvides oleva selgelt määratletud eesmärgi saavutamisse: riigiabimeede on suunatud ühistes huvides oleva eesmärgi täitmisele vastavalt aluslepingu artikli 107 lõikele 3; (jaotis 3.2.1)
- b) riigi sekkumise vajadus: riigiabimeede on suunatud olukorrale, kus abi võib kaasa tuua olulise paranduse, mida turg üksi ei saa teha, nt täpselt kindlaks määratud turutõrke parandamine; (jaotis 3.2.2)
- c) abimeetme asjakohasus: kavandatav abimeede on sobiv poliitiline vahend ühistes huvides oleva eesmärgi täitmiseks; (jaotis 3.2.3)
- d) ergutav mõju: abi muudab asjaomase ettevõtja käitumist nii, et see hakkab tegelema lisategevusalaga, mida ta ilma abita ei teeks või teeks piiratult või teistmoodi; (jaotis 3.2.4)
- e) abi proportsionaalsus: abi antakse ainult minimaalses vajalikus summas, et soodustada lisainvesteeringut või -tegevust asjaomases valdkonnas; (jaotis 3.2.5)

⁽³³⁾ COM(2012) 209 (final), 26.6.2012.

f) liikmesriikidevahelisele konkurentsile ja kaubandusele põhjendamatu negatiivse mõju vältimine: abi negatiivne mõju on piisavalt väike selleks, et meetme üldine mõju oleks positiivne; (jaotis 3.2.6)

g) abi läbipaistvus: liikmesriikidel, komisjonil, ettevõtjatel ja avalikkusel peab olema hea juurdepääs kõigile asjaomastele õigusaktidele ja nende alusel antavat abi käsitlevale teabele. (jaotis 3.2.7)

(28) Nagu on kirjeldatud peatükis 4, võib teatavat liiki kavade puhul täiendavalt kehtestada järeelhindamise nõude. Sellistel juhtudel võib komisjon piirata kavade kestust (harilikult nelja aasta või veelgi lühema ajaga), võimalusega hiljem teatada nende pikendamisest.

(29) Kui riigiabi-meede või selle tingimused, sh selle rahastamisviis, kui see on meetme lahutamatu osa, tooks vältimatult kaasa ELi õiguse rikkumise, ei saa nimetatud abi siseturuga kokkusobivaks kuulutada⁽³⁴⁾. Näiteks energiavaldkonnas peab iga maks, mille eesmärk on rahastada riigiabi-meedet, vastama ennekõike aluslepingu artiklitele 30 ja 110⁽³⁵⁾.

3.2. Üldised siseturuga kokkusobivuse sätted

3.2.1. Abi teenib ühistes huvides olevat eesmärki

3.2.1.1. Üldtingimused

(30) Keskkonnavalase abi üldeesmärk on parandada keskkonnakaitse taset võrreldes ilma abita saavutatava tasemega. Eelkõige strateegias „Euroopa 2020” seatakse eesmärgid säästvaks majanduskasvuks, et toetada üleminekut ressursitõhusale, konkurentsivõimelisele vähese CO₂-heitega majandusele. Vähese CO₂-heitega majandus, milles on suur osakaal erinevatest taastuvatest energiaallikatest pärineval energial, nõuab energiasüsteemi kohandamist ja eelkõige märkimisväärseid investeeringuid võrkudesse⁽³⁶⁾. Energeetikasektori riigiabi esmane eesmärk on tagada hästi toimival liidu energiaturul konkurentsivõimeline, säästev ja kindel energiasüsteem⁽³⁷⁾.

(31) Liikmesriigid, kes kavatsevad anda keskkonna- või energeetikaabi, peavad täpselt määratlema eesmärgi, mille poole nad püüdlevad, ja selgitama, millist panust nad meetmelt selle eesmärgi saavutamiseks ootavad. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kaasrahastatava meetme puhul võivad liikmesriigid tugineda keskkonna- või energiapoliitika eesmärkide määratlemisel asjaomastes rakenduskavades kasutatud arutluskäigule.

(32) Keskkonnauuringud võivad aidata saavutada ühist eesmärki, kui need on otseselt seotud käesolevate suuniste järgi abikõlblike investeeringutega, samuti siis, kui ettevalmistava uuringu tulemuste põhjal kavandatavat investeeringut ei tehta.

3.2.1.2. Eraldi teatamisele kuuluva abi täiendavad tingimused

(33) Et näidata, kuidas eraldi teatamisele kuuluv abi on aidanud parandada keskkonnakaitset, võib liikmesriik kasutada võimalikult suurel määral mõõdetavaid näitajaid, eelkõige neid, mis on esitatud allpool:

a) *heitkoguste vähendamise tehnoloogiad*: kasvuhoonegaaside või saastajate hulk, mida pidevalt atmosfääri ei heideta (mis vähendab fossiilkütustest tekkivaid heitkoguseid);

⁽³⁴⁾ Vt otsus kohtuasjas C-156/98: Saksamaa Liitvabariik vs. komisjon (EKL 2000, lk I-6857, punkt 78) ja otsus kohtuasjas C-333/07: Régie Networks vs. Rhone Alpes Bourgogne (EKL 2008, lk I-10807, punktid 94–116). Vt ka energiavaldkonna ühendatud kohtuasjad C-128/03 ja C-129/03: AEM ja AEM Torino (EKL 2005, lk I-2861, punktid 38–51).

⁽³⁵⁾ Otsus kohtuasjas C-206/06: Essent (EKL 2008, lk I-5497, punktid 40–59). Aluslepingu artiklite 30 ja 110 kohaldamise kohta kaubeldavate sertifikaatide kavade suhtes vt komisjoni 17. septembri 2009. aasta otsus K(2009)7085 „State aid N 437/2009 – Aid scheme for the promotion of cogeneration in Romania” (ELT C 31, 9.2.2010, lk 8) põhjendused 63–65.

⁽³⁶⁾ KOM(2011)112 (lõplik) „Konkurentsivõimeline vähese CO₂-heitega majandus”; KOM(2011) 571 (lõplik) „Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava”.

⁽³⁷⁾ KOM(2010) 639 (lõplik) „Energia 2020”.

b) *kehtivad ELi normatiivid*: keskkonnakaitse taseme tõus absoluutses ja relatiivses väärtuses võrreldes normatiiviga, st saaste vähenemine, mida ilma riigiabita ei oleks normatiiviga saavutatud;

c) *tulevased ELi normatiivid*: tulevase normatiivi rakendamise kiiruse kasv, st saaste vähenemine, mis algab varem.

3.2.2. Riigi sekkumise vajadus

3.2.2.1. Üldtingimused

(34) Ehkki üldiselt leitakse, et konkurentsiturud on tõhusad hindade, väljundi ja ressursside kasutamise poolest, siis turutõrgete esinemisel⁽³⁸⁾ võib riigi sekkumine tõhustada turgude toimimist. Riigiabi meetmed võivad teatavatel tingimustel tõepoolest aidata korrigeerida turutõrkeid ja seeläbi aidata kaasa ühise eesmärgi saavutamisele niivõrd, kui võrd turg ei suuda iseenesest tagada tõhusat tulemust. Selleks et hinnata, kas riigiabi on selle eesmärgi saavutamiseks piisavalt tõhus, on kõigepealt vaja tuvastada ja määratleda lahendamist vajav probleem. Riigiabi peab olema suunatud olukordadele, kus tänu sellisele abile on võimalik saavutada märgatavat edu, mida turg üksi saavutada ei suuda.

(35) Suuniste kehtestamiseks, mis tagaksid, et abimeetmed saavutavad ühise eesmärgi, peaksid liikmesriigid tuvastama turutõrked, mis takistavad keskkonnakaitse taseme parandamist või kindla, taskukohase ja säästva energia siseturu tõhusat toimimist. Keskkonna- ja energiapoliitika eesmärkidega seotud turutõrked võivad olla erinevad või sarnased, kuid nad võivad takistada saavutamast optimaalset tulemust ja tuua kaasa ebapiisavad tulemused järgmistel põhjustel.

a) **Negatiivsed välismõjud**: need on kõige tavalisemad keskkonnavalaste abimeetmete puhul ja need tekivad juhul, kui saastele ei panda asjakohast hinda, st asjaomane ettevõtte ei pea maksma saastamise eest täishinda. Sel juhul ei pruugi oma huvides tegutsevatel ettevõtjatel olla piisavat stiimulit võtta arvesse tootmisest tulenevat negatiivset välismõju ei konkreetse tootmistehnoloogia ega tootmismahu valimisel. Teisisõnu tähendab see, et ettevõtja tootmiskulud on madalamad kui ühiskonna kantavad kulud. Seetõttu puudub ettevõtjatel tavaliselt piisav stiimul vähendada oma saaste taset või võtta üksikmeetmeid keskkonna kaitseks.

b) **Positiivsed välismõjud**: asjaolu, et osa investeerimistulust laekub muudele turuosalistele kui investorile, toob kaasa selle, et ettevõtjad investeerivad liiga vähe. Positiivsed välismõjud võivad ilmned nt investeringute puhul ökoinnovatsiooni⁽³⁹⁾, süsteemide stabiilsusesse, uutesse ja innovaatilistesse taastuvenergia tehnoloogiatesse ja innovaatilistesse nõudlusele reageerimise meetmetesse või paljudele liikmesriikidele (või laiemale hulgale tarbijatele) kasulike energiataristute või tootmise piisavuse tagamise mehhanismide puhul.

c) **Ebäühtlane teave**: esineb tavaliselt turgudel, kus turu ühel ja teisel poolel kättesaadava teabe vahel on lahknevused. See võib esineda näiteks juhul, kui välisinvestoritel puudub teave projekti tõenäoliste tulemuste ja projektiga seonduvate riskide kohta. Samuti võib see esineda piiriüleste taristute koostöö puhul, kus üks koostööpartner on teabe osas teise partneriga võrreldes ebasoodsamas olukorras. Kuigi risk või ebakindlus iseenesest ei too kaasa turutõrkeid, on ebäühtlase teabe probleem siiski seotud sellise riski ja ebakindluse tasemega. Mõlemad kipuvad olema kõrgemad keskkonnaga seotud investeringute puhul, millel on tavaliselt pikem amortisatsiooniperiood. See võib põhjustada suuremat keskendumist lühiajalisele perspektiivile, mida võivad süvendada selliste investeringute rahastamistingimused eelkõige VKEde jaoks.

⁽³⁸⁾ Mõiste „turutõrge” tähendab olukorda, kus turud ei anna oma vahendeid kasutades tõenäoliselt tõhusaid tulemusi.

⁽³⁹⁾ Tüüpilised näited positiivsest välismõjust on meetmed looduskaitse või bioloogilise mitmekesisuse edasiseks parandamiseks või ökosüsteemi teenuste tagamiseks võetavad meetmed või üldkoolitusega kaasnev välismõju.

d) **Kooskõlastusprobleemid:** võivad takistada projekti väljatöötamist või selle tõhusat kavandamist investorite huvid ja motiivide lahknevuse (lahknevad huvid), töövõtuga seotud kulude, koostöö tulemusi puudutava ebaselguse ja võrgustiku mõju (nt tõrgeteta varustatus elektrienergiaga) tõttu. Need võivad tekkida näiteks hoone omaniku ja rentniku vahel seoses energiatõhusate lahenduste kohaldamisega. Kooskõlastusprobleemid võivad muutuda veelgi teravamaks teabega, eelkõige ebaühtlase teabega seotud probleemide tõttu. Kooskõlastusprobleemid võivad tekkida ka vajaduse tõttu saavutada teatud kriitiline mass, enne kui projekti alustamine on majanduslikult atraktiivne. See võib olla eriti oluline (piiriüleste) taristuprojektide puhul.

(36) Lihtsalt turutõrgete olemasolu teatud olukorras ei õigusta piisavalt riigi sekkumist. Eelkõige võib tuvastatud turutõrgete leevendamiseks juba olla kehtestatud muu poliitika või võetud muid meetmeid. Näiteks võib tuua valdkondlikku reguleerimist, kohustuslikke saastennormatiive, hinnakujundusmehhanisme, näiteks ELi heitkogustega kauplemise süsteem, ja CO₂-maksu. Lisameetmed, sealhulgas riigiabi, tohivad olla suunatud ainult sellistele turutõrgetele või turutõrke sellisele osale, millega muu poliitika ja meetmete kaudu ei tegeleta. Samuti on oluline näidata, kuidas riigiabi tugevdab muid kasutusel olevaid strateegiaid ja meetmeid, mille eesmärk on parandada sama turutõrget. Vajadus riigiabi järele on seega vähem põhjendatud, kui see töötab vastu muudele samale turutõrkele suunatud poliitikameetetele.

(37) Komisjon loeb abi vajalikuks, kui liikmesriik tõendab, et abi on tõepoolest suunatud sellisele turutõrkele või turutõrke sellisele osale, mida muude meetmetega ei käsitleta.

3.2.2.2. Eraldi teatamisele kuuluva abi täiendavad tingimused

(38) Ehkki turutõrked võivad turul tervikuna esineda ja abimeetmed võivad olla põhimõtteliselt hästi välja töötatud, et anda turul tõhusat tulemust, ei pruugi kõik asjaomased ettevõtjad samal määral turutõrkeid kogeda. Sellest tulenevalt hindab komisjon seoses teatamisele kuuluva üksikabiga vajadust abi järele iga juhtumi puhul eraldi. Liikmesriigi ülesanne on tõendada, et konkreetse tegevuse puhul, millele abi antakse, ei ole turutõrge muude meetmetega hõlmatud, ja et abi on tõepoolest sellele turutõrkele suunatud.

(39) Sõltuvalt käsitletavast turutõrkest võtab komisjon arvesse:

- a) kas turutõrke lahendamiseks on võetud juba piisavalt muid poliitilisi meetmeid, nagu eelkõige liidu keskkonnakaitsealased või muud normatiivid, liidu heitkogustega kauplemise süsteem või keskkonnamaksud;
- b) kas riigi sekkumine on vajalik, võttes arvesse riiklike normatiivide rakendamise kulusid abisaajale juhul, kui abi ei anta, võrreldes nende normatiivide rakendamise kuludega või nende kulude puudumisega abisaaja peamiste konkurentide puhul;
- c) kooskõlastamisprobleemide puhul nende ettevõtjate arvu, kellega tuleb teha koostööd, koostööpartnerite erinevaid huve ja praktilisi probleeme koostöö kooskõlastamisel, nagu keeleprobleemid, tundlik teave ja ühtlustamata normatiivid.

3.2.3. Abi asjakohasus

(40) Kavandatav abimeede peab olema sobiv vahend asjaomase poliitilise eesmärgi täitmiseks. Abimeedet ei loeta siseturuga kokkusobivaks, kui muude, vähem moonutatavate poliitikavahenditega või vähem moonutatavat liiki abimeetmetega on võimalik anda samasugune positiivne panus ühise eesmärgi saavutamisse.

3.2.3.1. Asjakohasus alternatiivsete poliitikavahenditega võrreldes

(41) Riigiabi ei ole ainus liikmesriikidele kättesaadav poliitikavahend keskkonnakaitse parandamiseks või hästi toimiva, kindla, taskukohase ja säästva Euroopa energiaturu saavutamiseks. On oluline meeles pidada, et võib olla ka muid, sobivamaid vahendeid nimetatud eesmärkide saavutamiseks. Regulaatiivsed normid ja turupõhised vahendid on kõige olulisemad vahendid keskkonna- ja energiapoliitika eesmärkide saavutamiseks. Leebetel vahenditel, näiteks vabatahtlikul ökomärgiste süsteemil ja keskkonnasäästlike tehnoloogiate levitamisel võib samuti olla oluline roll keskkonnakaitse taseme parandamisel.

(42) Eri meetmed sama turutõrke leevendamiseks võivad üksteisele vastu töötada. Nii võib juhtuda eriti siis, kui on loodud tõhus, turupõhine mehhanism nimelt selleks, et tegeleda välismõjude probleemiga. On oht, et samale turutõrkele suunatud täiendav abimeede võib vähendada turupõhise mehhanismi tõhusust.

(43) Ka eri meetmed erinevate turutõrgete leevendamiseks võivad üksteisele vastu töötada. Tootmise piisavuse probleemi lahendamise meede peab olema tasakaalus keskkonnavalase eesmärgiga kaotada järk-järgult keskkonnale või majandusele kahjulikud toetused, sh toetused fossiilkütustele. Samuti võib kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise meede suurendada varustamist erinevatest allikatest pärit energiaga, mis võib negatiivselt mõjutada tootmise piisavust.

(44) Põhimõtte „saastaja maksab” järgimine keskkonnavalaste õigusaktide kaudu tagab põhimõtteliselt, et negatiivsete välismõjudega seotud turutõrked saavad lahendatud. Seepärast ei ole riigiabi sobiv vahend ning seda ei saa anda, kui abisaajat saab kehtivate ELi või siseriiklike õigusaktide alusel pidada saaste eest vastutavaks⁽⁴⁰⁾.

3.2.3.2. Asjakohasus teiste abivahenditega võrreldes

(45) Keskkonna- ja energeetikaabi võib anda eri vormis. Liikmesriik peaks siiski tagama, et abi antakse vormis, mis kaubandust ja konkurentsi tõenäoliselt kõige vähem moonutab. Sellega seoses peab liikmesriik näitama, miks muud tõenäoliselt vähem moonutavad abivormid, näiteks tagastatavad ettemaksud võrreldes otsetoetustega või maksukrediidid võrreldes maksuvähendustega või finantsinstrumentidel põhinevad abivormid, nagu võla- või omakapitaliinstrumentid (näiteks madala intressiga laenu või intressitoetused, riigigarantiid või kapitali alternatiivne andmine soodsatel tingimustel), on vähem asjakohased.

(46) Abimeetme valik peaks olema kooskõlas turutõrkega, mida abimeetmega soovitakse parandada. Eelkõige juhul, kui tegelikud tulud on ebakindlad, näiteks energiasäästumeetmete puhul, võib tagastatav ettemakse olla asjakohane vahend. Rakenduskavade eesmärgi ja prioriteete rakendavate abikavade puhul eeldatakse põhimõtteliselt, et asjakohane on rakenduskavas valitud rahastamisvahend.

(47) Tegevusabi puhul peab liikmesriik tõendama, et abi on kava eesmärgi saavutamiseks asjakohane. Abi asjakohasuse tõendamiseks võib liikmesriik arvutada abisumma eelnevalt kindla summana, mis katab arvatavad lisakulud konkreetsel perioodil, et motiveerida ettevõtjaid hoidma kulusid kontrolli all ning oma äritegevust aja jooksul tõhustama⁽⁴¹⁾.

(48) Kavade asjakohasuse tõendamiseks võib liikmesriik toetuda ka varasemate hindamiste tulemustele, nagu on kirjeldatud peatükis 4.

3.2.4. Ergutav mõju

3.2.4.1. Üldtingimused

(49) Keskkonna- ja energiaalast riigiabi saab lugeda siseturuga kokkusobivaks üksnes juhul, kui sellel on ergutav mõju. Ergutav mõju ilmneb juhul, kui abi innustab abisaajat muutma oma käitumist, et parandada keskkonnakaitset või kindla, taskukohase ja säästva energiaturu toimimist, ning ilma abita sellist muutust ei toimuks. Abiga ei tohi subsideerida sellise tegevuse kulusid, mida äriühing teeks niisamagi, ning sellega ei tohi hüvitada majandustegevuse tavalist äririski.

⁽⁴⁰⁾ Komisjon on seisukohal, et saastatud alade jaoks antavat abi võib anda ainult juhul, kui saastajat – st isikut, kes on vastutav vastavalt igas liikmesriigis kohaldatavatele õigusaktidele, ilma et see piiraks keskkonnavastutuse direktiivi (direktiiv 2004/35/EÜ) ja teisi asjaomaseid liidu eeskirju selles küsimuses – ei ole kindlaks tehtud või teda ei saa juriidiliselt kohustada heastamist rahastama põhimõtte „saastaja maksab” kohaselt.

⁽⁴¹⁾ Kui aga tulevased kulude ja tulude arengusuunad on väga ebakindlad ja teave on väga ebahühtlane, võib riiklik ametiasutus soovida kasutada selliseid hüvitusmudeleid, mis ei ole täielikult eelnevalt kindlaks määratud, vaid pigem eelnevalt kindlaks määratud ja tagantjärele hüvitamise kombinatsioon (näiteks ootamatute tulude tasakaalustatud jagamine).

(50) Komisjon on seisukohal, et abil puudub abisaajale ergutav mõju juhtudel, kui töö projektiga on käivitunud juba enne seda, kui abisaaja riiklikele asutustele abitaotluse esitab. Juhtudel, kui abisaaja alustab projekti rakendamist enne abi taotlemist, ei loeta sellele projektile antud mis tahes abi siseturuga kokkusobivaks.

(51) Liikmesriigid peavad kehtestama abitaotlusvormi ning seda kasutama. Abitaotlusvorm sisaldab vähemalt taotleja nime ja ettevõtte suurust, projekti kirjeldust, sealhulgas selle asukohta ning algus- ja lõppkuupäeva, projekti läbiviimiseks vajalikku abisummat ja abikõlblikke kulusid. Taotlusvormil peavad abisaajad kirjeldama, milline oleks olukord siis, kui abi ei saadaks, st olukorda, mida nimetatakse vastupidiseks stsenaariumiks või alternatiivseks stsenaariumiks või projektiks. Lisaks peavad suurettevõtjad esitama dokumentaalsed tõendid taotlusvormil kirjeldatud vastupidise stsenaariumi toetamiseks.

(52) Taotlusvormi kättesaamisel peab abi andev ametiasutus kontrollima vastupidise stsenaariumi usaldusväärsust ja kinnitama, et abil on soovitud ergutav mõju. Vastupidine stsenaarium on usaldusväärne, kui see on autentne ja seotud otsuse tegemise tingimustega ajal, mil abisaaja teeb investeeringu kohta otsuse. Punktide (50) ja (51) tingimusi ei ole vaja täita, kui abi antakse konkureeriva pakkumismenetluse alusel.

Ergutav mõju ja kohandamine liidu normatiividega

(53) Komisjon leiab, et tulevaste liidu normatiividega kohandamiseks antud abil on põhimõtteliselt ergutav mõju, sealhulgas juhul, kui normatiiv on juba vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud. Viimasel juhul on abil siiski ergutav mõju eeldusel, et see toetab investeeringu tegemist ammu enne normatiivi jõustumist. Abil selliste liidu normatiividega kooskõlla viimiseks, mis on juba vastu võetud, kuid mis ei ole veel jõustunud, on ergutav mõju, kui investeering viiakse lõpule vähemalt üks aasta enne liidu normatiivide jõustumist.

(54) Veel ühe erandina punktist (53) võib esineda ergutav mõju, kui abi antakse

- a) liidu vastuvõetud normatiividele vastavate uute maantee-, raudtee-, siseveeteede- ja meretranspordivahendite omandamiseks, kui nende omandamine toimub enne nende normatiivide jõustumist või kui jõustunud normatiive ei kohaldata juba ostetud transpordivahendite suhtes või
- b) olemasolevate maantee-, raudtee-, siseveeteede- ja meretranspordivahendite moderniseerimiseks, tingimusel, et liidu normatiivid ei olnud ajal, mil kõnealused transpordivahendid kasutusele võeti, veel jõus või et jõustunud normatiive kõnealuste transpordivahendite suhtes ei kohaldata.

(55) Komisjon leiab, et abi selliste investeeringute toetamiseks, mis võimaldavad abisaajal ületada kohaldatavaid ELi normatiive, annab positiivse panuse keskkonna- või energiaeesmärgi saavutamisse. Et mitte kahandada liikmesriikide valmisolekut kehtestada liidu vastavatest normatiividest rangemaid kohustuslikke siseriiklikke normatiive, esineb selline positiivne panus olenemata sellest, kas on kehtestatud kohustuslikud siseriiklikud normatiivid, mis on liidu normatiividest rangemad. See hõlmab näiteks kohustuslikke ELi normatiive ületavaid meetmeid vee ja õhu kvaliteedi parandamiseks. Positiivne panus esineb ka juhul, kui ELi normatiivi puudumisel on vastu võetud kohustuslik siseriiklik normatiiv.

Ergutav mõju ja energiaauditid

(56) Direktiivi 2012/27/EL⁽⁴²⁾ („energiatõhususe direktiiv”) kohaselt peavad suurettevõtjad iga nelja aasta tagant korraldama energiaauditi. Seega saab suurettevõtjate energiaaudititeks antaval abil olla ergutav mõju ainult niivõrd, kuivõrd sellega ei kompenseerita energiatõhususe direktiiviga nõutavat energiaauditit. Kuna VKEdel sellist kohustust ei ole, võib VKEdele energiaauditi korraldamiseks antaval abil olla ergutav mõju.

(57) Eelmise punktiga ei piirata riigiabi ergutava mõju hindamist energiatõhususe meetmete puhul, mis on ette nähtud või ellu viidud energiaauditi tulemusel või mis tulenevad muudest vahenditest, näiteks energijuhtimissüsteemidest ja keskkonnanjuhtimissüsteemidest.

⁽⁴²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/27/EL, 25. oktoober 2012, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1).

3.2.4.2. Eraldi teatamisele kuuluva abi täiendavad tingimused

(58) Eraldi teatamisele kuuluvate meetmete puhul peavad liikmesriigid komisjonile täielikult tõendama abi ergutavat mõju. Nad peavad esitama selged tõendid selle kohta, et abi mõjutab oluliselt investeerimisotsust seeläbi, et muudab abisaaja käitumist, nii et abisaaja parandab keskkonnakaitset, või paraneb ELi energiaturu toimimine. Põhjaliku hindamise võimaldamiseks peab liikmesriik esitama lisaks teabele abi saava projekti kohta ka igakülgset kirjeldatud vastupidise stsenaariumi olukorra kohta, kus abisaaja ei saa abi üheltki liikmesriigilt.

(59) Uue investeeringu või tootmismeetodi eelised ei piirdu tavaliselt ainult nende otsese mõjuga keskkonnale või energiaturule. Sellised eelised võivad olla eelkõige tootmisega seotud⁽⁴³⁾, samas kui riskid on seotud eeskätt ebaselgusega, kas investeering on nii tootlik, kui arvatakse.

(60) Ergutav mõju tuleb põhimõtteliselt kindlaks määrata vastupidise stsenaariumi analüüsi põhjal, milles võrreldakse kavandatava tegevuse ulatust koos abiga ja ilma abita. Põhimõtteliselt tähendab see kontrollimist, kui kasumlik oleks projekt abi puudumisel, et hinnata, kas ettevõtte saaks alternatiivse projekti rakendamisel tõesti rohkem kasumit.

(61) Seejuures saab kasumlikkuse taset hinnata selliste meetodite abil, mida asjaomases tööstusharus üldiselt kasutatakse ning mis võivad hõlmata meetodeid projekti nüüdispuhasväärtuse⁽⁴⁴⁾, sisemise tasuvusläve⁽⁴⁵⁾ või rakendatud kapitalilt saadud keskmise kasumi (ROCE) hindamiseks. Projekti kasumlikkust võrreldakse tavapärase tulumääraga, mida äriühing kohaldab teiste sarnaste investeerimisprojektide suhtes. Kui sellised määrad ei ole teada, võrreldakse projekti kasumlikkust ettevõtte kapitalikuludega tervikuna või asjaomases majandusharus tavapäraselt täheldatud tulumääradega.

(62) Kui puudub konkreetne vastupidine stsenaarium, võib ergutava mõju olemasolu eeldada rahastamispuudujäägi korral, st kui eelnevalt koostatud äriplaani alusel ületavad investeerimiskulud investeeringu oodatava tegevuskasumi nüüdispuhasväärtust.

(63) Eelkõige kutsutakse liikmesriike üles toetuma ajakohastatud, asjakohasele ja usaldusväärsele tõendusmaterjalile, nt juhatuse ametlikele dokumentidele, krediitkomitee aruannetele, riskianalüüsidele, finantsaruannetele, ettevõtte äriplaanidele, eksperdiarvamustele ja muudele uuringutele hinnatava investeerimisprojekti kohta. Ergutavat mõju võivad aidata tõendada dokumendid, mis sisaldavad teavet nõudlus-, kulu- ja finantsprognoside kohta, dokumendid, mis esitatakse investeerimiskomisjonile ning mis täpsustavad eri investeerimisstsenaariume, või dokumendid, mis esitatakse finantsasutustele.

(64) Et tagada ergutava mõju objektiivne hindamine, võib komisjon ergutava mõju hinnangus võrrelda ettevõtte andmeid selle majandusharu andmetega, kus ettevõtte tegutseb (võrdlusanalüüs). Eelkõige peab liikmesriik võimaluse korral esitama majandusharu andmed, mis tõendavad, et ettevõtte vastupidine stsenaarium, nõutud tulemuslikkuse tase ja kavandatud rahavood on põhjendatud.

(65) Komisjon võib leida ergutava mõju ka juhtudel, kus ettevõtjal võib olla stiimul projekt tänu abile läbi viia, isegi kui abi saanud projekt ei saavuta tavaliselt nõutud tulemuslikkuse taset. See võib olla põhjendatud näiteks ootusega, et projektist tõuseb üldisemat kasu, mis ei kajastu projekti enda kasumlikkuses. Sellistel asjaoludel on tõendid ergutava mõju olemasolu kohta eriti olulised.

⁽⁴³⁾ Tootmise eelised, mis ergutavat mõju negatiivselt mõjutavad, on suurenenud võimsus, tootlikkus, tõhusus või parem kvaliteet. Muud eelised võivad olla seotud toote mainega või tootmismeetodi märgistamisega, mis võivad kahjustada ergutavat mõju eelkõige turgudel, kus esineb konkurentsiturve keskkonnakaitse kõrge taseme säilitamiseks.

⁽⁴⁴⁾ Projekti nüüdispuhasväärtus on erinevus positiivsete ja negatiivsete rahavoogude vahel investeeringu eluea jooksul, diskonteeritud praegusesse väärtusesse (tavaliselt kasutades kapitalikuluseid), st asjaomase ettevõtte poolt teistele sarnastele investeerimisprojektidele kohaldatavad normaalsed tulumäärad. Selle võrdlusnäitaja puudumisel võib selleks kasutada ettevõtte kapitalikuluseid tervikuna või asjaomases majandusharus tavapäraselt täheldatud tulumäärasid.

⁽⁴⁵⁾ Sisemine tulumäär ei põhine antud aasta arvestuslikul tulul, vaid võtab arvesse tulevase rahavooge, mida investor loodab saada kogu investeeringu eluea jooksul. See määratletakse diskontomäärana, mille puhul rahavoogude jada nüüdispuhasväärtus võrdub nulliga.

(66) Kui ettevõtja kohaldab liidu normatiividest rangemat riiklikku normatiivi või normatiivi, mis on vastu võetud liidu normatiivide puudumisel, teeb komisjon kindlaks, et see on abisaajat oluliselt mõjutanud kulude suurenemisega ja et ta ei oleks suutnud katta riiklike normatiivide kohese rakendamisega seotud kulusid.

(67) Investeeringute puhul, tänu millele ületavad ettevõtjad liidu normatiivides nõutud miinimumtasest, ei pruugi komisjon siiski tuvastada ergutavat mõju, eriti kui sellised investeeringud vastavad turu tehnilistele miinimumnormidele.

(68) Kui abi ei muuda abisaaja käitumist, innustades lisategevust, siis ei ole sellisel abil ergutavat mõju keskkonnasäästliku käitumise edendamisel ELis ega Euroopa energiaturu toimimise parandamisel. Seetõttu ei kiideta abi heaks juhul, kui ilmneb, et sama tegevust viidaks läbi ka ilma abita.

3.2.5. Abi proportsionaalsus

3.2.5.1. Üldtingimused

(69) Keskkonna- ja energiaalast abi peetakse proportsionaalseks, kui abisumma abisaaja kohta piirdub miinimumiga, mis on vajalik, et saavutada soovitud keskkonnakaitse- või energiaeesmärk.

(70) Üldiselt loetakse abi minimaalselt vajalikuks, kui abisumma vastab eesmärgi saavutamiseks vajalikule (neto)lisakulule võrreldes vastupidise stsenaariumiga abi puudumisel. Netolisakulude kindlaksmääramiseks vaadeldakse erinevust abisaava projekti ning alternatiivse, abi puudumisel teostatava investeerimisprojekti (vastupidise stsenaariumi) majandusliku kasu ja kulude (sealhulgas investeerimis- ja tegevuskulude) vahel.

(71) Siiski võib olla keeruline täielikult arvesse võtta kõiki majanduslikke eeliseid, mida ettevõtja täiendavast investeeringust saab⁽⁴⁶⁾. Seetõttu võib meetmete puhul, mis ei kuulu eraldi hindamisele, kasutada lihtsustatud meetodit, mille puhul keskendutakse täiendavate investeerimiskulude arvutamisele, st arvesse ei võeta tegevustulusid ja -kulusid. Meetmeid, mis ei kuulu eraldi hindamisele, loetakse proportsionaalseks juhul, kui abisumma ei ületa abi ülemmäära, st teatavat protsenti abikõlblikest kuludest, nagu on määratletud punktides (72)–(76). Nimeetatud abi ülemmäär on ka teatatavateks meetmeteks antava abi ülempiir.

Abikõlblikud kulud

(72) Keskkonnavalase riigiabi puhul on abikõlblikud kulud täiendavad kulud, mis on seotud investeeringutega materiaalses ja/või mittemateriaalses varadesse ning on otseselt seotud ühise eesmärgi saavutamiseга.

(73) Abikõlblike kulusid määratletakse järgmiselt:

a) juhul, kui ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamise kulud saab investeeringute kogukuludes kindlaks määrata eraldi investeeringuna (näiteks seepärast, et keskkonnasäästlik osa on olemasoleva rajatise hõlpsalt tuvastatav lisakomponent), loetakse sellise investeeringu kulud abikõlblikeks kuludeks⁽⁴⁷⁾;

b) kõikidel muudel juhtudel on abikõlblikud kulud täiendavad investeerimiskulud, mis määratakse kindlaks, võrreldes toetatavat investeeringut vastupidise stsenaariumiga olukorras, kui riigiabi ei anta. Põhimõtteliselt saab aluseks võtta tehniliselt võrreldava investeeringu kulud⁽⁴⁸⁾, mida saab usaldusväärset katta ilma abita⁽⁴⁹⁾ ja millega ei saavutata ühist huvi pakkuvat eesmärki või saavutatakse see väiksemas ulatuses.

⁽⁴⁶⁾ Näiteks teatavaid eeliseid, nagu keskkonnavalase investeeringuga paranenud nn rohelist mainet, ei ole lihtne mõõta.

⁽⁴⁷⁾ Saastatud alade puhastamisega seotud meetmete puhul võrduvad abikõlblikud kulud puhastustööde maksumusega, millest on maha arvatud maa väärtuse suurenemine (vt 2. lisa).

⁽⁴⁸⁾ Tehniliselt võrreldav investeering on investeering, mille puhul tootmisvõimus ja kõik muud tehnilised näitajad (välja arvatud need, mis on otseselt seotud eesmärgi saavutamiseks tehtava täiendava investeeringuga) on samad.

⁽⁴⁹⁾ Kõnealune võrdlusinvesteering peab olema ärilisest seisukohast usutav alternatiiv hinnatavale investeeringule.

(74) 2. lisas esitatakse ülevaade asjakohastest vastupidistest stsenaariumidest või abikõlblike kulude arvutamiskäigust, mis näitab, millist vastupidist stsenaariumi tuleks sarnasel juhtudel kasutada. Komisjon võib nõustuda alternatiivsete vastupidiste olukordadega, kui liikmesriik põhjendab neid nõuetekohaselt.

(75) Integreeritud projekte toetavate meetmete puhul, nagu energiatõhususe integreeritud meetmed või biogaasi-projektid, võib vastupidist stsenaariumi olla raske kindlaks määrata. Kui vastupidist stsenaariumi ei ole võimalik usaldusväärselt kindlaks määrata, võib komisjon alternatiivina kaaluda projekti kogukulusid; sellisel juhul võib abikõlblike kulude erinev arvutusviis vähendada abi osakaalu.

(76) Punktides (73)–(75) esitatud eeskirju kohaldatakse tootmisrajatiste ehitamise suhtes energiatõhusa kaugkütte või kaugjahutuse projektide puhul. Võrgu ehituse suhtes kohaldatakse siiski sarnaselt energiataristu hindamisega rahastamispuudujäägi lähenemisviisi.

Abi ülemmäär

(77) Prognoositavuse ja võrdsete võimaluste tagamiseks kohaldab komisjon 1. lisas kehtestatud abi ülemmäärasid. Need abi ülemmäärad kajastavad ühelt poolt riigi sekkumise vajadust (mille kindlakstegemisel võetakse arvesse turutõrke olulisust) ja teiselt poolt konkurents- ja kaubandusmoonutuste prognoositavat taset.

(78) Teatavat liiki abi puhul või kui investeeringud toimuvad abi saavas piirkonnas, võib lubada suuremat abi osakaalu, kuid abi osakaal ei tohi ühelgi juhul ületada 100 % abikõlblikest kuludest. Suuremat abi osakaalu võib lubada järgmiselt:

- a) abi osakaalu võib suurendada 15 protsendipunkti võrra energeetika- ja keskkonnainvesteeringute puhul abi saavas piirkonnas, mis vastab aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktis a sätestatud tingimustele, ning 5 protsendipunkti võrra energia- ja keskkonnainvesteeringute puhul abi saavas piirkonnas, mis vastab aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud tingimustele. Komisjon loeb sellist suurendamist õigustatuks, arvestades nende piirkondade mitmesuguseid probleeme, mis võivad pärssida ka keskkonna- või energiainvesteeringuid;
- b) abi osakaalu võib suurendada keskmise suurusega ettevõtjate puhul 10 protsendipunkti ja väikeettevõtjate puhul 20 protsendipunkti. Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul, kellel võivad olla ühest küljest nende tegevuse suurusega võrreldes suhteliselt suuremad kulud, et saavutada keskkonna- ja energiapoliitilisi eesmärke, ja kes võivad teisest küljest seista silmitsi kapitaliturgude puudustega, mille tõttu nad peavad neid kulusid kandma, võib abi suurem osakaal olla põhjendatud, kuna tõsiste konkurents- ja kaubandusmoonutuste oht on väiksem, kui abisaaja on väike või keskmise suurusega ettevõtja;
- c) abi suurem osakaal võib teatud tingimustel olla põhjendatud ökoinnovatsiooni puhul, millega võidakse leevendada kahekordset turutõrget, mis on seotud innovatsiooniriski ja projekti keskkonnaaspektiga. See kehtib eelkõige ressursitõhususe meetmete kohta. Abi osakaalu võib suurendada 10 protsendipunkti võrra, eeldusel et täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:
 - i) ökoinnovatsiooniga seotud vara või projekt peab olema uus või oluliselt täiustatud võrreldes ELi vastava majandusharu tehnika tasemega⁽⁵⁰⁾;

⁽⁵⁰⁾ Uudsuse tõendamiseks võib liikmesriik näiteks täpselt kirjeldada innovatsiooni ning turutingimusi selle kasutusele võtmiseks või levitamiseks ja võrrelda seda teiste samal alal tegutsevate ettevõtjate tavaliselt kasutatava uusimate protsesside või organisatoorse meetoditega.

ii) oodatav keskkonnakasu peab olema oluliselt suurem kui paranemine, mis tuleneb võrreldava tegevuse üldisest arengust⁽⁵¹⁾ ning

iii) varade või projektide innovaatilisus hõlmab ilmselget tehnoloogilist, turu- ja finantsriski, mis on suurem kui tavapäraste mitteinnovaatiliste varade või projektide puhul üldiselt eeldatakse⁽⁵²⁾.

(79) Seetõttu kavatakse komisjon lugeda abi siseturuga kokkusobivaks, kui abikõlblikud kulud on õigesti arvutatud ning 1. lisas sätestatud abi ülemmääradest on kinni peetud.

(80) Kui abi antakse abisaajale konkureeriva pakkumismenetluse käigus ning võttes aluseks selged, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad kriteeriumid, võib abi summa olla kuni 100 % abikõlblikest kuludest⁽⁵³⁾. Kõnealune pakkumismenetlus peab olema mittediskrimineeriva iseloomuga ja selles peab osalema piisaval arvul ettevõtjaid. Lisaks sellele peab pakkumismenetlusega seotud eelarve olema siduv piirang, mis tähendab, et kõik osalejad ei saa abi. Abi tuleb anda vastavalt pakkuja algselt esitatud pakkumusele, välistades seega järgnevad läbirääkimised.

3.2.5.2. Abi kumuleerimine

(81) Abi võib anda samaaegselt mitme abikava raames või kumuleerida seda sihtotstarbelise üksikabiga, tingimusel et riigiabi kogusumma tegevuse või projekti jaoks ei ületa käesolevates suunistes sätestatud abi ülemmäärasid. Komisjoni keskselt hallatav ELi toetus, mis ei ole liikmesriigi otsese ega kaudse kontrolli all⁽⁵⁴⁾, ei kujuta endast riigiabi. Kui selline ELi toetus on kombineeritud riigiabiga, siis võetakse teavitamiskünnistest ja abi ülemmäärast kinnipidamise kontrollimisel arvesse ainult riigiabi, tingimusel et riikliku rahastamise kogusumma, mida antakse samade abikõlblike kulude katmiseks, ei tohi olla suurem kui kohaldatavate ELi õiguse sätetega kehtestatud maksimaalne rahastamise määr.

(82) Abi ei või kumuleerida vähese tähtsusega abiga samade abikõlblike kulude puhul juhul, kui sellise kumuleerimise tulemusel ületaks abi osakaal käesolevates suunistes sätestatud abi osakaalu.

3.2.5.3. Eraldi teatamisele kuuluva investeerimis- ja tegevusabi täiendavad tingimused

(83) Üksikabi puhul ei piisa proportsionaalsuse tagamiseks vastavusest käesolevas jaotises ja 1. lisas sätestatud abi ülemmääradele. Nimetatud abi ülemmäärasid kasutatakse üksikabi piirmäärana⁽⁵⁵⁾.

(84) Üldreeglina peetakse eraldi teatamisele kuuluvat abi miinimumiga piirduvaks, kui abisumma vastab toetatava investeeringu tegemise netolisakuludele, võrreldes vastupidise stsenaariumiga, mille kohaselt abi ei anta. Arvesse tuleb võtta kõiki asjaspepuutuvaid kulusid ja tulusid projekti kestuse jooksul.

(85) Kui ühtegi konkreetset alternatiivset projekti ei ole võimalik lugeda vastupidiseks stsenaariumiks, kontrollib komisjon, kas abisumma ületab miinimumi, mis on vajalik toetatava projekti piisavalt kasumlikuks muutmiseks, nt kas see tõstab projekti sisemist tasuvusläve asjaomase ettevõtja poolt teistele sarnastele projektidele kohaldatud tavapärastest tulumääradest kõrgemaks. Selle võrdlusnäitaja puudumisel võib selleks kasutada ettevõtte kapitalikulud tervikuna või asjaomases majandusharus tavapäraselt täheldatud tulumäärasid.

⁽⁵¹⁾ Juhul kui ökoinnovatsiooni võrdlemisel tavapärase mitteinnovaatilise tegevusega on võimalik kasutada kvantitatiivseid parameetreid, tähendab „oluliselt suurem” seda, et ökoinnovatsioonist oodatav minimaalne paranemine, mis väljendub keskkonnariski või saaste vähenemises või energia või ressursside tõhusamas kasutuses peaks olema vähemalt kaks korda nii suur kui võrreldava tavapärase mitteinnovaatilise tegevuse üldisest arengust oodatav minimaalne paranemine.

Juhul kui väljapakutud lähenemisviis ei ole konkreetse juhtumi puhul sobilik või kui kvantitatiivne võrdlemine ei ole võimalik, peab riigiabi taotlemise toimik sisaldama üksikasjalikku kirjeldust meetodi kohta, mida kasutatakse kõnealuse kriteeriumi hindamiseks, tagades, et hindamine toimub samaväärsel tasemel kui väljapakutud meetodi puhul.

⁽⁵²⁾ Sellist riski saab liikmesriik tõendada näiteks kulude ja ettevõtja käibe suhtega, väljatöötamiseks vajaliku ajaga, ökoinnovatsioonist eeldatava kasuga võrreldes kuludega ning ebaõnnestumise tõenäosusega.

⁽⁵³⁾ Sellistel asjaoludel võib eeldada, et erinevad pakkumused peegeldavad kõiki võimalikke eelseid, mis võivad täiendavast investeeringust tuleneda.

⁽⁵⁴⁾ Näiteks toetus, mille andmise aluseks on komisjoni otsus nr 2010/670/EL (ELT L 290, 6.11.2010, lk 39) (rahastamine programmist NER300) ja määrus (EL) nr 2010/1233, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2009/663 (ELT L 346, 30.12.2010, lk 5) (rahastamine EEPR kava alusel), Horisont 2020 või COSME.

⁽⁵⁵⁾ Sihtotstarbelise üksikabi andmisel määratakse piirmäär kindlaks, võrreldes tavapäraseid andmeid asjaomase majandusharu kohta kava raames eraldi teatamisele kuuluva abi ülemmääraga.

(86) Liikmesriik peaks esitama tõendid selle kohta, et abisumma jääb minimaalseks. Ergutava mõju analüüsimeks kasutatud arvutusi võib kasutada ka abi proportsionaalsuse hindamiseks. Liikmesriik peab proportsionaalsust tõendama näiteks punktis (63) osutatud dokumentide alusel.

(87) Konkureeriva pakkumismenetluse alusel antud tegevusabi puhul loetakse üksikabi proportsionaalseks, kui üldtingimused on täidetud.

3.2.6. Konkurentsi ja kaubanduse põhjendamatu kahjustamise vältimine

3.2.6.1. Üldised kaalutlused

(88) Et abi oleks siseturuga kokkusobiv, peab abimeetme negatiivne mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele olema piiratud ning väiksem kui positiivne mõju ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele.

(89) Komisjon leiab, et abi põhjustab kaht põhilist moonutust: tooteturu moonutused ja asukohaga seotud mõjud. Mõlemat liiki moonutused võivad põhjustada ressursside ebatõhusat jaotumist, mis kahjustab siseturu toimimist, ning probleeme seoses majandustegevuse piirkondadevahelise jaotumisega.

(90) Keskkonnaabi puhul eelistatakse juba selle olemuse tõttu keskkonnahoidlikke tooteid ja tehnoloogiaid teistele, rohkem saastavatele toodetele ja tehnoloogiatele, ning abi sellist mõju ei käsitata põhimõtteliselt põhjendamatu konkurentsimoonutusena, kuna see on tihedalt seotud kõnealuse abi eesmärgiga – muuta majandus keskkonnahoidlikumaks. Keskkonnaalase riigiabi võimaliku negatiivse mõju hindamisel – seoses meetme negatiivse mõjuga abi mitte saanud ettevõtjate turupositsioonile ja seega kasumile – võtab komisjon arvesse meetme üldist mõju keskkonnale. Seda tehes võtab komisjon eelkõige arvesse abi moonutavat mõju konkurentidele, kes tegutsevad samuti keskkonnahoidlikult, seda isegi abi puudumise korral. Samamoodi järgitakse põhimõtet, et mida väiksem on kõnealuse meetme oodatav keskkonnamõju, seda olulisem on kontrollida selle mõju konkurentide turuosadele ja turul saadavale kasumile üldiselt.

(91) Üks keskkonna- ja energiaalaste eesmärkide saavutamiseks antava riigiabi võimalik kahjulik mõju avaldub selles, et see takistab turumehhanismil anda tõhusaid tulemusi: premeerida kõige tõhusamaid ja innovaatilisemaid tootjaid ning avaldada kõige väiksema tõhususega tootjatele survet, et need teeksid parandusi, viiksid läbi restruktureerimise või väljuksid turult. See võib viia olukorrani, kus mõnedele ettevõtjatele antud abi tõttu ei saa nende tõhusamad ja innovaatilisemad konkurendid, näiteks konkurendid, kes kasutavad teistsugust, ehk isegi keskkonnasäästlikumat, tehnoloogiat ja kes oleksid muidu suutelised turule sisenema ja laienema, seda teha. Pikas perspektiivis võib sekkumine konkurentide turuletuleku ja sealt lahkumise protsessi pidurdada innovatsiooni ja aeglustada tootlikkuse kasvu kogu majandusharus.

(92) Abil võib olla moonutav mõju ka juhul, kui see suurendab või säilitab abisaaja olulist turuvõimu. Ka siis, kui abi ei suurenda olulist turuvõimu otseselt, võib ta teha seda kaudselt, takistades olemasolevate konkurentide laienemist, ajendades neid turult lahkuma või muutes uute konkurentide turule tulemise ebasoodsaks.

(93) Lisaks tooteturgude moonutustele võib abi mõjutada ka kaubandust ja asukohavalikut. Kõnealused moonutused võivad tekkida liikmesriikide vahel, juhul kui ettevõtjad konkureerivad piiriüleselt või kaaluvad erinevaid kohti investeerimiseks. Abi, mille eesmärk on säilitada majandustegevus ühes piirkonnas või meelitada see teistest siseturu piirkondadest ära, ei pruugi tooteturgu otseselt moonutada, kuid selle abil võidakse tegevus või investeringud paigutada ühest piirkonnast teise ilma igasuguse netomõjuta keskkonnale.

Selged negatiivsed mõjud

(94) Põhimõtteliselt tuleb abimeedet ja selle rakendamise konteksti analüüsida, et välja selgitada, millisel määral võib seda pidada moonutavaks. Teatavates olukordades, kui negatiivne mõju on selgelt positiivsest mõjust suurem, ei saa abi pidada siiski siseturuga kokkusobivaks.

(95) Komisjon kehtestab abi ülemmäärad, mis on kokkusobivuse määramisel põhinõudeks ning mille eesmärk on takistada riigiabi kasutamist projektides, mille puhul abisumma suhet abikõlblikesse kuludesse peetakse väga kõrgeks ning tõenäoliselt moonutavaks.

(96) Samamoodi ei peeta siseturuga kokkusobivaks keskkonna- ja energiaalaste eesmärkide saavutamiseks antavat abi, mis muudab üksnes majandustegevuse asukohta ega tösta keskkonnakaitse taset liikmesriikides.

3.2.6.2. Üldtingimused

(97) Abimeetme negatiivse mõju hindamisel keskendub komisjon moonutustele, mis tulenevad prognoositavast mõjust, mida keskkonna- ja energiavaldkonnale antav abi avaldab ettevõtjatevahelisele konkurentsile mõjutatavatel tooteturgudel ja majandustegevuse asukohale. Kui riigiabi meetmed on tõhusalt suunatud turutõrkele, mida püütakse parandada, on oht, et riigiabi moonutab põhjendamatult konkurentsi, väiksem.

(98) Kui abi on proportsionaalne ja piirdub täiendavate investeerimiskuludega, on abi negatiivne mõju põhimõtteliselt leebem. Kuid isegi juhul, kui abi on vajalik ja proportsionaalne, võib see siiski kaasa tuua abisaaja käitumise muutuse, mis moonutab konkurentsi. Kasumit taotlev ettevõtja parandab tavaliselt keskkonnakaitset kohustuslikest nõuetest rohkem ainult juhul, kui ta on arvamusel, et sellega kaasneb talle vähemalt väike eelis.

(99) Et hoida konkurentsi- ja kaubandusmoonutusi võimalikult väikesena, paneb komisjon suurt rõhku valikumenetlusele. Valikuprotsess peab võimaluse korral olema läbipaistev ja avatud ning ei tohi olla diskrimineeriv ega välistada alusetult ettevõtjaid, kes võiksid konkureerida projektidega, mille keskkonna- või energiaalane eesmärk on sama. Valikuprotsessi eesmärk on valida abisaaja, kes saavutaks keskkonna- või energiaeesmärgi kõige väiksema abisummaga või kõige kulutõhusamal moel.

(100) Komisjon võtab abi konkurentsi negatiivset mõju hinnates arvesse eelkõige järgmisi aspekte:

- a) *tootmisühiku kulude vähendamine või hüvitamine*: juhul, kui uue seadmega⁽⁵⁶⁾ kaasneb kulude vähenemine ühe toodetud ühiku kohta võrreldes olukorraga, kui abi ei anta, või juhul, kui abiga hüvitatakse osaliselt tegevuskulusid, on tõenäoline, et abisaajad suurendavad oma müüki. Mida hinnapaindlikum on toode, seda suurem on võimalus, et abi moonutab konkurentsi;
- b) *uus toode*: juhul, kui abisaajad saavad uue või parema kvaliteediga toote, on tõenäoline, et nad suurendavad oma müüki ja saavad võib-olla „esimese tulija” eelise.

3.2.6.3. Eraldi teatamisele kuuluva abi täiendavad tingimused

(101) Liikmesriik peab tagama, et jaotises 3.2.6.1 kirjeldatud negatiivne mõju oleks piiratud. Lisaks jaotises 3.1.6.2. määratletud aspektidele võtab komisjon arvesse ja hindab üksikabi puhul, kas abiga

- a) toetatakse ebatõhusat tootmist, takistades seeläbi tootlikkuse kasvu sektoris;
- b) moonutatakse dünaamilisi stiimuleid;
- c) luuakse või võimendatakse turujõudu või välistavaid praktikaid;
- d) muudetakse kunstlikult kaubavoogusid või tootmise asukohta.

⁽⁵⁶⁾ Võib juhtuda, et täiendavate investeerimiskulude arvutamisel ei võeta täielikult arvesse kõiki tulusid, sest tegevustulusid ei arvata maha kogu investeeringu eluea arvestuses. Lisaks sellele on teatavat tüüpi eeliseid, mis on näiteks seotud suurenenud tootmisvõimsusega ja suurenenud tootmisega ilma tootmisvõimsuse muutumiseta, mida võib olla raske arvesse võtta.

(102) Komisjon võib abi kumulatiivse mõju hindamisel võtta arvesse selliste energia- ja keskkonnaalaste toetus-kavade (lisaks teatatud kavale) kavandatud kasutuselevõttu, mis toovad otseselt või kaudselt abisaajale kasu.

(103) Komisjon hindab ka, kas abi võib kaasa tuua olukorra, kus mõned piirkonnad saavad kasu soodsamatest tootmistingimustest, eelkõige tänu abist tulenevatele suhteliselt madalamatele tootmiskuludele või abi kaudu saavutatud kõrgematele tootmisstandarditele. See võib kaasa tuua ettevõtjate paigalejäämise või ümberpaigutumise abi saavatesse piirkondadesse või kaubandusvoogude nihkumise abi saavate piirkondade suunas. Teatamisele kuuluva üksikabi analüüsimisel võtab komisjon seega arvesse tõendeid selle kohta, et abisaaja on kaalunud alternatiivseid asukohti.

3.2.7. Läbipaistvus

(104) Liikmesriigid peavad tagama järgmise teabe avaldamise ülevaatlikul riigiabi veebisaidil riiklikul või piirkondlikul tasandil: heakskiidetud abikava või üksikabi andmiseks vastu võetud otsuse ja selle rakendussätete täis-tekst või link sellele, abi andva(te) asutus(t)e nimi, individuaalsete abisaajata nimed, igale abisaajale antava abi liik ja summa, abi andmise kuupäev, ettevõtja liik (VKE/suurettevõtja), piirkond, kus abisaaja asub (NUTS II tasandil) ja põhiline majandussektor, milles ettevõtja tegutseb (NACE rühma tasandil).

(105) Maksusoodustuste vormis kavade ja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia rahastamise vähendamiseks antud abi puhul saab individuaalsed abisummad esitada järgmistes vahemikes (miljonit eurot): [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30 ja enam].

(106) Selline teave tuleb avaldada pärast abi andmise otsuse tegemist, seda säilitatakse vähemalt 10 aastat ja see peab olema üldsusele piiranguteta kättesaadav⁽⁵⁷⁾. Liikmesriikidelt ei nõuta nimetatud teabe esitamist enne 1. juulit 2016. Teabe esitamise nõudest võib loobuda üksikabi puhul, mille summa jääb alla 500 000 euro.

3.3. Abi taastuvatest allikatest toodetud energiale

3.3.1. Taastuvatest energiaallikatest toodetud energiale antava investeerimis- ja tegevusabi üldtingimused

(107) EL seadis nõudlikud kliima- ja eelkõige energiasäästuse eesmärgid osana strateegiast „Euroopa 2020”. Nende eesmärkide saavutamist toetatakse juba mitme liidu õigusaktiga, näiteks Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteem, direktiiv 2009/28/EÜ⁽⁵⁸⁾ („Taastuvenergia direktiiv” ja direktiiv 2009/30/EÜ⁽⁵⁹⁾ („Kütuse kvaliteedi direktiiv”). Siiski ei pruugi nende rakendamine alati anda turul kõige tõhusamat tulemust ja teatavatel tingimustel võib riigiabi olla sobilik vahend, mis aitab kaasa ELi eesmärkide ja nendega seotud riiklike eesmärkide saavutamisele.

(108) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kuni 2020. aastani. Nendega tuleks siiski sillutada teed 2030. aasta raamistikus seatud eesmärkide saavutamisele. Esmajoones eeldatakse, et ajavahemikul 2020–2030 hakkavad taastuvad energiaallikad konkureerima võrguga, mis tähendab, et toetused ja erandid tasakaalustamiskohustustest tuleks järk-järgult kaotada. Käesolevad suunised on selle eesmärgiga kooskõlas ning tagavad turupõhiste mehhanismidega ülemineku kulutõhusale energiatarnele.

⁽⁵⁷⁾ Kõnealune teave avaldatakse kuue kuu jooksul alates abi andmise kuupäevast (või maksusoodustuse kujul antava abi puhul ühe aasta jooksul alates maksudeklaratsiooni esitamise kuupäevast). Ebaseadusliku abi korral nõutakse, et liikmesriigid tagaksid kõnealuse teabe avaldamise tagantjärele hiljemalt kuue kuu jooksul alates komisjoni otsuse kuupäevast. Teave peab olema kättesaadav vormingus, mis võimaldab andmeid otsida, väljavõtteid teha ja hõlpsasti internetis avaldada, näiteks CSV- või XML-vormingus.

⁽⁵⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/28/EÜ, 23. aprill 2009, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

⁽⁵⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/30/EÜ, 23. aprill 2009, millega muudetakse direktiivi 98/70/EÜ seoses bensiini, diisli- kütuse ja gaasiõli spetsifikatsioonidega ja kehtestatakse kasvuhooonegaaside heitkoguste järelevalve ja vähendamise mehhanism ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 1999/32/EÜ seoses siseveelaevades kasutatava kütuse spetsifikatsioonidega ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 93/12/EÜ (ELT L 140, 5.6.2009, lk 88).

(109) Turupõhiste vahenditega, nagu enampakkumised või konkureerivad pakkumismenetlused, mis on avatud kõigile elektritootjatele, kes toodavad elektrit taastuvatest energiaallikatest ning konkureerivad EMPs võrdsetel alustel, tuleks üldjuhul tagada, et toetusi vähendatakse miinimumini ning need kaotatakse lõpuks täielikult.

(110) Pidades silmas taastuenergia tehnoloogiate eri arengustaadiume, võimaldatakse nimetatud suunistega liikmesriikidel korraldada konkreetse tehnoloogiaga seotud pakkumismenetlusi, lähtudes teatava uue ja innovatiivse tehnoloogia pikemaajalisest potentsiaalist, mitmekesistamise vajadust, võrgu piiranguid ja stabiilsust ning süsteemi (integratsiooni)kulusid.

(111) Konkreetsed erandid on ette nähtud teatava suurusega käitiste jaoks, mille puhul ei ole võimalik eeldada pakkumismenetluse asjakohasust või mis on tutvustamisetapis. Selliste käitiste kaasamine on vabatahtlik.

(112) Võttes arvesse ülemäärast tootmisvõimsust toidupõhise biokütuse turul, ei pea komisjon põhjendatuks investeerimisabi, millega loodaks uut või toetataks olemasolevat tootmisvõimsust toidupõhise biokütuse turul. Lubatud on siiski investeerimisabi toidupõhise biokütuse tootmisrajatiste konverteerimiseks täiustatud biokütuste tehasteks, kui sellega kaetakse sellise konverteerimise kulusid. Muudel juhtudel võib biokütustele investeerimisabi anda üksnes täiustatud biokütuste tootmise soodustamiseks.

(113) Kui investeerimisabi andmine toidupõhiste biokütuste toetuseks alates käesolevate suuniste kohaldamise kuupäevast lõpeb, siis tegevusabi võib toidupõhiste biokütustele anda kuni 2020. aastani. Sellist abi võib anda üksnes rajatistele, mis alustasid tegevust enne 31. detsembrist 2013, kuni rajatise täieliku amortiseerimiseni ning igal juhul mitte pärast 2020. aastat.

(114) Lisaks leiab komisjon, et abi ei suurenda keskkonnakaitset ning ei ole seetõttu siseturuga kokkusobiv, kui abi antakse biokütustele, mille suhtes kohaldatakse tarne- või segamiskohustust⁽⁶⁰⁾, v.a juhul, kui liikmesriik saab tõendada, et abi piirdub jätkusuutlike biokütustega, mis on liiga kallid selleks, et neid saaks turule tuua ainult tarne- või segamiskohustuse toel.

(115) Ehkki ELi heitkogustega kauplemise süsteem ja CO₂-maksud aitavad kasvuhoonegaaside heitega seotud kulusid sisestada, ei sisestata neid veel täielikult. Riigiabi võib seega aidata kaasa ELi taastuenergiaalaste eesmärkide saavutamisele. Kuni ei tõendata vastupidist, eeldab komisjon seepärast, et endiselt esineb turutõrge, mida saaks lahendada taastuenergiale antava abiga.

(116) Et võimaldada liikmesriikidel saavutada oma eesmärged kooskõlas strateegia „Euroopa 2020” eesmärkidega, eeldab komisjon, et abi on asjakohane ja antud abi moonutav mõju on piiratud, tingimused et kõik teised tingimused on täidetud.

(117) Hüdroenergia tootmisele antava abi mõju võib olla kahetine: ühest küljest võib sellisel abil olla positiivne mõju tänu vähesele kasvuhoonegaaside heitele, teisest küljest võib sel olla ka negatiivne mõju veesüsteemidele ja bioloogilisele mitmekesisusele. Seetõttu peavad liikmesriigid hüdroenergia tootmisele riigiabi andes juhinduma direktiivist 2000/60/EÜ⁽⁶¹⁾ ning eelkõige selle artikli 4 lõikest 7, milles on sätestatud kriteeriumid uute muudatuste tegemiseks veekogudes.

(118) Liidu jäätmealaste õigusaktide üks peamisi põhimõtteid on jäätmehierarhia, milles seatakse prioriteetsuse järjekorda viisid, kuidas jäätmeid tuleks käidelda⁽⁶²⁾. Sisendina jäätmeid, sealhulgas heitsoojust kasutavale taastuenergiale antav riigiabi võib keskkonnakaitsele kaasa aidata, tingimused et sellest põhimõttest ei hoita kõrvale.

⁽⁶⁰⁾ Kehtima peab kohustus tarnida turule biokütuseid, sealhulgas olema kehtestatud karistuste süsteem.

⁽⁶¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

⁽⁶²⁾ Jäätmehierarhia koosneb a) vältimisest, b) korduskasutamiseks ettevalmistamisest, c) ringlussevõtust, d) muust taaskasutamisest, näiteks energia taaskasutamisest, ning e) kõrvaldamisest. Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/98/EÜ (mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (jäätmete raamdirektiiv)) artikli 4 lõige 1 (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

(119) Taastuvatest energiaallikatest toodetud energiale võib abi anda kas investeerimis- või tegevusabina. Investeerimisabi kavade ja eraldi teatatud investeerimisabi puhul kohaldatakse jaotises 3.2 sätestatud tingimusi.

(120) Tegevusabi kavade puhul kohaldatakse jaotise 3.2 üldsätteid, mida on kohandatud käesolevas jaotises sätestatud erisätetega. Eraldi teatatud tegevusabi suhtes kohaldatakse jaotises 3.2 sätestatud tingimusi, võttes vajaduse korral arvesse käesolevas jaotises tegevusabi kavade puhul tehtud muudatusi.

(121) Komisjon annab abikavadele loa maksimaalselt kuni kümneks aastaks. Kui meetmega pärast seda ajavahemikku jätkatakse, tuleks sellest uuesti teatada. Toidupõhiste biokütuste puhul peaks olemasolevate ja uute teatatud kavade kehtivus lõppema hiljemalt 2020. aastal.

(122) EL seadis üldise ELi eesmärgi taastuvate energiaallikate osa kohta energia lõpptarbimises ja kandis selle üle kohustuslikesse riiklikesse eesmärkidesse. Taastuenergia direktiiv sisaldab koostöömehhanisme⁽⁶³⁾, mis hõlbustavad piiriülest toetust riiklike eesmärkide saavutamiseks. Konkurentsi moonutava mõju piiramiseks peaksid tegevusabi kavad põhimõtteliselt olema avatud teistele EMP riikidele ja energiaühenduse lepinguosalistele. See vähendab nende liikmesriikide kulusid, kelle ainus eesmärk on saavutada ELi õigusaktides sätestatud riiklik taastuvate energiaallikate kasutamise eesmärk. Liikmesriigid võivad aga soovida, et koostöömehhanism oleks olemas juba enne piiriülese toetuse lubamist, kuna muidu ei arvestata nende taastuenergia direktiivi kohase eesmärgi puhul teistes riikides asuvate käitiste energiatoodangut⁽⁶⁴⁾. Komisjon suhtub pooldavalt kavadesse, mis on avatud teistele EMP või energiaühenduse riikidele.

(123) Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiale antav abi peaks põhimõtteliselt aitama taastuvat elektrienergiat turule integreerida. Teatavat liiki väikeste käitiste puhul ei pruugi see aga olla ei teostatav ega asjakohane.

3.3.2. Tegevusabi taastuvatest allikatest toodetud energiale

3.3.2.1. Abi taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiale

(124) Taastuvatest allikatest pärit elektrienergia turule integreerimiseks on oluline, et abisaajad müüvad elektrit otse turul ning nende suhtes kohaldatakse turukohustusi. Alates 1. jaanuarist 2016 kohaldatakse kõigi uute abikavade ja -meetmete suhtes järgmisi kumulatiivseid tingimusi:

- a) abi antakse turuhinnale lisanduva preemiana, mis kohustab elektritootjaid müüma elektrit otse turul;
- b) abisaajad⁽⁶⁵⁾ on kohustatud täitma standardseid tasakaalustamiskohustusi, v.a juhul, kui on olemas likviidsed päevasised turud ning
- c) kehtestatakse meetmed selle tagamiseks, et tootjatel ei oleks stiimulit toota elektrit negatiivsete hindadega.

(125) Punktis (124) sätestatud tingimusi ei kohaldata selliste käitiste suhtes, mille installeeritud elektrivõimsus on alla 500 kW, või näidisprojektide suhtes (v.a juhul, kui need on seotud tuuleenergiast saadud elektriga) käitistes, mille installeeritud elektrivõimsus on kuni 3 MW või millel on kuni kolm generaatorit.

⁽⁶³⁾ Koostöömehhanismidega tagatakse, et ühes liikmesriigis toodetud taastuenergiat võib arvestada teise liikmesriigi eesmärgi puhul.

⁽⁶⁴⁾ Komisjon märgib, et seda küsimust võivad mõjutada kaks praegu Euroopa Kohtus arutamisel olevat kohtuasja: ühendatud kohtuasjad C-204/12, C-205/12, C-206/12, C-207/12, C-208/12: *Essent Belgium vs. Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt* ja kohtuasi C-573/12: *Ålands Vindkraft vs. Energimyndigheten*.

⁽⁶⁵⁾ Abisaajad võivad oma tasakaalustamiskohustused edasi anda teistele ettevõtjatele, näiteks vahendajatele.

(126) Üleminekufaasis aastatel 2015 ja 2016 tuleks abi anda vähemalt 5%-le kavandatavast uuest taastuvatest energiaallikatest saadavast elektrivõimsusest konkureeriva pakkumismenetluse alusel, lähtudes selgetest, läbipaistvatest ja mittediskrimineerivatest kriteeriumidest.

Alates 1. jaanuarist 2017 kohaldatakse järgmisi nõudeid.

Abi antakse tõeliselt konkureeriva pakkumismenetluse raames selgete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel⁽⁶⁶⁾, v.a juhul, kui

- a) liikmesriigid tõendavad, et ainult üks projekt või koht või väga vähe projekte või kohti võib/võivad olla abikõlblikud või
- b) liikmesriigid tõendavad, et konkureeriv pakkumismenetlus tooks kaasa suurema toetuse (näiteks strateegilise pakkumise vältimiseks) või
- c) liikmesriigid tõendavad, et konkureeriv pakkumismenetlus vähendaks projektide elluviimise määra (et vältida hinna allalöömist).

Kui konkureerivad pakkumismenetlused on avatud mittediskrimineerival alusel kõigile taastuvatest allikatest elektrit tootvatele tootjatele, eeldab komisjon, et abi on proportsionaalne ning ei moonuta konkurentsi määral, mis läheb vastuollu siseturu põhimõtetega.

Pakkumismenetlus võib piirduda konkreetsete tehnoloogiatega, kui kõigile tootjatele avatud menetlus ei võimaldaks menetluse kavandamisest sõltumatult saavutada optimaalset tulemust, pidades silmas eelkõige

- a) teatava uue ja innovatiivse tehnoloogia pikemaajalist potentsiaali või
- b) mitmekesistamise vajadust või
- c) võrkude piiranguid ja stabiilsust või
- d) süsteemi (integratsiooni)kulusid või
- e) vajadust vältida tooraineturgude moonutamist biomassiga toetusega⁽⁶⁷⁾.

(127) Ilma punktis (126) kirjeldatud konkureeriva pakkumismenetluseta võib abi anda sellistele käitistele, mille installeeritud elektrivõimsus on alla 1 MW, ning näidisprojektidele (v.a juhul, kui need on seotud tuuleenergiast saadud elektriga) käitistes, mille installeeritud elektrivõimsus on kuni 6 MW või millel on kuni kuus generaatorit.

(128) Konkureeriva pakkumismenetluse puudumisel kohaldatakse punktides (124) ja (125) sätestatud tingimusi ning punktis (131) muu taastuenergia kui elektrienergia kohta sätestatud tingimusi.

(129) Abi antakse üksnes seni, kuni käitis on tavapärase raamatupidamiseeskirjade kohaselt täielikult amortiseeritud ning mis tahes varem saadud investeerimisabi tuleb tegevusabist maha arvata.

(130) Kõnealused tingimused ei mõjuta liikmesriikide võimalust võtta arvesse ruumilise planeerimise kaalutlusi, näiteks nõudes enne pakkumismenetluses osalemist ehituslube või investeerimisotsuseid teatava ajavahemiku jooksul.

⁽⁶⁶⁾ Käitistele, mis alustasid tegevust enne 1. jaanuari 2017 ning on saanud enne seda kuupäeva liikmesriigilt abi saamise kinnituse, võib abi anda kinnitamise ajal jõus olnud kava alusel.

⁽⁶⁷⁾ Biomassist elektrit tootvatele uutele käitistele, mis jäetakse pakkumismenetlusest välja, ei või anda muud tegevusabi.

3.3.2.2. Abi muule taastuenergiatele kui elektrienergiatele.

(131) Muule taastuenergiatele kui elektrienergiatele antavat tegevusabi loetakse siseturuga kokkusobivaks juhul, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) abi energiaühiku kohta ei ületa erinevust teatud tehnoloogia abil energiatootmise tasandatud kogukulude ja asjaomase energialiigi turuhinna vahel;
- b) energiatootmise tasandatud kulud võivad sisaldada tavalist kapitalitasuvust. Energiatootmise tasandatud kulud arvutades arvatakse investeerimisabi investeerimise kogusummasse maha;
- c) tootmiskulud ajakohastatakse korrapäraselt vähemalt igal aastal ning
- d) abi antakse üksnes seni, kuni käitis on tavapärase raamatupidamiseskirjade kohaselt täielikult amortiseeritud, et vältida olukorda, kus energiatootmise tasandatud kuludel põhinev tegevusabi ületab investeeringu amortisatsiooni.

3.3.2.3. Abi olemasolevatele biomassi kasutavatele käitistele pärast käitise amortiseerimist

(132) Erinevalt muudest taastuvatest energiaallikatest nõuab biomass suhteliselt väiksemaid investeerimiskulusid, kuid tegevuskulud on suuremad. Suuremad tegevuskulud võivad takistada biomassi⁽⁶⁸⁾ kasutava käitise töötamist isegi pärast amortiseerimist, kuna tegevuskulud võivad olla suuremad kui tulud (turuhind). Teisest küljest võib olemasolev rajatis töötada edasi, kasutades biomassi asemel sisendallikana fossiilkütust, kui fossiilkütuste kasutamine sisendina on majanduslikult soodsam kui biomassi kasutamine. Biomassi kasutamise säilitamiseks mõlemal juhul võib komisjon otsustada, et tegevusabi on siseturuga kokkusobiv isegi pärast rajatise amortiseerimist.

(133) Komisjon peab biomassi kasutavale rajatisele pärast amortiseerimist antavat tegevusabi siseturuga kokkusobivaks, kui liikmesriik tõendab, et tegevuskulud, mida abisaaja kannab pärast jaama amortiseerimist, on siiski suuremad kui asjaomase energia turuhind, ja eeldusel, et täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) abi antakse üksnes taastuvatest energiaallikatest toodetud energia alusel;
- b) meede on kavandatud nii, et sellega kompenseeritakse abisaaja kantavate muutuvate tegevuskulude ja turuhinna vahe ning
- c) kehtestatud on järelevalvemehhanism, et kontrollida, kas abisaaja kantavad tegevuskulud on endiselt suuremad kui energia turuhind. Järelevalvemehhanism peab põhinema ajakohastatud tabel tootmiskulude kohta ja järelevalve peab toimuma vähemalt kord aastas.

(134) Komisjon peab biomassi kasutavale rajatisele pärast amortiseerimist antavat tegevusabi siseturuga kokkusobivaks, kui liikmesriik tõendab, et asjaomase energia turuhinnast olenemata on fossiilkütuste kasutamine sisendina majanduslikult soodsam kui biomassi kasutamine, ja eeldusel, et täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) abi antakse üksnes taastuvatest energiaallikatest toodetud energia alusel;
- b) meede on kavandatud nii, et sellega kompenseeritakse abisaaja kantavate biomassiga seotud tegevuskulude ja alternatiivse fossiilkütuste sisendi vahe;
- c) on esitatud usaldusväärsed tõendid, et abi saamata võetaks samas rajatises biomassi asemel kasutusele fossiilkütused ning
- d) kehtestatud on järelevalvemehhanism, et kontrollida, kas fossiilkütuste kasutamine on biomassi kasutamisest soodsam. Järelevalvemehhanism peab põhinema ajakohastatud tabel kulude kohta ja järelevalve peab toimuma vähemalt kord aastas.

⁽⁶⁸⁾ See hõlmab samasuguste omadustega biogaasi tootmist.

3.3.2.4. Sertifikaatidena antav abi

(135) Liikmesriigid võivad anda taastuvatele energiaallikatele abi turumehhanismide kasutamise, näiteks roheliste sertifikaatide kaudu. Need turumehhanismid⁽⁶⁹⁾ võimaldavad kõikidel taastuvenergia tootjatel saada kaudselt kasu garanteeritud nõudlusest nende energia järele hinnaga, mis on kõrgem kui tavapärastest energiaallikatest toodetava energia turuhind. Roheliste sertifikaatide hinda ei määrata varem kindlaks, vaid see oleneb turu pakkumisest ja nõudlusest.

(136) Komisjon peab punktis (135) osutatud abi siseturuga kokkusobivaks, kui liikmesriigid suudavad esitada piisavaid tõendeid, et see toetus i) on oluline, et tagada asjaomaste taastuvate energiaallikate elujõulisus, ii) ei põhjusta abikava puhul ja erinevate tehnoloogiate või üksikute vähem kasutatavate tehnoloogiate puhul ülemäära hüvitamist aja jooksul, kuivõrd kasutusele võetakse erinevad sertifikaatide tasandid tootmisüksuse kohta, ning iii) ei sunni taastuvenergia tootjaid loobuma püüdlusest parandada oma konkurentsivõimet.

(137) Komisjon leiab eelkõige, et roheliste sertifikaatide kaudu antava abi taset tohib diferentseerida ainult juhul, kui liikmesriik tõendab punktis (126) esitatud põhjenduste alusel, et diferentseerimine on vajalik. Kui see on tehniliselt võimalik, kohaldatakse punktides (124) ja (125) esitatud tingimusi. Tegevusabist tuleb lahutada varem saadud mis tahes investeerimisabi.

3.4. Energiatõhususe meetmed, sealhulgas koostootmine ning kaugküte ja -jahutus

(138) EL on seadnud eesmärgiks säästa 2020. aastaks 20 % ELi primaarenergiast. Eelkõige võttis EL vastu energiatõhususe direktiivi, millega kehtestatakse ühine raamistik energiatõhususe edendamiseks ELis, et püüelda ELi 2020. aasta strateegia peamise energiatõhususe eesmärgi saavutamise poole ja sillutada teed energiatõhususe edasisele parandamisele pärast 2020. aastat.

3.4.1. Ühist huvi pakkuv eesmärk

(139) Tagamaks, et abi aitab kaasa keskkonnakaitse taseme parandamisele, käsitatakse kaugküttele ja -jahutusele ning soojuste ja elektri koostootmisele antavat abi siseturuga kokkusobivana üksnes juhul, kui seda antakse investeeringuteks suure tõhususega soojuste ja elektri koostootmise ning energiatõhusasse kaugküttesse ja -jahutusse, sh ajakohastamiseks. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest kaasrahastatavate meetmete puhul võivad liikmesriigid tugineda vastavate rakenduskavade põhjendustele.

(140) Sisendina jäätmeid, sealhulgas heitsoojust kasutavatele soojus- ja elektrienergia koostootmis- ja kaugkütterajatistele antav riigiabi võib keskkonnakaitsele kaasa aidata, tingimusel et jäätmehierarhia põhimõttest (käsitletud punktis (118)) ei hoita kõrvale.

(141) Tõendamaks, et abi aitab kaasa keskkonnakaitse taseme parandamisele, võib liikmesriik kasutada võimalikult kvantifitseeritud erinevaid näitajaid, nagu tänu suuremale energiatõhususele ja -tootlikkusele säästetud energia ja efektiivsuse tõus tänu väiksemale energiatarbimisele ja väiksemale kütusekulule.

3.4.2. Riigi sekkumise vajadus

(142) Energiatõhususe meetmed on suunatud punktis (35) esitatud negatiivsete välismõjude vähendamisele, luues konkreetseid stiimuleid keskkonnaalaste eesmärkide saavutamiseks energiatõhususe ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise vallas. Lisaks jaotises 3.2 määratletud üldistele turutõrgetele võib näitena energiatõhususe meetmete valdkonnas tekkida võivatest turutõrgetest esineda järgmine probleem seoses hoonete energiatõhususe meetmetega. Kui kaalutakse hoonete renoveerimistöid, ei saa energiatõhususe meetmetest kasu tavaliselt mitte hoonete omanik, kes üldjuhul kannab renoveerimiskulud, vaid rentnik. Seepärast võib riigiabi olla komisjoni arvas vajalik energiatõhususse investeerimise edendamiseks, et saavutada energiatõhususe direktiivi eesmärgid.

⁽⁶⁹⁾ Kõnealuste mehhanismidega võidakse näiteks kohustada elektritarbijaid hankima teatavat osa oma tarnetest taastuvatest energiaallikatest.

3.4.3. Ergutav mõju

(143) Energiatõhususe direktiiviga pannakse liikmesriikidele kohustus täita eesmärged, mis on seotud hoonete energiatõhusa renoveerimise ja energia lõpptarbimisega. Energiatõhususe direktiiviga aga ei kehtestata energiatõhususe eesmärged ettevõtjatele ning seega ei saa kõnealuse direktiivi alusel välistada energiatõhususe valdkonnas antava abi ergutavat mõju.

(144) Abi ergutavat mõju hinnatakse käesolevate suuniste jaotises 3.2.4 sätestatud tingimuste põhjal.

3.4.4. Abi asjakohasus

(145) Riigiabi võib sõltumatult abi andmise vormist pidada energiatõhususe meetmete rahastamisel asjakohaseks vahendiks.

(146) Energiatõhususe meetmete puhul võib asjakohaseks riigiabi andmise vahendiks pidada tagastatavat ettemaksu, eelkõige juhul, kui energiatõhususe meetmest saadav tulu on ebakindel.

(147) Hinnates eelkõige hoonete energiatõhusale renoveerimisele antud riigiabi, võib riigiabi andmisel pidada asjakohaseks rahastamisvahendit, mille liikmesriik on loonud renoveerimistööde rahastamiseks.

3.4.5. Proportsionaalsus

Investeeringuabi energiatõhususe meetmetele

(148) Abikõlblike kuludena on kindlaks määratud täiendavad investeeringukulud, nagu sätestatud punktis (73). Energiatõhususe meetmete puhul võib vastupidist stsenaariumi olla raske kindlaks määrata, eelkõige integreeritud projektide puhul. Selliste projektide puhul võib komisjon punktis (75) sätestatud abikõlblike kulude kindlaksmääramiseks kaaluda asendusnäitaja kasutamist.

(149) Kohaldatakse 1. lisas esitatud abi osakaale.

Tegevusabi energiatõhususe meetmetele (v.a tegevusabi suure energiatõhususega koostootmisele)

(150) Komisjon peab tegevusabi energiatõhususe meetmetele proportsionaalseks üksnes juhul, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:

a) abi piirneb investeeringust tulenevate täiendavate tootmise netokulude hüvitamisega, võttes arvesse energiasäästust tulenevat tulu⁽⁷⁰⁾. Tegevusabi suuruse määramisel tuleb tootmiskuludest lahutada kogu investeeringuabi, mida kõnealune ettevõtja on uue jaamaga seoses saanud ning

b) tegevusabi kestus piirdub viie aastaga.

Tegevusabi suure energiatõhususega koostootmisele

(151) Tegevusabi suure energiatõhususega koostootmisrajatistele võib anda taastuvatest allikatest toodetud elektrienergiat antava tegevusabi suhtes kohaldatavatele tingimustele, mis on kehtestatud jaotises 3.3.2.1 ning üksnes

a) soojus- ja elektrienergiat üldiseks tarbimiseks jagavatele ettevõtjatele juhul, kui kõnealuse elektri- või soojusenergia tootmiskulud ületavad selle turuhinda;

b) koostoodetud elektri- ja soojusenergia tööstuslikuks kasutamiseks, kui tõendatakse, et sel viisil toodetud ühe energiaühiku tootmiskulud on suuremad kui tavapärasel viisil toodetud energiaühiku turuhind.

⁽⁷⁰⁾ Tootmiskulude mõiste hulka ei arvata mis tahes abi, arvesse võetakse tavalist kasumitaset.

3.5. Abi ressursitõhususele ja eelkõige abi jäätmekäitlusele

3.5.1. Ressursitõhusus

(152) Euroopa 2020. aasta juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” eesmärk on saavutada jätkusuutlik majanduskasv, selgitades välja ja luues uusi ärivõimalusi, muu hulgas uute ja innovaatiliste tootmisvahendite, ärimudelite ja tootekujunduse kaudu. Selles selgitatakse, kuidas jätkusuutlikku majanduskasvu saab vaadelda eraldi ressursside kasutamisest ja üldisest keskkonnamõjust.

(153) Punktis (35) määratletud turutõrked on ressursitõhususe puhul eriti olulised. Lisaks ei ole selle valdkonna turutõrgetega tegelemisel kasutatud just tihti muud poliitikat ja meetmeid, nagu näiteks maksustamine või reguleerimine. Sellisel juhul võib riigiabi olla vajalik.

(154) Üksikmeetmete puhul peavad liikmesriigid tõendama mõõdetavat kasu selles poliitikavaldkonnas, eelkõige säästetud ressursside hulka või ressursitõhususe suurenemist.

(155) Pidades silmas tihedaid sidemeid uute innovaatiliste tootmisvahenditega, tuleb komisjon meelde et ressursitõhusust edendavad meetmed võivad asjakohaste kriteeriumide täitmisel saada kasu punktis (78) sätestatud ökoinnovatsiooni lisatoetusest.

3.5.2. Abi jäätmekäitlusele

(156) Kooskõlas punktis (118) käsitletud jäätmehierarhia põhimõttega seatakse jäätmetekke vältimine ning jäätmete korduskasutamine ja ringlussevõtt liidu seitsmendas keskkonnavalas tegevusprogrammis üheks programmi peamistest prioriteetidest. Liikmesriikidelt nõutakse jäätmekavade kehtestamist⁽⁷¹⁾, jäätmehierarhia järgimist ning kõnealuste kavade rakendamise koostöös olevate riigiabi meetmete kavandamist. Veel üks põhimõiste, millest ELi keskkonnavalas õigusaktid lähtuvad, on põhimõte „saastaja maksab”, mida on kirjeldatud punktis (44).

(157) Jäätmekäitlusele, eelkõige jäätmetekke vältimisele, korduskasutamisele ja ringlussevõtule suunatud tegevustele antav riigiabi võib anda positiivse panuse keskkonnakaitse, tingimusel et selle puhul ei eirata eelmises punktis osutatud põhimõtteid. See hõlmab korduskasutamist ja ringlussevõttu vee või mineraalainete puhul, mis muidu oleksid jäänud kasutamata kui jäätmed. Eelkõige ei tohi põhimõtet „saastaja maksab” silmas pidades vabastada jäätmekäitluse kuludest jäätmeid tekitavaid ettevõtjaid. Pealegi ei tohi negatiivselt mõjutada teiseste materjalide turu tavapärast toimimist.

(158) Komisjon järeldeb, et jäätmekäitluseks antav abi teenib ühist huvi pakkuvat eesmärki kooskõlas ülalpool sätestatud jäätmekäitluse põhimõtetega, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) investeeringu eesmärk on vähendada teiste ettevõtjate tekitatud jäätmeid ja see ei hõlma abisaaja tekitatud jäätmeid;
- b) abiga ei vabastata saastajaid kaudselt koormusest, mida nad peaksid vastavalt liidu või siseriiklikule õigusele kandma; sellist koormust tuleks pidada saastaja tavaliseks ettevõttega seotud kuluks;
- c) investeering toob kaasa olukorra paranemise, võrreldes praeguse tehnika tasemega⁽⁷²⁾, või kasutab tavapäraseid tehnoloogiaid innovaatilisel viisil, eelkõige et liikuda ringmajanduse loomise poole, kus jäätmeid kasutatakse ressursina;
- d) kui investeeringut ei tehta, siis käideldavad materjalid kõrvaldatakse või neid käideldakse vähem keskkonnahoidlikult ning
- e) investeeringu eesmärk ei ole lihtsalt suurendada nõudlust materjalide ringlussevõtuks, ilma et suurendataks nende materjalide kogumist.

⁽⁷¹⁾ Direktiivi 2008/98/EÜ artikkel 28.

⁽⁷²⁾ Tehnika tase tähendab protsessi, milles jäätmetekke vältimine, jäätmete korduskasutamine, ringlussevõtt ja muu taaskasutamine lõpp-toote tootmiseks on majanduslikult tulus tavapraktika. Vajaduse korral tuleb tehnika taseme määratlust tõlgendada vastavalt liidu vaatenurgale seoses tehnoloogilise arengu ja ühisturuga.

(159) Abi, mis erinevalt punkti (158) alapunktis a määratletust on ette nähtud abisaaja enda jäätmete käitlemiseks, hinnatakse vastavalt jaotise 3.2 üldkriteeriumidele, mida kohaldatakse abi andmisel ettevõtjatele, kes teevad liidu normatiivides nõutust rohkem või parandavad keskkonnakaitset liidu normatiivide puudumisel punkti (25) alapunkti (c) tähenduses.

3.6. Abi süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele

(160) Nagu on tunnustatud direktiivis 2009/31/EÜ⁽⁷³⁾ („süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise direktiiv”) ning komisjoni teatistes süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tuleviku kohta Euroopas⁽⁷⁴⁾, on süsiniku kogumine ja säilitamine tehnoloogia, mis võib aidata kaasa kliimamuutuste leevendamisele. Täielikul üleminekul vähese CO₂-heitega majandusele võib süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise tehnoloogia viia nõudluse fossiilkütuste järele kooskõlla vajadusega vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Mõnes tööstussektoris võib süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine olla ainus tehnoloogiline valik, mille abil saab tootmisega seotud heitkoguseid vähendada pikas perspektiivis vajalikus mahus. Arvestades, et süsinikdioksiidi kogumise, transportimise ja säilitamise kulukus on nimetatud tehnoloogia kasutuselevõtul oluline takistus, võib riigiabi kaasa aidata selle tehnoloogia arengu edendamisele.

(161) Pikaajaliste CO₂-heite vähendamise eesmärkide edendamiseks leiab komisjon, et abi süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele aitab kaasa ühise keskkonnakaitse-eesmärgi saavutamisele.

(162) EL on mitme algatusega asunud vähendama negatiivseid välismõjusid. Eelkõige tagatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga kasvuhoonegaaside heitkoguste kulude arvessevõtmine, millega aga siiski ei saa veel tagada ELi pikaajaliste süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamist. Seega eeldab komisjon, et praegusel ajal on süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele antav abi suunatud allesjäänud turutõrke kaotamisele, välja arvatud juhul, kui tal on tõendeid, et seda turutõrget enam ei esine.

(163) Ilma et see piiraks liidu eeskirjade kohaldamist kõnealuses valdkonnas, eeldab komisjon, et abi on asjakohane, kui on täidetud kõik muud tingimused. On lubatud nii tegevus- kui ka investimisabi.

(164) Abi võidakse anda fossiilkütuseid või biomassi kasutavatele elektrijaamadele (sh jaamadele, mis kasutavad nii fossiilkütuseid kui ka biomassi) või muudele CO₂ kogumise, transportimise ja säilitamise vahenditega varustatud käitistele või süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise ahela üksikutele elementidele. Abi süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektidele ei hõlma siiski abi CO₂ õhku paiskavale käitisele enesele (tööstusrajatised või elektrijaamad), vaid ainult süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise projektist tulenevate kulude katteks antavat abi.

(165) Abi piirdub õhku paisatud CO₂ kogumise, transpordi ja säilitamise lisakuludega. Üldiselt eeldatakse, et vastupidine stsenaarium hõlmaks olukorda, kui projekti ei teostata, kuna süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine sarnaneb täiendavale taristule, mis ei ole rajatise käitamiseks vajalik. Seda vastupidist stsenaariumi silmas pidades on abikõlblikud kulud määratletud rahastamispuudujäägina. Arvesse võetakse kõiki tulusid, näiteks kulusäästu, mis tuleneb vähenenud vajadusest Euroopa heitkogustega kauplemise süsteemi saastekvootide järele, ning rahastamist programmide NER300 ja EEPR kaudu⁽⁷⁵⁾.

(166) Komisjon lähtub abi moonutava mõju hindamisel jaotises 3.2.6 kehtestatud kriteeriumidest, võttes arvesse seda, kas on kehtestatud teadmiste vahetamise kord, kas taristu on avatud kolmandatele isikutele ning kas süsinikdioksiidi kogumise ja säilitamise ahela üksikutele osadele antaval toetusel on positiivne mõju muudele abisaajale kuuluvatele fossiilkütustel põhinevatele rajatistele.

⁽⁷³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/31/EÜ, 23. aprill 2009, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 114).

⁽⁷⁴⁾ COM(2013) 180 (final), 27.3.2013.

⁽⁷⁵⁾ Komisjoni otsus nr 2010/670/EL (ELT L 290, 6.11.2010, lk 39) (rahastamine programmist NER300) ja määrus (EL) nr 2010/1233, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2009/663 (ELT L 346, 30.12.2010, lk 5) (rahastamine EEPR kava alusel).

3.7. Keskkonnamaksude vähendamise või nendest vabastamise ja taastuenergia toetuse rahastamise vähendamise kaudu antav abi

3.7.1. Keskkonnamaksude vähendamise või nendest vabastamise kaudu antav abi

(167) Keskkonnamaksud on kehtestatud keskkonnakahjuliku käitumise kulukuse suurendamiseks, takistades seega sellist käitumist ja parandades keskkonnakaitse taset. Põhimõtteliselt peaksid keskkonnamaksudes kajastuma kulud, mis heide põhjustab ühiskonnale, ja seega peaks heiteühiku kohta makstud maksusumma olema kõigi heiteid tekitavate ettevõtete puhul sama. Ehkki keskkonnamaksude vähendamine või nendest vabastamine võib seda eesmärki negatiivselt mõjutada⁽⁷⁶⁾, võib selline lähenemine siiski osutada vajalikuks, kui abisaajate konkurentsivõime oleks muidu nii ebasoodne, et keskkonnamaksu ei oleks üldse võimalik kehtestada.

(168) Teatavate ettevõtjate soodsam maksustamine võib seega tõepoolest võimaldada kõrgemaid üldiseid keskkonnamaksude määrasid. Järelikult võib keskkonnamaksude vähendamine või nendest vabastamine⁽⁷⁷⁾ aidata vähemalt kaudselt kaasa keskkonnakaitse kõrgemale tasemele. Siiski ei tohiks ohtu seada keskkonnamaksu üldeesmärki – takistada keskkonnakahjulikku käitumist. Maksuvähendused peaksid olema vajalikud ja tuginema objektiivsetele, läbipaistvatele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele ning asjaomased ettevõtjad peaksid andma panuse keskkonnakaitse parandamisse. Seda saaks saavutada nii, et hüvitamine toimuks maksutagastuste kujul, kui ettevõtjad ei oleks maksust vabastatud, vaid saaksid kindlat iga-aastast hüvitist maksusumma prognoositava suurenemise katteks.

(169) Komisjon annab abikavadele loa maksimaalselt kümneks aastaks; pärast kõnealuse ajavahemiku möödumist saab liikmesriik meetmest uuesti teatada, kui liikmesriik on uuesti hinnanud asjaomaste abimeetmete asjakohasust.

(170) Kui liikmesriik tõendab, et i) maksuvähendused on hästi suunatud kõrgemast maksust enim mõjutatud ettevõtjatele ja ii) üldiselt kohaldatakse kõrgemat maksumäära kui juhul, kui erandit ei tehtaks, järeldeb komisjon, et maksuvähendused ei kahjusta taotletavat üldist eesmärki ja aitavad vähemalt kaudselt kaasa keskkonnakaitse paremale tasemele.

(171) Komisjon hindab selleks liikmesriikidelt saadud teavet. Selline teave peab hõlmama asjaomaseid majandus-sektoreid või abisaajate kategooriaid, mille suhtes vabastusi või vähendamisi kohaldatakse, ning peamiste abisaajate olukorda igas asjaomases sektoris ja seda, kuidas maksustamine toetab keskkonnakaitset. Maksust vabastatud sektoreid tuleb nõuetekohaselt kirjeldada ning iga sektori kohta esitada suurimate abisaajate nimekiri (võttes arvesse eelkõige käivet, turuosa ja maksubaasi suurust).

(172) Kui keskkonnamaksud on ühtlustatud, võib komisjon kohaldada lihtsustatud lähenemisviisi, et hinnata abi vajalikkust ja proportsionaalsust. Direktiivi 2003/96/EÜ⁽⁷⁸⁾ kohaldamise korral võib komisjon kohaldada maksuvähenduste lihtsustatud korda, kui järgitakse liidu madalaimat maksustamistaset. Kõigi muude keskkonnamaksude puhul on vajalik põhjalik hinnang abi vajalikkuse ja proportsionaalsuse kohta.

Olukord 1: ühtlustatud keskkonnamaksud

(173) Komisjon peab maksuvähendustena antud abi vajalikuks ja proportsionaalseks tingimusel, et: i) abisaajad maksavad makse vähemalt asjakohase kohaldatava direktiiviga kehtestatud ELi madalaimal maksustamistasemel, ii) abisaajate valik põhineb objektiivsetel ja läbipaistvatel kriteeriumidel ning iii) abi antakse kõigile pakkujatele ühes sektoris põhimõtteliselt ühtemoodi, kui nad on sarnases faktilises olukorras.

⁽⁷⁶⁾ Paljudel juhtudel on maksuvähendusest kasu saavad ettevõtted kõige kahjulikuma käitumisega, millele maks on suunatud.

⁽⁷⁷⁾ Üks võimalus seda teha oleks anda kompensatsiooni maksukrediitidena, millega ettevõtjaid ei vabastata maksust, vaid nad saavad selle eest ühekorde maksena hüvitist.

⁽⁷⁸⁾ Madalaimad maksustamistasemed on sätestatud direktiivis 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatootele ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51).

(174) Liikmesriigid võivad anda abi maksumäära vähendamisenä või kindla aastase hüvitissummana (maksutagastus) või nende kahe võimaluse kombinatsioonina. Maksutagastusega kaasnev eelis on, et keskkonnamaks saadab ettevõtjatele jätkuvalt hinnasignaali. Maksutagastuse kasutamise korral tuleb maksutagastuse summa arvutada varasemate andmete põhjal, st võttes arvesse ettevõtja tootmise ning tarbimise ja saastamise taset teataval võrdlusaastal. Maksutagastuse summa ei tohi ületada kõnealuse võrdlusaasta kohta kehtivat ELi madalaimat maksustamistaset.

(175) Kui abisaajad maksavad vähem kui asjaomasel kohaldatavas direktiivis sätestatud liidu madalaim maksustamistase, hinnatakse abi ühtlustamata keskkonnamaksude suhtes kohaldatavate tingimuste alusel, nagu on sätestatud punktides (176) – (178).

Olukord 2: ühtlustamata keskkonnamaksud ja ühtlustatud maksude erijuhud

(176) Kõigi muude ühtlustamata keskkonnamaksude puhul ja ühtlustatud maksude puhul, mis jäävad allapoole energiatoodete ja elektrienergia maksustamise direktiivis sätestatud ELi madalaimat maksustamistaset (vt punkt (172)), ja abi vajalikkuse ja proportsionaalsuse tõendamiseks peab liikmesriik selgelt määratlema maksuvähenduste kohaldamisala. Selleks peab liikmesriik esitama punktis (171) osutatud teavet. Liikmesriigid võivad otsustada abisaajatele abi anda maksutagastusena (mida käsitletakse punktis (174)). Selle lähenemise korral saadab keskkonnamaks ettevõtjatele jätkuvalt hinnasignaali, piirates samas maksusumma prognoositavat suurenemist.

(177) Komisjon käsitleb abi vajalikuna juhul, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) abisaajate valik põhineb objektiivsetel ja läbipaistvatel kriteeriumidel ning abi antakse põhimõtteliselt ühtemoodi kõikidele konkurentidele, kes tegutsevad ühes sektoris, kui nad on sarnases faktilises olukorras;
- b) kui keskkonnamaksu ei vähendata, toob see kaasa tootmiskulude olulise suurenemise, arvatuna protsendina kogulisandväärtusest iga sektori või konkreetse abisaajate kategooria puhul ning
- c) oluliselt suuremaid tootmiskulusid ei saaks kanda üle tarbijatele, ilma et müük selle tagajärjel märkimisväärselt väheneks.

(178) Komisjon käsitleb abi proportsionaalsena juhul, kui täidetud on üks järgmistest tingimustest:

- a) abisaajad maksavad vähemalt 20 % riiklikust keskkonnamaksust või
- b) maksuvähendus antakse tingimusel, et liikmesriik ja abisaajad või abisaajate ühendused sõlmivad lepingud, millega abisaajad või abisaajate ühendused kohustuvad saavutama keskkonnakaitse eesmärgi, millel on võrdne mõju olukorraga, kui abisaajad maksaksid vähemalt 20 % riiklikust maksust või kui eespool punktis (173) osutatud olukorras kohaldataks ELi madalaimat maksustamistaset. Need lepingud või kohustused võivad olla seotud muu hulgas energiatarbimise vähendamisega, heite vähendamisega või muu keskkonnakaitsemeetmega. Need lepingud peavad vastama järgmistele kumulatiivsetele tingimustele:
 - i) liikmesriik peab läbiraäkimisi lepingute sisu üle, määrab kindlaks eesmärgid ja kinnitab eesmärkide saavutamise ajakava;
 - ii) liikmesriik tagab lepingutega võetud kohustuste sõltumatu⁽⁷⁹⁾ ja õigeaegse järelevalvet; ning
 - iii) lepinguid vaadatakse korrapäraselt läbi tehnoloogilise ja muu arengu valguses ning nendes sätestatakse tõhus karistuskord, mida kohaldatakse juhul, kui kohustusi ei täideta.

(179) Elektri tootmiseks kasutatavatele energiatoodetele kehtestatud CO₂-maksu puhul on elektritarbija kohustatud maksu maksuma. Kõnealust CO₂-maksu saab kujundada viisil, mis toetab liidu heitkogustega kauplemise süsteemi kvoodihinda ja on sellega otseselt seotud. Elektri hind aga tõuseb, kui need kulud kantakse edasi elektritarbijale. Sellisel juhul on CO₂-maks võrreldav Euroopa heitkogustega kauplemise süsteemi saastekvootide kuludega, mis kantakse üle ja lisatakse elektrihindadele (kaudsed heitkoguste kulud).

⁽⁷⁹⁾ Ei ole oluline, kas järelevalvet teostab riiklik või eraasutus.

(180) Seetõttu võib juhul, kui punktis (179) osutatud maks on kavandatud nii, et see on otseselt seotud liidu heitkogustega kauplemise süsteemi kvoodihinnaga, eesmärgiga kvoodihinda suurendada, kaaluda kõnealuste suuremate kaudsete kulude hüvitamist. Komisjon käsitleb meetet siseturuga kokkusobivana üksnes juhul, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) abi antakse üksnes heitkogustega kauplemise süsteemi riigiabi eeskirjade⁽⁸⁰⁾ II lisas loetletud sektoritele ja allsektoritele maksust tulenevate täiendavate kaudsete kulude hüvitamiseks;
- b) abi osakaal ja abi ülemmäär on arvatud vastavalt heitkogustega kauplemise süsteemi riigiabi eeskirjade punktidele 27–30. Saastekvoodi forvardhinna võib asendada riikliku maksu tasemega ning
- c) abi antakse kindla summana, mille võib abisaajale maksta samal aastal, kui kulud tekkisid, või sellele järgneval aastal. Kui abi makstakse välja kulude tekkimisega samal aastal, peab olema olemas järelevalvemehhanism, millega tagatakse, et kõik ülemääraselt makstud abisummad makstakse tagasi enne järgmise aasta 1. juulit.

3.7.2. Abi, mida antakse vähendustena taastuvenergia toetamise rahastamisel⁽⁸¹⁾

(181) Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetamise rahastamine tasude kaudu ei ole iseenesest suunatud negatiivsetele välismõjudele ja seega ei ole sellel otsesest keskkonnamõju. Nimetatud tasud on seepärast põhimõtteliselt erinevad punktis (167) osutatud kaudsetest elektrimaksudest, ehkki ka nendega võib kaasneda elektri-hinna tõus. Elektrikulude tõus võib olla otsene – konkreetse tasuna, mida võetakse elektritarbijatelt lisaks elektri-hinnale, või kaudne – lisakuludena, mida elektritarnijad peavad kandma kohustuse tõttu osta taastuvenergiat, ning need lisakulud kantakse seejärel üle nende klientidele, elektritarbijatele. Tüüpiline näide oleks elektritarnijate kohustus osta teatav protsent taastuvenergiat roheliste sertifikaatide kaudu, mille puhul tarnijale ei ole hüvitamist ette nähtud.

(182) Kuivõrd taastuvenergia toetamise rahastamise kulud nõutakse tagasi energiatarbijatelt, tuleks need põhimõtteliselt tagasi nõuda viisil, mis ei anna ühelegi energiatarbijale teiste ees eelist. Mõnel juhul võib siiski osutada vajalikuks selliste kulude sihipärane vähendamine, et tagada taastuvenergia toetuseks piisav rahastamisbaas ning aidata seega saavutada ELi tasandil kehtestatud taastuvenergia eesmärgid⁽⁸²⁾. Teisest küljest, et vältida taastuvenergia toetuse rahastamise kuludest eriti tugevalt mõjutatud ettevõtjate sattumist väga ebasoodsasse konkurentsio- lukorda, võivad liikmesriigid soovida kõnealuseid lisakulusid osaliselt hüvitada. Ilma sellise hüvitamiseta võib taastuvenergia toetuse rahastamine osutada pikemas perspektiivis raskeks ning ühiskondlik toetus mastaapsetele taastuvenergia toetamise meetmetele jääda piiratuks. Kui aga hüvitissummad on liiga suured või hüvitist makstakse liiga paljudele elektritarbijatele, võib ohtu sattuda taastuvenergia toetuse rahastamine üldse, ühiskondlik toetus taastuvenergia toetamisele võib samuti väheneda ning konkurents- ja kaubandusmoonutused võivad olla eriti suured.

(183) Et hinnata riigiabi, mida antakse taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetuse rahastamise kompenseerimiseks, kohaldab komisjon ainult käesolevas jaotises ja jaotises 3.2.7 sätestatud tingimusi.

⁽⁸⁰⁾ ELT C 158, 5.6.2012, lk 4.

⁽⁸¹⁾ Siseturgu käsitlevad õigusaktid (direktiiv 2009/72/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55); määrus (EÜ) nr 714/2009, 13. juuli 2009, võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleises elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määruse (EÜ) nr 1228/2003 (ELT L 211, 14.8.2009, lk 15); sellele järgnenud võrgueeskirjad ja suunised) ei anna õigust tarbijate ristsubsideerimiseks tariifkorra raames.

⁽⁸²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EÜ) 2009/28 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta nähakse kõigile liikmesriikidele ette siduvad taastuvenergia eesmärgid. Juba enne seda oli Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2001. aasta direktiiviga (EÜ) 2001/77 taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kasutamise edendamise kohta elektrienergia siseturul kehtestatud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektriga seotud eesmärgid, mille poole liikmesriigid pidid püüdlema.

(184) Tagamaks, et abi teenib taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetuse rahastamise lihtsustamise eesmärki, peavad liikmesriigid tõendama, et tõusnud elektrihindades kajastuvad lisakulud, mis abisaajatel on tekkinud, tulenevad üksnes taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetamisest. Need lisakulud ei tohi ületada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetuse rahastamist⁽⁸³⁾.

(185) Abi peaks piirduma sektoritega, mille konkurentsivõime võib taastuenergia toetuse rahastamise kulude mõjul ohtu sattuda nende elektritarbimise intensiivsuse tõttu ja avatuse tõttu rahvusvahelisele kaubandusele. Seega saab kõnealust abi anda ainult 3. lisa⁽⁸⁴⁾ loetletud sektoritesse kuuluvatele ettevõtjatele. Seda loetelu tuleb kasutada abikõlblikkuse kindlakstegemiseks üksnes selle konkreetse hüvitamisvormi puhul.

(186) Lisaks võib liikmesriik taastuenergia toetamisest tulenevate kulude vähendamise riiklikke kavasid kohaldada ettevõtjate suhtes, kelle elektritarbimise intensiivsus on vähemalt 20 %⁽⁸⁵⁾ ja kes kuuluvad sektorisse, mille kaubavahetuse intensiivsus ELi tasandil on vähemalt 4 %, isegi kui ettevõtja ei kuulu mõnda 3. lisa loetletud sektorisse⁽⁸⁶⁾, et võtta arvesse asjaolu, et teatavates sektorites võib elektritarbimise intensiivsus varieeruda. Ettevõtja elektritarbimise intensiivsuse arvutamiseks kasutatakse võimaluse korral majandusharu elektrienergia tarbimise tõhususe võrdlusaluseid.

(187) Liikmesriigid peavad abikõlblikus sektoris tagama, et abisaajate valik põhineb objektiivsetel, mittediskrimineerivatel ja läbipaistvatel kriteeriumidel ning et abi antakse põhimõtteliselt ühtemoodi kõikidele konkurentidele, kes tegutsevad ühes sektoris, kui nad on sarnases faktilises olukorras.

(188) Komisjon peab abi proportsionaalseks, kui abisaajad tasuvad vähemalt 15 % lisakuludest ilma vähenduseta.

(189) Arvestades taastuenergiaga seotud lisakulude viimaste aastate märkimisväärset tõusu, võib 15 % omaosa lisakulude täissummast olla rohkem, kui sellistest kuludest eriti tugevalt mõjutatud ettevõtjad suudavad kanda. Seepärast on ettevõtjatel vajaduse korral võimalus taastuenergia toetuse rahastamisest tulenevaid kulusid ettevõtja tasandil veelgi piirata, nii et need vastavad 4 % asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest⁽⁸⁷⁾. Ettevõtjate puhul, kelle elektritarbimise intensiivsus on vähemalt 20 %, võivad liikmesriigid piirata kogu makstavat summat 0,5 % asjaomase ettevõtja kogulisandväärtusest.

(190) Kui liikmesriigid otsustavad võtta vastu piirangud määraga vastavalt 4 % ja 0,5 % kogulisandväärtusest, tuleb neid kohaldada kõigi abikõlblike ettevõtjate suhtes.

(191) Liikmesriigid võivad võtta meetmeid tagamaks, et käesoleva jaotise kohaldamisel kasutatavad kogulisandväärtuse andmed hõlmavad kõiki asjaomaseid tööjõukulusid.

⁽⁸³⁾ Kõige otsemes viis tõendada põhjuslikku seost on viide elektri hinnale lisandunud tasule või maksule, mis on mõeldud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia rahastamiseks. Kaudne viis lisakulusid tõendada oleks arvutada välja rohelistest sertifikaatidest tulenevate suuremate puhaskulude mõju elektritarbijatele ja arvutada välja mõju elektri hinnale, eeldusel et tarnija kannab suuremad puhaskulud üle.

⁽⁸⁴⁾ Komisjon leiab, et ohustatud on sektorid, mille kaubavahetuse intensiivsus ELi tasandil on 10 %, kui sektori elektritarbimise intensiivsus ELi tasandil on 10 %. Lisaks esineb sarnane oht sektorites, mille kaubavahetuse intensiivsus on küll väiksem, kuid siiski vähemalt 4 %, ning mille elektritarbimise intensiivsus on vähemalt 20 %, või mis on majanduslikult sarnased (nt asendatavuse tõttu). Samuti on ohus sektorid, mille elektritarbimise intensiivsus on veidi madalam, kuid vähemalt 7 %, ning mille kaubavahetuse intensiivsus on väga suur, st vähemalt 80 %. Abikõlblike sektorite loetelu koostamisel on sellest lähtutud. Loetellu on lisatud ka sektorid, mis on loetletud sektoritele majanduslikult sarnased ning toodavad asendatavaid tooteid (terase-, kergmetallide ja värviliste metallide valu, kuna need on asendatavad malmivaluga; sorteeritud materjalide taaskasutamine, kuna need on asendatavad loetelus sisalduvate esmatoodetega).

⁽⁸⁵⁾ Ettevõtja elektritarbimise intensiivsuse arvutamist on üksikasjalikult kirjeldatud 4. lisa.

⁽⁸⁶⁾ Seda testi võib kasutada ka teenuste sektori ettevõtjate puhul.

⁽⁸⁷⁾ Ettevõtja kogulisandväärtuse arvutamist on üksikasjalikult kirjeldatud 4. lisa.

(192) Liikmesriigid võivad anda abi tasude vähendamisenä, kindla aastase hüvitissummana (maksutagastusena) või nende kahe võimaluse kombinatsioonina⁽⁸⁸⁾. Kui abi antakse tasude vähendamisenä, peab kehtestama järelevalvemeħhanismi, millega tagatakse, et kõik ülemäärast makstud abisummad makstakse tagasi enne järgmise aasta 1. juulit. Kui abi antakse kindla aastase hüvitissummana, tuleb see arvutada varasemate andmete põhjal, st lähtudes elektritarbimise ja kogulisandväärtuse tasemest teataval võrdlusaastal. Hüvitissumma ei ületa abisummat, mille ettevõtja oleks saanud võrdlusaastal, võttes arvesse käesolevas jaotises esitatud parameetreid.

3.7.3. *Üleminekueeskirjad, mida kohaldatakse taastuenergia toetuse rahastamisega seotud koormuse vähendamiseks antava abi korral*

(193) Liikmesriigid peavad kohaldama jaotises 3.7.2 esitatud abikõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriume hiljemalt 1. jaanuariks 2019. Sellele kuupäevale eelneva ajavahemiku suhtes antud abi loetakse siseturuga kokkusobivaks, kui see vastab samadele kriteeriumidele.

(194) Lisaks leiab komisjon, et kogu abi, mis on antud taastuenergia toetuse rahastamisega seotud koormuse vähendamiseks 2019. aastale eelnevate aastate suhtes, saab kuulutada siseturuga kokkusobivaks niivõrd, kui võrd see on kooskõlas kohandamiskavaga.

(195) Kõnealune kohandamiskava hõlmab jaotises 3.7.2 esitatud abikõlblikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriumide kohaldamisest tuleneva abitasemete järkjärgulist kohandamist, et vältida individuaalsete ettevõtjate äritegevuse tõsisid häireid.

(196) Niivõrd, kui võrd abi anti seoses käesolevate suuniste kohaldamise kuupäevale eelneva ajavahemikuga, nähakse kavaga ette ka kriteeriumide järkjärguline kohaldamine kõnealuse ajavahemiku suhtes.

(197) Kui taastuenergia toetuse rahastamisega seotud koormuse vähendamiseks või sellest vabastamiseks anti abi enne käesolevate suuniste kohaldamise kuupäeva ettevõtjatele, kes ei ole jaotise 3.7.2 kohaselt abikõlblikud, saab sellise abi kuulutada siseturuga kokkusobivaks tingimusel, et kohandamiskavaga nähakse ette lisatasudega seotud täiendavatest kuludest vähemalt 20 % ulatuses omaosa tasumist (ilma vähendusest); kõnealune nõue kehtestatakse järkjärgult ja hiljemalt 1. jaanuariks 2019.

(198) Kohandamiskavas võetakse arvesse kõiki taastuenergia poliitikaga seotud asjakohaseid majandustegureid.

(199) Kohandamiskava kiidab heaks komisjon.

(200) Kohandamiskavast teatatakse komisjonile hiljemalt 12 kuud pärast käesolevate suuniste kohaldamise kuupäeva.

3.8. Abi energiataristule

(201) Moodne energiataristu on väga oluline integreeritud energiaturu jaoks, mis on ELi energiajulgeoleku tagamisel keskse tähtsusega, ja selleks, et võimaldada ELil saavutada oma laiemad kliima- ja energiaeesmärgid. Komisjoni hinnangul on Euroopa jaoks oluliste energiataristute puhul vajalike investeeringute summa aastani 2020 ligikaudu 200 miljardit eurot⁽⁸⁹⁾. Hinnang põhineb analüüsil taristu kohta, mis on vajalik, võimaldamaks saavutada ELil peamisi poliitikaeesmäärke, nimelt energia siseturu väljakujundamine, varustuskindluse tagamine ning taastuenergiaallikate integreerimise hõlbustamine. Kui turuosalisel ei suuda tagada vajalikku taristut, võib vajalik olla riigiabi, et ületada turutõrked ning tagada liidu suurte taristuvajaduste täitmine. See kehtib eelkõige selliste taristuprojektide puhul, millel on piiriülene mõju või mis aitavad kaasa piirkondlikule ühtekuuluvusele. Energiataristule, sh selle ajakohastamiseks antav abi peaks olema põhimõtteliselt investeerimisabi.

⁽⁸⁸⁾ Kindla aastase hüvitise (maksutagastuse) kasutamise eelis on, et tasudest vabastatud ettevõtjaid mõjutab elektri piirkulu sama suur kasv (st elektrikulu sama suur tõus iga täiendava tarbitud megavatt-tunni eest), mis vähendab võimalikke konkurentsimoonusi kõnealuses sektoris.

⁽⁸⁹⁾ Komisjoni talituste töödokument energiainfrastruktuuri investeerimisvajaduste ja -lünkade kohta, 6.6.2011, SEK(2011)755, lk 2.

3.8.1. Ühist huvi pakkuv eesmärk

(202) Energiataristu on toimiva energiaturu eeltingimus. Seega tugevdatakse energiataristule antava abiga energia siseturgu. See parandab süsteemi stabiilsust, tootmise piisavust, eri energiaallikate integreerimist ja energiavarustuse kindlust ebapiisavalt arendatud võrkudes. Komisjon arvab seega, et energiataristule antav abi on siseturule kasulik ja teenib järelikult ühist huvi pakkuvat eesmärki.

3.8.2. Riigi sekkumise vajadus

(203) Energiataristu investeeringuid iseloomustavad tihti turutõrked. Energiataristu puhul ilmnedavad võivad turutõrge on seotud koordineerimisprobleemidega. Projekti arendamist või selle tulemuslikku kavandamist võivad takistada investorite erinevad huvid, ebakindlus koostöö tulemuste suhtes ja võrgustike mõju. Samal ajal võib energiataristu tekitada märkimisväärsed positiivseid välismõjusid, kui taristu kulud ja tulud võivad eri liikmesriikide ja turuosaliste seas ilmnedas asümmeetriliselt.

(204) Punktis (203) osutatud turutõrgete leevendamiseks kohaldatakse energiataristu suhtes tavajuhul tariifide ja juurdepääsu reguleerimist ning eraldamisnõudeid vastavalt energia siseturu õigusaktidele⁽⁹⁰⁾.

(205) Lisaks kohustuslike kasutajatarifiid rakendamisele pakub turutõrkest üle saamiseks rahastamisvõimalusi riigiabi. Seepärast kohaldatakse riigiabi vajaduse tõendamiseks energiataristu valdkonnas punktides (206) ja (207) kirjeldatud põhimõtteid.

(206) Komisjon arvab, et määruses 347/2013⁽⁹¹⁾ määratletud ühishuviprojektide, arukate võrkude ning taristuinvesteeringute puhul abistatud piirkondades võivad turutõrked olla positiivsete välismõjude ja koordineerimisprobleemide tõttu sellised, mille korral ei pruugi piisata tariifide kaudu rahastamisest ja millele võib anda riigiabi.

(207) Punkti (206) alla kuuluvate energiataristuprojektide puhul, mis on osaliselt või täielikult vabastatud energia siseturgu reguleerivate õigusaktide kohaldamisest, ning projektide puhul, mis ei kuulu punkti (206) alla, hindab komisjon riigiabi vajadust juhtumipõhiselt. Oma hinnangus arvestab komisjon järgmisi asjaolusid: i) millisel määral põhjustab turutõrge vajaliku taristu optimaalsest väiksema pakkumise, ii) mil määral on kolmandatel isikutel taristule juurdepääs ja kohaldatakse tariifide reguleerimist ning iii) mil määral aitab projekt kaasa liidu energiavarustuse kindlusele.

(208) Naftaga seotud taristuprojektide puhul eeldab komisjon, et riigiabi järele puudub vajadus. Erandjuhtudel võivad liikmesriigid siiski riigiabi anda, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud.

⁽⁹⁰⁾ Siseturgu reguleerivad eelkõige direktiiv 2009/72/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55); direktiiv 2009/73/EÜ, 13. juuli 2009, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94); määrus (EÜ) nr 713/2009, 13. juuli 2009, millega luuakse Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet; määrus (EÜ) nr 714/2009, 13. juuli 2009, võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses (ELT L 211, 14.8.2009, lk 15) ja määrus (EÜ) nr 715/2009, 13. juuli 2009, maagaasi ülekandevõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta (ELT L 211, 14.8.2009, lk 36).

⁽⁹¹⁾ Määrus (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta.

3.8.3. Asjakohasus

(209) Komisjon leiab, et energiataristu rahastamiseks asjakohane esmane vahend on tariifid⁽⁹²⁾. Siiski võib ühist huvi pakkuvate projektide, arukate võrkude ja taristuinvesteeringute puhul abi saavates piirkondades pidada riigiabi asjakohaseks vahendiks sellise taristu täielikul või osalisel rahastamisel. Sellistel juhtudel takistavad turutõrked sageli täielikult rakendamast tariifide reguleerimise aluseks olevat põhimõtet, et kasutaja maksab, näiteks seetõttu, et tariifide kasv uue taristuinvesteeringu rahastamiseks oleks nii suur, et see takistaks investeeringute tegemist või potentsiaalsetel tarbijatel taristut kasutada.

3.8.4. Ergutav mõju

(210) Abi ergutavat mõju hinnatakse jaotises 3.2.4 sätestatud tingimuste põhjal.

3.8.5. Proportsionaalsus

(211) Abisumma peab piirduma soovitud taristueesmärkide saavutamiseks vajaliku miinimumiga. Taristuabi vastupidine stsenaarium on olukord, mille puhul projekti ellu ei viida. Abikõlbliku kulu moodustab seega rahastamispuudujääk.

(212) Taristut toetavate abimeetmete osakaal ei tohiks ületada abi osakaalu, mis vastab 100%-le abikõlblikest kuludest.

(213) Komisjon nõuab, et liikmesriigid määratleksid selgelt ja eraldi kõik muud abimeetmed, mis võivad taristu abimeetmetele mõju avaldada.

3.8.6. Põhjendamatu negatiivse mõju vältimine konkurentsile ja kaubandusele

(214) Pidades silmas energia siseturgu reguleerivates õigusaktides praegu konkurentsi tugevdamiseks kehtivaid nõudeid, leiab komisjon, et abi, mida antakse energiataristule, mille suhtes kohaldatakse siseturgu reguleerivaid õigusakte, ei avalda ebasoovitavat moonutavat mõju.

(215) Taristu puhul, mille suhtes on energia siseturgu reguleerivates õigusaktides tehtud täielikult või osaliselt erand või mida nendega ei reguleerita, ja gaasihoidlate puhul hindab komisjon võimalikke konkurentsimoonutusi iga juhtumi puhul eraldi, võttes eelkõige arvesse näiteks kolmandate isikute juurdepääsu abi saavale taristule, juurdepääsu alternatiivsele taristule ja abisaaja turuosa.

3.9. Abi tootmise piisavuse tagamiseks

(216) Kuna taastuvate energiaallikate osakaal kasvab, võetakse paljudes liikmesriikides elektri tootmiseks suhteliselt stabiilse ja pideva varustussüsteemi asemel üha rohkem kasutusele arvukatel väikesemahulisematel vahelduvaltel allikatel põhinev süsteem. See muutus tekitab tootmise piisavuse tagamisel uusi probleeme.

(217) Lisaks võivad turutõrked ja regulatiivsed puudused tuua kaasa ebapiisava investeerimise tootmisvõimsusse, näiteks juhul, kui hulgihinnad on piiristatud ja elektriturud ei suuda luua piisavalt investeerimisstiimuleid.

(218) Tulemuseks on see, et mõned liikmesriigid kaaluvad meetmete võtmist tootmise piisavuse tagamiseks – tavaliselt tootjate toetamisena üksnes tootmisvõimsuse olemasolu eest⁽⁹³⁾.

⁽⁹²⁾ Komisjoni direktiivides 2009/72/EÜ ja 2009/73/EÜ kehtestatud reguleeriv raamistik sätestab juurdepääsu- ja kasutustariifide reguleerimise põhjendused ja põhimõtted; tariife kasutavad põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad investeeringute ja selliste taristute hooldamise rahastamiseks.

⁽⁹³⁾ Komisjon käsitles tootmisvõimsuse küsimust spetsiaalselt oma 5. novembri 2013. aasta teatises „Elektrienergia siseturu loomine ja riikliku sekkumise maksimaalne ärakasutamine” (C(2013) 7243 (final)) ning sellega seotud komisjoni talituste 5. novembri 2013. aasta töödokumendis „Tootmise piisavus elektrienergia siseturul – suunised avaliku sekkumise puhul” (SWD (2013)438 (final)).

3.9.1. Ühist huvi pakkuv eesmärk

(219) Tootmise piisavuse meetmeid saab kujundada mitmel moel, investeerimis- ja tegevusabina (põhimõtteliselt tasustades ainult valmisolekut elektri tootmiseks), ja need täidavad erinevaid eesmärke. Näiteks võib nende eesmärk olla lahendada lühiajalisi paindliku tootmisvõimsuse puudumisest tingitud probleeme tuule- ja päikeseenergia vahelduvuse tasakaalustamiseks või võidakse nende abil määrata kindlaks piisava tootmise tase, mille liikmesriigid soovivad tagada lühiajalistest kaalutlustest olenemata.

(220) Tootmise piisavuse tagamiseks antav abi võib minna vastuollu eesmärgiga kaotada järk-järgult keskkonnale kahjulikud toetused, sh toetused fossiilkütustele. Liikmesriigid peaksid seetõttu esmajoones kaaluma võimalusi saavutada tootmise piisavus peamiselt alternatiivsetel viisidel, mis ei lähe vastuollu eesmärgiga kaotada järk-järgult keskkonnale või majandusele kahjulikud toetused, näiteks nõudluse juhtimise hõlbustamise ning ülekandevõimsuse suurendamisega.

(221) Tuleks selgelt määratleda meetme täpne eesmärk, sealhulgas millal ja kus võib tootmise piisavusega eeldatavalt probleeme tekkida. Tootmise piisavuse probleemi määratlemine peaks olema kooskõlas tootmise piisavuse analüüsiga, mida vastavalt energia siseturu õigusaktidele⁽⁹⁴⁾ teeb regulaarselt Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik.

3.9.2. Riigi sekkumise vajadus

(222) Tootmise piisavuse probleemi olemust ja põhjuseid ning seega riigiabi vajadust tootmise piisavuse tagamiseks tuleb nõuetekohaselt analüüsida ja mõõta, hinnates näiteks tippkoormuse või hooajalise võimsuse puudumist või tippnõudlust, juhul kui lühiajaline hulgimüügiturg ei suuda nõudlust rahuldada. Tuleb esitada kvantifitseerimise mõõtühik ja selle arvutusmeetodi kirjeldus.

(223) Liikmesriigid peavad selgelt tõendama põhjusi, miks ei saa turult ilma sekkumiseta eeldada piisava võimsuse pakkumist, võttes arvesse turu ja tehnoloogia arengut⁽⁹⁵⁾.

(224) Oma hinnangus võtab komisjon arvesse muu hulgas ja vajaduse korral järgmisi elemente, mis liikmesriigil tuleb esitada:

- a) mitmel allikal, sealhulgas naabersüsteemidel põhineva tootmise mõju hindamine;
- b) tarbijate osalemise mõju hindamine, sealhulgas nõudluse juhtimise soodustamise meetmete kirjeldus⁽⁹⁶⁾;
- c) võrkudevaheliste ühenduste tegeliku või võimaliku olemasolu hindamine, sealhulgas pooleliolevate ja kavandatavate projektide kirjeldus;
- d) muude elementide hindamine, mis võivad põhjustada või süvendada tootmise piisavuse probleemi, nagu regulatiivsed või turutõrked, sealhulgas näiteks hulgihinna piirangud.

3.9.3. Asjakohasus

(225) Abi peaks katma vaid elektritootja osutatava teenuse kättesaadavust, st tootja valmisolekut elektrit toota ning selle eest vastavalt tasu saada, näiteks võib maksta tasu kättesaadavaks tehtud võimsuse megavati kohta. Abi ei tohiks sisaldada tasu elektrienergia müügi eest, st tasu müüdüd megavatt-tunni kohta.

⁽⁹⁴⁾ Määrus (EÜ) nr 714/2009, 13. juuli 2009, võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleles elektrikaubanduses, eelkõige artikkel 8 Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ülesannete kohta (ELT L 211, 14.8.2009, lk 15). Eelkõige võib standardiks pidada ENTSO-E meetodikat, mille on välja töötanud Euroopa Põhivõrguettevõtjate Liit tootmise piisavuse hindamisel ELi tasandil.

⁽⁹⁵⁾ Selline areng võib hõlmata näiteks turgude liitmist, päevasiseseid turge, tasakaalustavaid turge ja kõrvalteenuste turge ning elektri salvestamist.

⁽⁹⁶⁾ Komisjon võtab arvesse ka kavu, mis on seotud arukate arvestite kasutuselevõetuga vastavalt direktiivi 2009/72/EÜ I lisale ning energia-tõhususe direktiivi nõuetele.

(226) Meede peaks olema avatud ning andma piisavaid stiimuleid nii olemasolevatele kui ka tulevastele elektritootjatele ja ettevõtjatele, kes kasutavad asendatavaid tehnoloogiaid, nagu nõudluspoolse reageeringu või ladustamise lahendused. Seepärast tuleks abi anda mehhanismi kaudu, millega lubatakse erinevaid võimalikke etteteatamisaegu, mis vastavad ajale, mida eri tehnoloogiaid kasutavad elektritootjad vajavad uute investeeringute tegemiseks. Meede peab arvesse võtma ka seda, millisel määral võiks ülekandevõimsus lahendada võimalikku tootmise piisavuse probleemi.

3.9.4. Ergutav mõju

(227) Abi ergutavat mõju hinnatakse käesolevate suuniste jaotises 3.2.4 sätestatud tingimuste põhjal.

3.9.5. Proportsionaalsus

(228) Abi kogusumma arvutamise tulemusena peaksid abisaajad teenima mõistlikku tulu.

(229) Selgetel, läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel põhinevat konkureerivat pakkumismenetlust, milles tõhusalt taotletakse määratletud eesmärki, peetakse tavaoludes mõistlikku tulu teenivaks.

(230) Meetme juurde peaks kuuluma juhuslikku kasumit välistav mehhanism.

(231) Meetme ülesehitus peaks tagama, et kättesaadavuse eest makstav hind võrdsustuks automaatselt nulliga, kui pakutud võimsuse tase vastab eeldatavalt nõudlusele.

3.9.6. Põhjendamatu negatiivse mõju vältimine konkurentsile ja kaubandusele

(232) Meede peaks olema kujundatud viisil, mis võimaldaks meetmes osaleda mis tahes võimsusel, mis suudab aidata tõhusalt kaasa tootmise piisavuse probleemi lahendamisele, võttes eelkõige arvesse järgmisi tegureid:

- a) osalevad elektritootjad, kes kasutavad erinevaid tehnoloogiaid, ning ettevõtjad, kes pakuvad võrdväärse tehnilise tasemega meetmeid, nt nõudluse juhtimist, võrkudevahelisi ühendusi ja salvestamist. Ilma et see piiraks punkti (228) kohaldamist, on osavõtupiirang õigustatud vaid tootmise piisavuse probleemi lahendamiseks, kui tegemist on ebapiisava tehnilise tasemega. Pealegi peaks tootmise piisavuse meede olema avatud nõudluse ja pakkumise võimalikuks koondamiseks;
- b) teiste liikmesriikide ettevõtjad saavad osaleda, kui selline osalemine on füüsiliselt võimalik eelkõige piirkondlikel põhjustel, st kui võimsust on võimalik meetme võtnud liikmesriiki füüsiliselt üle kanda ning meetmega seoses kavandatud kohustuste täitmist on võimalik tagada⁽⁹⁷⁾;
- c) osaleb piisav arv elektritootjaid, et kujundada võimsusele konkurentsivõimeline hind;
- d) välditakse negatiivset mõju siseturule, näiteks seoses ekspordipiirangute, hulgihindade piirangute, pakkumispiirangute või turgude, sealhulgas päevasiseste ja tasakaalustavate turgude sidumist takistavate muude meetmetega.

(233) See meede:

- a) ei tohiks vähendada stiimuleid investeerida ülekandevõimsusesse;
- b) ei tohiks ohustada turgude, sh tasakaalustavate turgude sidumist;
- c) ei tohiks kahjustada meetmele eelnevaid elektritootmist käsitlevaid investeerimisotsuseid või ettevõtjate otsuseid tasakaalustavate või kõrvalteenuste turgude kohta;
- d) ei tohiks põhjendamatult tugevdada turgu valitsevat seisundit;
- e) peaks andma samaväärsete tehniliste ja majanduslike parameetrite korral eelise vähese CO₂-heitega elektritootjatele.

⁽⁹⁷⁾ Juhul, kui sõlmitakse ühised kokkulepped, et hõlbustada piiriülest osalemist sellistes kavades, tuleb kavasad kohandada.

3.10. Kaubeldavate lubade süsteemina antav abi

(234) Saastajate heite, nt NO_x-heite vähendamiseks võib luua kaubeldavate lubade süsteeme⁽⁹⁸⁾. Süsteem võib hõlmata riigiabi, eriti juhul, kui liikmesriigid annavad lube ja kvoote turuväärtusest madalama hinnaga. Juhul kui liikmesriigi väljastatavate lubade koguarv on väiksem kui ettevõtjate arvatav koguvajadus, on üldine mõju keskkonnakaitsele soodne. Ettevõtja tasandil tähendab see, et juhul, kui eraldatud kvoot ei kata ettevõtja arvatavat koguvajadust, peab ettevõtja kas oma saastet vähendama ja seega panustama keskkonnakaitse parandamisse või ostma turult täiendavaid kvoote ja seega maksma hüvitist oma saaste eest.

(235) Kaubeldavate lubade süsteeme käsitatakse siseturuga kooskõlas olevana, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) kaubeldavate lubade süsteem luuakse nii, et selle abil saaks saavutada keskkonnavalaseid eesmärke, mis ületavad kõnealustele ettevõtjatele kohustuslikes liidu normatiivides sätestatud eesmärke;
- b) kvoote tuleb jagada läbipaistvalt, võttes aluseks objektiivsed kriteeriumid ja kvaliteetseimad kättesaadavad teabeallikad, ning igale ettevõtjale turuväärtusest madalama hinnaga eraldatavate kaubeldavate lubade või kvootide kogusumma ei tohi olla suurem kui ettevõtja eeldatav vajadus vastavalt hinnangule, mis antakse olukorrale kaubeldavate lubade süsteemi puudumisel;
- c) kvootide eraldamise meetoditega ei tohi eelistada teatavaid ettevõtjaid ega teatavaid sektoreid, välja arvatud juhul, kui seda õigustab süsteemi enda keskkonnavalane loogika või kui sellised reeglid on vajalikud kooskõla tagamiseks muu keskkonnapolitikaga;
- d) uutele turule tulijatele ei tohi põhimõtteliselt eraldada lube või kvoote soodsamatel tingimustel kui samal turul juba tegutsevatele ettevõtjatele. Olemasolevatele ettevõtjatele suuremate kvootide eraldamine, võrreldes uute turule tulijatega, ei tohi kaasa tuua põhjendamatu turuletuleku tõkkeid.

(236) Komisjon hindab kaubeldavate lubade süsteemiga seotud riigiabi vajadust ja proportsionaalsust järgmiste kriteeriumide alusel:

- a) abisaaja valik peab põhinema objektiivsetel ja läbipaistvatel kriteeriumidel ning abi tuleb põhimõtteliselt anda ühtemoodi kõikidele konkurentidele, kes tegutsevad ühes sektoris, kui konkurentide faktiline olukord on sarnane;
- b) täielik enampakkumine peab kaasa tooma olulise tootmiskulude suurenemise kõikidele sektoritele või abisaajate kategooriatele;
- c) oluliselt suurenenud tootmiskulusid ei saa kanda üle tarbijatele, ilma et müük selle tagajärjel märkimisväärselt väheneks. See analüüs võib muu hulgas põhineda asjaomase sektori toodete hinnapaindlikkuse hinnangul. Selleks et hinnata, kas kaubeldavate lubade süsteemist tulenenud suuremaid kulusid saab üle kanda tarbijatele, võib kasutada hinnanguid kaotatud müüginahku ja selle mõju kohta ettevõtja kasumlikkusele;
- d) sektori ettevõtjatel ei tohiks olla individuaalselt võimalik vähendada heite taset nii, et sertifikaatide hind oleks jõukohane. Seda, et tarbimist ei ole võimalik vähendada, saab tõendada, esitades andmed Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) parimaid tulemusi saavutanud tehnikat kasutades tekitatud heitkoguste taseme kohta ja kasutades seda võrdlusalusena. Ettevõtja, kes kasutab parimaid tulemusi saavutanud tehnikat, võib saada maksimaalselt hüvitist, mis vastab parimaid tulemusi saavutanud tehnikat kasutades kaubeldavate lubade süsteemist tulenenud tootmiskulude suurenemisele ja mida ei saa tarbijatele üle kanda. Ettevõtja, kelle tegevuse mõju keskkonnale on halvem, saab madalamat hüvitist, mis on proportsionaalne tema tegevuse keskkonnamõjuga.

3.11. Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi

(237) Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antava investeerimisabi eesmärk on luua konkreetsed stiimulid negatiivsete välismõjude vähendamiseks, paigutades märkimisväärselt saastavad ettevõtjad ümber piirkonda, kus kõnealuse saaste tekitatav kahju on väiksem, st saaste väliskulud on väiksemad. Abi võib olla seega õigustatud, kui ümberpaigutamine toimub keskkonnaga seotud põhjustel, kuid vältida tuleks abi andmist ümberpaigutamiseks ühelgi muul põhjusel.

⁽⁹⁸⁾ Kohtuasi C-279/08 P: komisjon vs. Madalmaad, EKL 2011, lk I-7671.

(238) Investeeringuabi ettevõtjate ümberpaigutamiseks uude asukohta keskkonnakaitsega seotud põhjustel loetakse siseturuga kooskõlas olevaks, kui on täidetud jaotistes 3.2.4 ja 3.2.7 sätestatud tingimused ja järgmised kumulatiivsed tingimused:

- a) asukoha muutmise eesmärk on kaitsta keskkonda või vältida kahju ning see peab toimuma pädeva ametiasutuse haldus- või kohtuotsuse alusel või vastavalt ettevõtja ja pädeva ametiasutuse kokkuleppele;
- b) ettevõtja peab täitma kõige rangemaid keskkonnanormatiive, mida uues asukohas kohaldatakse.

(239) Abisaaja võib olla:

- a) linnapiirkonnas või direktiivi 92/43/EMÜ⁽⁹⁹⁾ alusel kindlaks määratud erikaitsealal asuv ettevõtja, kelle seaduslik tegevus (st tegevus, millega täidetakse kõiki õigusnorme, sealhulgas asjaomase ettevõtja suhtes kehtivaid keskkonnanormatiive) tekitab märkimisväärset saastet ning kes tuleb tema asukohta tõttu ümber paigutada sobivamasse piirkonda või
- b) direktiivi 2012/18/EL⁽¹⁰⁰⁾ („Seveso III direktiiv”) reguleerimisalasse kuuluv käitis või rajatis.

(240) Selleks et välja selgitada ümberpaigutamiseks antava abi puhul abikõlblikke kulusid, võtab komisjon arvesse eelkõige

a) järgmist tulu:

- i) mahajäetud tehase või maa müügist või rentimisest saadud tulu;
- ii) sundvõõrandamise puhul makstud hüvitis;
- iii) muud käitise ümberpaigutamisega seotud tulud, eelkõige tulud, mis saadakse, kui käitise ümberpaigutamisega kaasneb kasutatava tehnoloogia täiustamine, samuti arvestuslik tulu, mis saadakse käitise paremal kasutamisel;
- iv) võimsuse suurenemisega kaasnevad investeeringud;

b) järgmist kulu:

- i) maa ostmisega ning vana käitise tootmisvõimsusele vastava uue käitisehoone ehitamise või ostmisega seotud kulud;
- ii) ettevõtjale maa või hoonete rendilepingu lõpetamisest tulenevad trahvid, kui asukohta muudetakse haldus- või kohtuotsuse täitmiseks.

(241) Abi osakaalud on sätestatud 1.lisas.

4. HINDAMINE

(242) Konkurentsimoontuste veelgi paremaks ohjamiseks võib komisjon nõuda teatavate abikavade ajalist piiramist (tavaliselt 4 aasta või lühema ajaga) ja nende punktis (28) osutatud hindamist. Hinnatakse kavasad, mille puhul konkurentsi moonutamise oht on eriti suur, st millega võib kaasneda konkurentsi olulise piiramise või moonutamise oht, kui nende rakendamist ei vaadata õigel ajal läbi.

(243) Võttes arvesse hindamise eesmärgi ning et vältida liikmesriikide ja väiksemate abiprojektide ülemäärast koormamist, kohaldatakse seda üksnes suure eelarvega abikavade puhul, millel on uudseid omadusi, või kui võib ette näha märkimisväärseid muutusi turul, tehnoloogias või reguleerivas raamistikus. Hindamise peab läbi viima riigiabi andvast asutusest sõltumatu ekspert komisjoni poolt ette nähtud ühise metoodika alusel. Hindamise tulemused avalikustatakse. Liikmesriigid peavad koos abikavaga teatavaks tegema hindamiskava projekti, mis moodustab lahutamatu osa komisjoni hinnangust kavale.

⁽⁹⁹⁾ Direktiiv 92/43/EMÜ, 21. mai 1992, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7); direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2013/17/EÜ (ELT L 158, 10.6.2013, lk 193).

⁽¹⁰⁰⁾ Direktiiv 2012/18/EL, 4. juuli 2012, ohtlike ainete seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2010, lk 1).

(244) Üldise grupierandi määruuse kohaldamisalast üksnes suure eelarve tõttu välja jäänud abikavade puhul hindab komisjon abikava kokkusobivust siseturuga, v.a hindamiskava, käesolevate suuniste asemel kõnealuse määruusega ette nähtud kriteeriumide alusel.

(245) Hindamise tulemused tuleb komisjonile esitada aegsasti, et oleks võimalik hinnata abikava võimalikku pikendamist, ning igal juhul abikava lõppemisel. Iga hindamise täpne ulatus ja üksikasjad määratakse kindlaks abikava heakskiitmise otsuses. Kõigi järgmiste sarnase eesmärgiga abimeetmete puhul (sh punktis (244) osutatud kavade mis tahes muudatused) tuleb arvesse võtta hindamise tulemusi.

5. KOHALDAMINE

(246) Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates 1. juulist 2014 ning nendega asendatakse 1. aprillil 2008 avaldatud keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised⁽¹⁰¹⁾. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2020.

(247) Komisjon kohaldab käesolevaid suuniseid kõikide teatatud abimeetmete suhtes, mille kohta ta peab tegema otsuse pärast nende jõustumist, isegi kui projektidest on teatatud enne kõnealust kuupäeva. Heakskiidetud abikavade alusel antavat üksikabi, millest on komisjonile teatatud lähtuvalt kohustusest teatada sellisest abist individuaalselt, hinnatakse siiski suuniste alusel, mida kohaldatakse abikava suhtes, millel üksikabi põhineb.

(248) Ebaseaduslikku keskkonna- või energiaalast abi hinnatakse vastavalt abi andmise kuupäeval kehtivatele eeskirjadele kooskõlas komisjoni teatisega õigusvastase riigiabi hindamise suhtes kohaldatavate eeskirjade kindlaksmääramise kohta⁽¹⁰²⁾, välja arvatud järgmisel juhul:

ebaseaduslikku abi, mida taastuvatest energiaallikatest toodetud energia toetamise rahastamisel anti vähenduste vormis, hinnatakse vastavalt jaotiste 3.7.2 ja 3.7.3 sätetele.

Alates 1. jaanuarist 2011 nähakse punktis (194) osutatud kohandamiskavaga ette ka jaotises 3.7.2 sätestatud kriteeriumide ja punktiga (197) ette nähtud omaosa järkjärguline kohaldamine. Enne kõnealust kuupäeva käsitleb komisjon kogu abi, mis on antud taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia toetamise rahastamisel vähenduste vormis, siseturuga kokkusobivana⁽¹⁰³⁾.

(249) Ebaseadusliku abikava alusel antud üksikabi hinnatakse suuniste alusel, mida kohaldati kõnealuse ebaseadusliku abikava suhtes ajal, mil üksikabi anti. Kui üksikabi saaja on saanud liikmesriigilt kinnituse, et talle antakse eelnevalt kindlaks määratud ajavahemiku jooksul tegevusabi taastuvatest allikatest toodetud energia toetamiseks ning koostootmiseks ebaseadusliku abikava alusel, saab sellist abi anda kogu vastava ajavahemiku jooksul, lähtudes kavast kinnitamise ajal esitatud tingimustest niivõrd, kui võrd abi on kooskõlas kinnitamise ajal kohaldatavate eeskirjadega.

(250) Komisjon teeb käesolevaga liikmesriikidele ettepaneku võtta asutamislepingu artikli 108 lõike 1 alusel järgmised asjakohased meetmed, mis hõlmavad nende olemasolevaid keskkonna- või energiaalaseid abikavasid:

liikmesriigid peaksid nimetatud kavasad vajaduse korral muutma, et viia need käesolevate suunistega vastavusse hiljemalt 1. jaanuariks 2016, välja arvatud järgmiste erandite puhul:

⁽¹⁰¹⁾ ELT C 82, 1.4.2008, lk 1.

⁽¹⁰²⁾ EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22.

⁽¹⁰³⁾ Komisjon leiab, et selline abi ei kahjusta kauplemistingimusi määral, mis on vastuolus ühiste huvidega, järgmistel põhjustel. 5. detsembril 2010 pidid liikmesriigid jõustama õigusaktid, taastuenergia direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid; kõnealuse direktiiviga kehtestatakse taastuenergia tarbimiseks õiguslikult siduvad eesmärgid. Samas jäid taastuvatest allikatest elektrienergia tootmise toetamise kogukulud kuni aastani 2010 üsna väikeks ja tasud püsisid seetõttu suhteliselt madalal. Seega oli taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia toetamise rahastamisel vähenduste vormis ettevõtjatele antava abi summa individuaalsete abisaajate tasandil väike. Lisaks on mis tahes abi, mis anti 2008. aasta detsembrist kuni 2010. aasta detsembrini ning mis ei ületa ettevõtja kohta 500 000 eurot, tõenäoliselt siseturuga kokkusobiv komisjoni teatise „Ühenduse riigiabi meetmete ajutine raamistik praeguses finants- ja majanduskriisis rahastamisele juurdepääsu toetamiseks” (ELT C 83, 7.4.2009, lk 1) muudetud kujul alusel.

Vajaduse korral tuleb olemasolevaid abikavasid nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999⁽¹⁰⁴⁾ artikli 1 punkti b tähenduses, kui need hõlmavad tegevusabi taastuenergia toetamiseks ja koostootmiseks, käesolevate suunistega kohandada üksnes juhul, kui liikmesriigid olemasolevaid abikavasid pikendavad, kui neil tuleb kavadest pärast 10-aastase perioodi lõppu või komisjoni otsuse kohaldamisaja lõppemist uuest teatada või kui nad olemasolevaid kavasid muudavad⁽¹⁰⁵⁾.

Kui abisaaja on saanud liikmesriigilt kinnituse, et ta saab sellise kava kohaselt riigiabi eelnevalt kindlaks määratud ajavahemikul, võib sellist abi anda vastavalt kavas kinnitamise ajal sätestatud tingimustele kogu ajavahemiku jooksul.

(251) Liikmesriike kutsutakse väljendama oma selget ja tingimusteta nõusolekut esitatud asjakohaste meetmetega kahe kuu jooksul alates käesolevate suuniste avaldamisest *Euroopa Liidu Teatajas*. Vastuse puudumise korral eeldab komisjon, et liikmesriik ei ole väljapakutud meetmetega nõus.

6. ARUANDLUS JA JÄRELEVALVE

(252) Nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 ning komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004⁽¹⁰⁶⁾ ja nende hilisemate muudatuste kohaselt peavad liikmesriigid komisjonile esitama iga-aastaseid aruandeid.

(253) Liikmesriigid peavad tagama, et säilitataks üksikasjalik dokumentatsioon kõikide abi andmise meetmete kohta. Nimetatud dokumentatsioon peab sisaldama kogu teavet, mis võimaldab teha kindlaks, kas nõuetekohastel juhtudel on peetud kinni abikõlblikest kuludest ja abi lubatud ülemmäärast. Kõnealust dokumentatsiooni tuleb säilitada kümme aastat alates abi andmise kuupäevast ja esitada see taotluse korral komisjonile.

7. LÄBIVAATAMINE

(254) Komisjon võib käesolevad suunised igal ajal üle vaadata või neid muuta, kui see peaks osutama vajalikuks seoses konkurentsipoliitikaga või ELi poliitika või rahvusvaheliste kohustuste arvessevõtmiseks.

⁽¹⁰⁴⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 659/1999, 22. märts 1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).

⁽¹⁰⁵⁾ Muudatuse all mõeldakse mis tahes märgatavat muutust määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 1 punkti c tähenduses.

⁽¹⁰⁶⁾ Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999 (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

1. LISA

Investeeringisabi osakaal osana abikõlblikest kuludest

(1) Keskkonnakaitse abimeetmete suhtes kohaldatakse järgmist abi osakaalu:

	Väikeettevõtja	Keskmise suurusega ettevõtja	Suurettevõtja
Liidu keskkonnanormatiivide ületamiseks või liidu normatiivide puudumisel keskkonnakaitse taseme parandamiseks (uute sõidukite omandamiseks) ettevõtjatele antav abi	60 % 70 % ökoinnovatsiooni korral, 100 % pakkumismenetluse korral	50 % 60 % ökoinnovatsiooni korral, 100 % pakkumismenetluse korral	40 % 50 % ökoinnovatsiooni korral, 100 % pakkumismenetluse korral
Keskkonnauuringuteks antav abi	70 %	60 %	50 %
Abi tulevaste liidu normatiivide ennetähtaegseks kasutuselevõtuks			
rohkem kui 3 aastat	20 %	15 %	10 %
1–3 aastat enne normatiivi jõustumist	15 %	10 %	5 %
Abi jäätmekäitlusele	55 %	45 %	35 %
Abi taastuvenergiALE Abi koostootmiskäitistele	65 %, 100 % pakkumismenetluse korral	55 %, 100 % pakkumismenetluse korral	45 %, 100 % pakkumismenetluse korral
Abi energiatõhususele	50 %, 100 % pakkumismenetluse korral	40 %, [100] % pakkumismenetluse korral	30 %, 100 % pakkumismenetluse korral
Abi kaugküttele ja -jahutusele tavaenergia abil	65 %, 100 % pakkumismenetluse korral	55 %, 100 % pakkumismenetluse korral	45 % 100 % pakkumismenetluse korral
Saastatud alade puhastamiseks antav abi	100 %	100 %	100 %
Ettevõtjate ümberkolimiseks antav abi	70 %	60 %	50 %
Kaubeldavate lubadena antav abi	100 %	100 %	100 %
Abi energiataristule Kaugküttetaristu	100 %	100 %	100 %
Abi süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele	100 %	100 %	100 %

Käesolevas tabelis mainitud abi osakaalu võib suurendada 5 protsendipunkti aluslepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c hõlmatud piirkondades või 15 protsendipunkti artikli 107 lõike 3 punktiga a hõlmatud piirkondades, abi osakaaluni kuni 100 %.

2. LISA

Tavapärased riigi sekkumised

(1) Komisjon peab tavapärasteks riigiabi sekkumiste näideteks neid, mis on mõeldud keskkonnakaitse taseme parandamiseks või energia siseturu tugevdamiseks.

(2) Eelkõige pakutakse järgmisi juhiseid abikõlblike kulude arvutamiseks vastupidise stsenaariumi alusel:

Abi kategooria	Vastupidine stsenaarium/abikõlblikud kulud (¹)
Koostootmisjaamad	Vastupidine stsenaarium on tavaline elektri jaam või tavaline küttesüsteem, mis on tegeliku energiatootmise seisukohast sama võimsusega.
Keskkonnauuringud (²)	Abikõlblikud kulud on uuringute kulud.
Saastatud alade puhastamine	Puhastustöö tõttu tekkinud kulud (³), millest lahutatakse maa väärtuse suurenemine (⁴).
Kaugkütte- ja -jahutusjaamad	Investeeringukulud ühe või mitme sellise tootmisüksuse ehitamiseks, laiendamiseks või taastamiseks, mis moodustab lahutamatu osa tõhusast kaugkütte ja -jahutuse süsteemist.
Jäätmekäitlus (⁵)	Täiendav investeering võrreldes tavapärase tootmise kuludega, mis ei hõlma sama mahuinvesteeringuga jäätmekäitlust.
Abi liidu standardite ületamise eest	Täiendavad investeeringukulud koosnevad investeerimise lisakuludest, mis on vajalikud liidu normatiividega nõutud keskkonnakaitse taseme ületamiseks (⁶).
Liidu või riiklike normatiivide puudumine	Täiendavad investeeringukulud koosnevad investeerimiskuludest, mis on vajalikud parema keskkonnakaitse saavutamiseks kui see, mida kõnealune ettevõtja või ettevõtjad saavutaksid ilma keskkonnakaitseks antava abita.
Elektrienergia tootmine taastuvatest energiaallikatest	Täiendav investeeringukulu võrreldes tavalise elektri jaamaga, mis on tegeliku energiatootmise seisukohast sama võimsusega.
Taastuenergiaga kütmine	Täiendav investeeringukulu võrreldes tavalise küttesüsteemiga, mis on tegeliku energiatootmise seisukohast sama võimsusega.
Biogaasi tootmine, mis on viidud vastavusse maagaasiga	Kui abi piirdub biogaasi vastavusseviimisega, seisneb vastupidine stsenaarium selle biogaasi alternatiivses kasutuses (sealhulgas põletamine).
Transpordis kasutatavad biokütused ja biogaas	Põhimõtteliselt tuleks valida täiendav investeeringukulu võrreldes tavalise rafineerimistehasega, aga komisjon võib nõustuda muude vastupidiste stsenaariumidega, kui need on nõuetekohaselt põhjendatud.

Abi kategooria	Vastupidine stsenaarium/abikõlblikud kulud ⁽¹⁾
Tööstuse kõrvalsaaduste kasutamine	Kui kõrvalsaadus läheks kõrvaldamisele, kui seda ei taaskasutataks: abikõlblikud kulud on täiendav investeering, mis on vajalik kõrvalsaaduse kasutamiseks (näiteks soojusvaheti heitsoojuse puhul). Kui kõrvalsaadus tuleks kõrvaldada: vastupidine investeering on jäätmete kõrvaldamine.
Kaubeldavate lubade süsteemi kaudu antav abi	Proportsionaalsust tuleb tõendada sellega, et eraldatud ei ole liigseid summasid.

⁽¹⁾ Komisjon võib nõustuda alternatiivsete vastupidiste stsenaariumitega, kui liikmesriik põhjendab neid nõuetekohaselt.

⁽²⁾ See hõlmab abi energiatõhususe audititele.

⁽³⁾ Heastatav keskkonnakahju peab hõlmama mullale ning pinna- või põhjaveele tekitatud kahju. Olenemata sellest, kas saastatud ala puhastamise kulud saab näidata bilansis põhivaradena, võidakse investeeringutena arvesse võtta kõik kulud, mis ettevõtjale saastatud ala puhastamisel on tekkinud.

⁽⁴⁾ Puhastamisest tuleneva maa väärtuse tõusu kohta peab hinnangu andma sõltumatu ekspert.

⁽⁵⁾ See hõlmab teiste ettevõtjate jäätmete käitlemist ja tegevusi nagu korduskasutamine, ringlussevõtmine ja taaskasutamine.

⁽⁶⁾ Liidu normatiivides ettenähtud keskkonnakaitse saavutamiseks vajalike investeeringute kulud ei ole abikõlblikud ja need tuleb maha arvata.

3. LISA

Jaotise 3.7.2 kohane abikõlblike sektorite ⁽¹⁾ nimekiri ⁽²⁾

NACE kood	Kirjeldus
510	Kivisöe kaevandamine
729	Muude mitteraudmetallide maakide kaevandamine
811	Dekoratiiv- ja ehituskivi, lubjakivi, kipsi, kriidi ja kiltkivi kaevandamine
891	Kemikaalide ja mineraalväetiste toorme kaevandamine
893	Soola kaevandamine
899	Muu mujal liigitamata kaevandamine
1032	Puu- ja köögiviljamahla tootmine
1039	Muu puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine
1041	Õli ja rasva tootmine
1062	Tärklise ja tärklisetoodete tootmine
1104	Muude destilleerimata kääritatud jookide tootmine
1106	Linnasetootmine
1310	Tekstiilkiudude ettevalmistamine ja ketramine
1320	Riidekudumine
1394	Nööri-, köie- ja võrgulina tootmine
1395	Lausriide ja lausriidest toodete tootmine, v.a rõivad
1411	Nahkrõivaste tootmine
1610	Puidu saagimine ja hõõveldamine
1621	Spoonide ja puitplaatide tootmine
1711	Paberimassi tootmine
1712	Paberi- ja papitootmine
1722	Paberist kodu- ja hügieenitarvete ning tualettpaberi tootmine
1920	Puhastatud naftatoodete tootmine
2012	Värvainete ja pigmentide tootmine
2013	Muude anorgaaniliste põhikemikaalide tootmine
2014	Muude orgaaniliste põhikemikaalide tootmine
2015	Väetiste ja lämmastikuühendite tootmine
2016	Plasti tootmine algkujul
2017	Sünteeskautšuki (toorkummi) tootmine algkujul
2060	Keemilise kiu tootmine
2110	Põhifarmaatsiatoodete tootmine

⁽¹⁾ Kõnealune nimekiri ja selle aluseks olevad kriteeriumid ei kujuta endast komisjoni tulevast seisukohta seoses kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohuga heitkogustega kauplemise süsteemi raames seoses tööga seda käsitlevate eeskirjade koostamiseks 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikus ega ole sellega seotud.

⁽²⁾ Komisjon võib 3. lisas esitatud nimekirja läbi vaadata joonealusel märkuses nr 89 esitatud kriteeriumide alusel tingimusel, et komisjonile esitatakse tõendid, et andmed, millele lisa tugineb, on märkimisväärselt muutunud.

NACE kood	Kirjeldus
2221	Plastplaatide, -lehtede, -torude ja -profiilide tootmine
2222	Plasttaara tootmine
2311	Lehtklaasi tootmine
2312	Lehtklaasi vormimine ja töötlemine
2313	Klaasanumate tootmine
2314	Klaaskiutootmine
2319	Muu klaasi tootmine ja töötlemine, sh tehniline klaas
2320	Tulekindlate toodete tootmine
2331	Keraamiliste kivide ja plaatide tootmine
2342	Keraamiliste sanitaarseadmete tootmine
2343	Keraamiliste isolaatorite ja isolatsioonielementide tootmine
2349	Muu keraamika tootmine
2399	Mujal liigitamata muude mittemetalletest mineraalidest toodete tootmine
2410	Raua, terase ja ferrosulamite tootmine
2420	Terastorude, -õõnesprofiilide jms -toruliitmike tootmine
2431	Külmtõmbamine lattideks
2432	Külmvaltsimine kitsasteks ribadeks
2434	Traadi külmtõmbamine
2441	Väärismetallitootmine
2442	Alumiiniumitootmine
2443	Plii-, tsingi- ja tinatootmine
2444	Vasetootmine
2445	Muude mitteraudmetallide tootmine
2446	Tuumkütuse tootmine
2720	Patareide ja akude tootmine
3299	Muu mujal liigitamata tootmine
2011	Tööstusgaaside tootmine
2332	Põletatud savist telliste, kivide ja muude ehitustoodete tootmine
2351	Tsemenditootmine
2352	Lubja- ja kipsitootmine
2451/2452/ 2453/2454	Malmi-, terase-, kergmetall- ja teiste värviliste metallide valu
2611	Elektronkomponentide tootmine
2680	Magnet- ja optiliste andmekandjate tootmine
3832	Sorteeritud materjali taaskasutusele võtmine

4. LISA

Jaotise 3.7.2 kohane kogulisandväärtuse ja elektrimahukuse arvutamine ettevõtja tasandil

(1) Jaotise 3.7.2 tähenduses on ettevõtja kogulisandväärtus kogulisandväärtus tegurikuludes, mis saadakse, kui kogulisandväärtuse turuväärtusest lahutatakse mis tahes kaudsed maksud ja liidetakse toetused. Lisandväärtust tegurikuludes on võimalik arvutada käibe põhjal, pluss oma tarbeks toodetud põhivara, pluss muu tegevustulu, pluss või miinus varude muutused, miinus ostetud kaubad ja teenused⁽¹⁾, miinus muud toodetelt makstavad käibega seotud maksud, mis ei kuulu mahaarvamisele, ning tootmisega seotud tollimaksud ja muud maksud. Lisandväärtust tegurikuludes saab arvutada ka tegevuse brutoülejäagi põhiselt, liites tööjõukulud. Lisandväärtusest jäävad välja ettevõtja raamatupidamisaruandes rahalise tulu või kuluna või plaanivälise tulu või kuluna liigitatud tulud ja kulud. Lisandväärtus tegurikuludes arvutatakse brutoväärtusena, sest väärtuse korrektiivid (näiteks kulum) on maha arvamata⁽²⁾.

(2) Jaotise 3.7.2 kohaldamisel kasutatakse viimase kolme aasta (mille kohta kogulisandväärtuse andmed on olemas) aritmeetilist keskmist⁽³⁾.

(3) Jaotise 3.7.2 mõistes tähendab ettevõtja elektrimahukus järgmist:

- a) ettevõtja elektrikulud (mis on välja arvatud punkti (4) kohaselt allpool), jagatuna
- b) ettevõtja kogulisandväärtusega (mis on välja arvatud punktide (1) ja (2) kohaselt eespool).

(4) Ettevõtja elektrikulud määratakse kindlaks järgmiselt:

- a) ettevõtja elektritarbimine korrutatakse
- b) eeldatava elektrihinnaga.

(5) Ettevõtja elektritarbimise arvutamiseks kasutatakse võimaluse korral tööstusharu elektrienergia tarbimise tõhususe võrdlusalust. Kui see võimalus puudub, kasutatakse viimase kolme aasta (mille kohta andmed on olemas) aritmeetilist keskmist⁽⁴⁾.

(6) Eespool punkti (4)(b) mõistes tähendab eeldatav elektrihind liikmesriigis kehtivat keskmist elektri jaemüügi-hinda sarnase (viimasel aastal, mille kohta on andmed olemas) elektritarbimise tasemega ettevõtjatele.

(7) Eespool punkti (4)(b) mõistes võib eeldatav elektrihind sisaldada taastuvallikatest toodetava elektri toetuse rahastamise täielikku kulu, mis kantaks soodustuste puudumisel üle ettevõtjale.

⁽¹⁾ Kahtluse vältimiseks: „kaubad ja teenused“ ei hõlma personalikuluseid.

⁽²⁾ Nõukogu 20. detsembri 1996. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 58/97 (struktuurilise ettevõtlusstatistika kohta) õiguslikus raamistikus esitatud kood 12 15 0.

⁽³⁾ Alla ühe aasta tegutsenud ettevõtjate puhul võib esimesel tegutsemisaastal kasutada projitseeritud andmeid. Liikmesriigid peaksid aga esimese tegutsemisaasta (1. aasta) lõpus teostama järelhindamise, et kontrollida ettevõtja abikõlblikkust ja kulupiire (kogulisandväärtuse osakaaluna), mida selle puhul kohaldatakse jaotise 3.7.2 punkti 189 alusel. Pärast kõnealust järelhindamist peaksid liikmesriigid andma ettevõtjatele vastavalt kas lisahüvitist või antud hüvitise tagasi nõudma. 2. aastal tuleks kasutada 1. aasta andmeid. 3. aastal tuleks kasutada 1. ja 2. aasta andmete aritmeetilist keskmist. Alates 4. aastast tuleks kasutada eelnenud kolme aasta andmete aritmeetilist keskmist.

⁽⁴⁾ Vt eelmine joonealune märkus.

5. LISA

3. lisa nimekirja kandmata kaevandamis- ja tootmissektorid, mille ELi-välise kaubavahetuse intensiivsus on vähemalt 4 %

NACE kood	Kirjeldus
610	Toornafta tootmine
620	Maagaasi tootmine
710	Rauamaagi kaevandamine
812	Kruusa- ja liivakarjääride tegevus; savi ja kaoliini kaevandamine
1011	Liha töötlemine ja säilitamine
1012	Linnuliha töötlemine ja säilitamine
1013	Liha- ja linnulihatoodete tootmine
1020	Kala, vähiladsete ja limuste töötlemine ja säilitamine
1031	Kartuli töötlemine ja säilitamine
1042	Margariini jms toidurasva tootmine
1051	Piima-, piimatoodete ja juustutootmine
1061	Jahu ja tangainete tootmine
1072	Kuiviku- ja küpsisetootmine; säilitusainetega pagaritoodete tootmine
1073	Makaronide, nuudlite, kuskussi jms makarontoodete tootmine
1081	Suhkrutootmine
1082	Kakao, šokolaadi ja suhkrukondiitritoodete tootmine
1083	Tee ja kohvi töötlemine
1084	Maitseainete ja -kastmete tootmine
1085	Valmistoitude tootmine
1086	Homogeenitud toiduainete ja dieettoitude tootmine
1089	Mujal liigitamata toiduainete tootmine
1091	Valmissööda tootmine loomakasvatusele
1092	Lemmikloomade valmistoidu tootmine
1101	Kange alkoholi destilleerimine, rektifitseerimine ja segamine
1102	Viinamarjaveini tootmine
1103	Siidri ja muu marja- ja puuviljaveini tootmine
1105	Õlletootmine
1107	Alkoholivaba joogi tootmine; mineraalvee ja muu villitud vee tootmine
1200	Tubakatoodete tootmine
1391	Silmkoe- ja heegelkanga (trikookanga) tootmine
1392	Valmis tekstiiltoodete tootmine, v.a rõivad
1393	Vaipade ja vaipkatete tootmine

NACE kood	Kirjeldus
1396	Tehnilise ja tööstusliku otstarbega tekstiilide tootmine
1399	Mujal liigitamata tekstiilitootmine
1412	Töörõivaste tootmine
1413	Muude pealisrõivaste tootmine
1414	Alusrõivaste tootmine
1419	Muude rõivaste ja rõivalisandite tootmine
1420	Karusnahatoodete tootmine
1431	Suka- ja sokitootmine
1439	Muude silmkoe- ja heegelrõivaste tootmine
1511	Nahatöötlemine ja -parkimine; karusnaha töötlemine ja värvimine
1512	Kohvrite, käekottide jms sadulsepatoodete ja rakmete tootmine
1520	Jalatsitootmine
1622	Kilpparketi tootmine
1623	Ehituspusepa- ja tislertoodete tootmine
1624	Puittaara tootmine
1629	Muude puittoodete tootmine; korgist, õlest ja punumismaterjalist toodete tootmine
1721	Lainepaberi ja -papi ning paber- ja papptaara tootmine
1723	Paberist kirjatavete tootmine
1724	Tapeeditootmine
1729	Muude paber- ja papptoodete tootmine
1813	Trükieelne tegevus
1910	Koksitootmine
2020	Taimekaitsevahendite ja muude agrokeemiatoodete tootmine
2030	Värvide, lakkide ja muude viimistlusvahendite ning trükivärvide ja mastiksrite tootmine
2041	Seebi, pesemis-, puhastus- ja poleervahendite tootmine
2042	Parfüümide ja tualetitarvete tootmine
2051	Lõhkeaine tootmine
2052	Liimitootmine
2053	Eeterlike õlide tootmine
2059	Mujal liigitamata keemiatoodete tootmine
2120	Ravimpreparaatide tootmine
2211	Kummirehvide ja sisekummide tootmine; kummirehvide protekteerimine ja taastamine
2219	Muude kummitoodete tootmine
2223	Plastist ehitustoodete tootmine

NACE kood	Kirjeldus
2229	Muude plasttoodete tootmine
2341	Kodu- ja ehiskeraamika tootmine
2344	Muu tehnilise keraamika tootmine
2362	Kipsist ehitustoodete tootmine
2365	Kiudtsemendi tootmine
2369	Muude betoon-, kips- ja tsementtoodete tootmine
2370	Kivilõikamine, -vormimine ja -viimistlus
2391	Abrasiivtoodete tootmine
2433	Külmvormimine ja -painutamine
2511	Metallkonstruktsioonide ja nende osade tootmine
2512	Metalluste ja -akende tootmine
2521	Keskütteradiaatorite ja -kuumaveekatelde tootmine
2529	Muude metallpaakide, -reservuaaride ja -mahutite tootmine
2530	Aurukatelde tootmine, v.a keskkütte-kuumaveekatlad
2540	Relva- ja laskemoonatootmine
2571	Lõike- ja söögiriistade tootmine
2572	Lukkude ja hingede tootmine
2573	Tööriistade tootmine
2591	Terasvaatide jms mahutite tootmine
2592	Kergmetalltaara tootmine
2593	Traaditoodete, kettide ja vedrude tootmine
2594	Kinnituselementide ja keermestatud toodete tootmine
2599	Mujal liigitamata metalltoodete tootmine
2612	Trükkplaatide tootmine
2620	Arvutite ja arvuti välisseadmete tootmine
2630	Sideseadmete tootmine
2640	Tarbeelektronika tootmine
2651	Mõõte-, katse- ja navigatsiooniseadmete tootmine
2652	Ajanäitajate tootmine
2660	Kiiritus-, elektromediitsiini- ja elektroteraapiaseadmete tootmine
2670	Optikainstrumentide ja -seadmete tootmine
2680	Magnet- ja optiliste andmekandjate tootmine
2711	Elektrimootorite, -generaatorite ja trafode tootmine
2712	Elektrijaotusseadmete ja juhtaparatuuri tootmine
2731	Kiudoptilise kaabli tootmine
2732	Muu elektronika- ja elektrijuhtmete või -kaabli tootmine

NACE kood	Kirjeldus
2733	Juhtmestiku tarvikute tootmine
2740	Elektriliste valgustusseadmete tootmine
2751	Elektriliste kodumasinade tootmine
2752	Mitteelektriliste kodumasinade tootmine
2790	Muude elektriseadmete tootmine
2811	Mootorite ja turbiinide tootmine, v.a õhusõidukite, mootorsõidukite ja mootorrataste mootorid
2812	Hüdrauliliste ja pneumaatiliste jõuseadmete tootmine
2813	Muude pumpade ja kompressorite tootmine
2814	Muude kraanide ja ventiilide tootmine
2815	Laagrite, ajamite, hammasülekannete ja ülekandeelementide tootmine
2821	Ahjude, tööstusahjude ja ahjupõletite tootmine
2822	Töste- ja teisaldusseadmete tootmine
2823	Kontorimasinade ja -seadmete tootmine, v.a arvutid ja arvuti välisseadmed
2824	Ajamiga käsi-tööriistade tootmine
2825	Tööstuslike külmutus- ja ventilatsiooniseadmete tootmine
2829	Mujal liigitamata üldmasinate ja mehhanismide tootmine
2830	Põllu- ja metsamajandusmasinate tootmine
2841	Metallistantside tootmine
2849	Muude tööpinkide tootmine
2891	Metallurgiamasinade tootmine
2892	Kaevandus-, karjääri- ja ehitusmasinate tootmine
2893	Toiduaine-, joogi- ja tubakatööstusmasinate tootmine
2894	Tekstiili-, rõiva- ja nahatööstusmasinate tootmine
2895	Paberi- ja papitööstusmasinate tootmine
2896	Plasti- ja kummitööstusmasinate tootmine
2899	Mujal liigitamata erimasinate tootmine
2910	Mootorsõidukite tootmine
2920	Mootorsõidukikerede tootmine; haagiste ja poolhaagiste tootmine
2931	Mootorsõidukite elektri- ja elektroonikaseadmete tootmine
2932	Mootorsõidukite muude osade ja lisaseadmete tootmine
3011	Laevade ja ujukonstruktsioonide ehitus
3012	Lõbusõidu- ja sportpaatide ehitus
3020	Raudteevedurite ja -veeremi tootmine
3030	Õhu- ja kosmosesõidukite jms tootmine
3040	Militaarveokite tootmine

NACE kood	Kirjeldus
3091	Mootorrataste tootmine
3092	Jalgrataste ja invasõidukite tootmine
3099	Muude mujal liigitamata transpordivahendite tootmine
3101	Kontori- ja kauplusemööbli tootmine
3102	Köögimööbli tootmine
3103	Madratsitootmine
3109	Muu mööbli tootmine
3211	Müntide vermimine
3212	Väärisesemete jms toodete tootmine
3213	Juveltoodete imitatsioonide jms tootmine
3220	Muusikariistade tootmine
3230	Sportitarvete tootmine
3240	Mängude ja mänguasjade tootmine
3250	Meditsiini- ja hambaraviinstrumentide ning materjalide tootmine
3291	Harja-, pintsl- ja luuatootmine